

BIULETYN MIESIĘCZNY

NR 2 (324)

ISSN 0867-8545

LUTY 2018

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

LUTY 2018

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Arkadiusz Zalewski	3
2. Rynek zbóż	Wiesław Łopaciuk	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
	Magdalena Bodył	
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Tomasz Smoleński	25
	Paweł Kraciński	
7. Rynek owoców	Irena Strojewska	34
8. Rynek mleka	Teresa Zdziarska	43
9. Rynek wołowiny	Dorota Pasińska	48
10. Rynek wieprzowiny	Danuta Zawadzka	51
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Grzegorz Dybowski	55
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Arkadiusz Zalewski	77

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Krzysztof Hryszko (redaktor naczelny),
Lucyna Mieszkowska (sekretarz redakcji), Bożena Nosecka
Projekt okładki i skład komputerowy: Leszek Ślipski
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: 22 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
tel.: 22 505 46 66, faks: 22 827 19 60
Druk: ZAPOL Sobczyk Sp. Jawna
Nakład: 220 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

Rok 2017 był drugim z kolei dobrym rokiem dla rolnictwa. Wprawdzie rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej pogorszyły się w porównaniu z dobrym pod tym względem rokiem 2016, ale nadal były sprzyjające, mimo stosunkowo wysokiego wzrostu cen detalicznych środków produkcji dla rolnictwa. Średni ważony wzrost cen skupu podstawowych surowców rolniczych w okresie od grudnia 2016 r. do grudnia 2017 r. wyniósł 3,6% i był co prawda niższy niż rok wcześniej, ale wyraźnie wyższy niż przed dwoma laty. W odróżnieniu od 2016 r. wzrostowi cen skupu towarzyszyły jednak podwyżki cen środków produkcji (przeciętnie o 2,3%). W rezultacie skumulowany wskaźnik nożyc cen wyniósł 101,3 punktu, wobec 107,4 punktu w roku poprzednim oraz 96,2 punktu w 2015 r.

O wzroście cen środków produkcji (o 2,3% w ciągu 12 miesięcy 2017 r.) zdecydowały przede wszystkim podwyżki cen materiałów budowlanych, pod wpływem wzrostu inwestycji, ale także wyższe ceny bezpośrednich nośników energii w związku z droższymi surowcami energetycznymi w handlu światowym. Kolejny rok z rzędu podrożały maszyny rolnicze oraz środki ochrony roślin. Podobnie jak rok wcześniej potaniały z kolei nawozy mineralne, co miało związek z niskim poziomem światowych cen nawozów. Ceny środków produkcji dla rolnictwa w latach 2013-2017 nieznacznie zmalały, a realnie (po uwzględnieniu inflacji) spadły o 2,8%. Spadek cen środków produkcji w tym okresie był jednak znacznie mniejszy niż cen skupu podstawowych produktów rolnych, które nominalnie obniżyły się o 10,8%, a realnie o 12,6%.

Należy zatem stwierdzić, że rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej w latach 2013-2017, przy znacznych wahaniami w kolejnych latach, nie były sprzyjające dla rolnictwa. Mimo stosunkowo niskich cen środków produkcji, w tym zwłaszcza nawozów mineralnych i nośników energii skumulowany wskaźnik nożyc cen dla lat 2013-2017 wyniósł 90 punktów.

Podwyżkom cen skupu podstawowych surowców rolniczych w ciągu 12 miesięcy 2017 r. o 3,6% towarzyszył 5,4% wzrost cen detalicznych żywności, które przy stosunkowo wysokiej inflacji (2,1%) realnie zwiększyły się o 3,2%. Znaczący wzrost cen detalicznych żywności w 2017 r. sprawił, że w całym 5-leciu 2013-2017 wzrost cen żywności wyprzedził inflację. Realny wzrost cen detalicznych żywności w tym okresie wyniósł 4,0%, przy inflacji wynoszącej 2,1%.

Warto podkreślić, że wzrost cen detalicznych artykułów konsumpcyjnych, w tym żywności zdecydowanie ustępował podwyżkom wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw, które w ciągu 12 miesięcy 2017 r. wzrosły nominalnie o 7,3%, a realnie o 5,1%. W pięcioletnim 2013-2017 wynagrodzenia wzrosły nominalnie o ponad 20%, a realnie o 18,3%. Poprawiającą się sytuacją dochodowa ludności oraz poprawa sytuacji na rynku pracy, pomimo stosunkowo wysokiego wzrostu cen detalicznych żywności skutkowało wzrostem sprzedaży detalicznej żywności, choć jej dynamika w 2017 r. była niższa niż sprzedaży ogółem.

Wzrost cen żywności w ciągu 12 miesięcy 2017 r. miał swoją przyczynę m.in. w podwyżkach cen surowców rolniczych. O wzroście cen skupu podstawowych surowców rolniczych zdecydowały podwyżki cen skupu mleka, zbóż, żywca wołowego oraz drobiowego, które z nadwyżką skompensowały obniżki cen trzody chlewnej oraz ziemniaków.

W zależności od kierunku specjalizacji gospodarstw rolnych wpływ sytuacji rynkowej na ich kondycję finansową był zróżnicowany. W 2017 r. uwarunkowania rynkowe były najbardziej korzystne dla gospodarstw specjalizujących się w produkcji mleka oraz w mniejszym stopniu zbóż i zwierząt trawożernych. Pogorszeniu uległa natomiast sytuacja producentów żywca wieprzowego oraz ziemniaków.

W grudniu 2017 r. ceny większości zbóż podstawowych były wyższe niż rok wcześniej m.in. z powodu ograniczonej podaży ziarna na krajowym rynku oraz silniejszego sezonowego wzrostu cen w handlu światowym. Pszenica w skupie podrożała w ciągu 12 miesięcy o 5,4%, żyto o 4,7%, a jęczmień o 12,7%. Z powodu gorszej jakości ziarna tańsza niż rok wcześniej (o 2,2%) była natomiast kukurydza. Ceny zbóż podstawowych zmalały w latach 2013-2017 nominalnie od 21,8% (jęczmień) do 33,8% (pszenica), a realnie od 23,4 do 35,2%.

W 2017 r. zboża zdrożały przede wszystkim w stosunku do żywca wieprzowego, którego ceny zmalały o 9,4%. Zawężenie relacji cen żywca wieprzowego do cen żyta oraz jęczmienia wskazuje na pogorszenie opłacalności chowu trzody chlewnej, co skutkowało powinno redukcją pogłowia i spadkiem produkcji żywca wieprzowego w 2018 r. Skokowy wzrost cen skupu żywca wieprzowego w 2016 r. spowodował jednak, że w całym 5-leciu 2013-2017 realny spadek cen żyta (o 25,6%) oraz jęczmienia (o 23,4%) wyprzedził spadek cen żywca wieprzowego (o 16,7%). Możemy więc mówić o pewnej poprawie opłacalności produkcji żywca wieprzowego w tym okresie.

W 2017 r. praktycznie nie zmieniła się opłacalność produkcji drobiarskiej mierzona relacjami cen żywca drobiowego do zbóż i pasz. Wzrost cen zbóż podstawowych był zbliżony do podwyżek cen drobiu w skupie. Przy stosunkowo stabilnych cenach pasz wysokobiałkowych relacje cen skupu drobiu do mieszanki DKA (podstawowej mieszanki pełnoporcjowej stosowanej w żywieniu kurcząt rzeźnych) uległy niewielkiej poprawie. Ceny drobiu w całym 5-leciu 2013-2017 obniżyły się realnie o 11,6%, podczas gdy ceny pszenicy spadły o 35,2%. Jest to równoznaczne z poprawą opłacalności produkcji drobiarskiej w tym okresie mierzoną relacjami cen drobiu do zbóż, co znajduje swój wyraz w wysokiej dynamice wzrostu produkcji żywca drobiowego, która jednak powoli się zmniejsza. Spowolnienie wzrostu produkcji wynika przede wszystkim ze spadku tempa wzrostu eksportu w związku z restrykcjami importowymi wprowadzonymi przez wiele państw spoza UE, będących odbiorcami polskiego drobiu, ale także wysokiej podaży mięsa drobiowego na krajowym rynku.

Ceny skupu bydła wzrosły w okresie 12 miesięcy 2017 r. o ponad 7%, przy wzroście cen cieląt o 10,4%. Przy stosunkowo stabilnych cenach pasz było to równoznaczne z poprawą bezwzględnej opłacalności produkcji żywca wołowego. Uzasadnia to stopniowy wzrost produkcji wołowiny. Jeśli uwzględnić zmiany cen, jakie nastąpiły w latach 2013-2017 to ceny bydła w skupie nie zmieniły się istotnie. Ceny nominalne podniosły się o 1,5%, a realne zmalały o 0,6%, podczas gdy cielęta potaniały odpowiednio o 1,8 i 3,8%. Wzrost nominalnych cen skupu bydła w tym okresie wyraźnie ustępował jednak podwyżkom cen mleka krowiego, które realnie podrożało o 18,7%. Względna opłacalność produkcji żywca wołowego mierzona relacjami cen bydła do mleka pogorszyła się więc zarówno w 2017 r., jak i w całym okresie lat 2013-2017.

Rok 2017 był drugim z kolei dobrym rokiem dla producentów mleka. Stosunkowo dobra koniunktura na światowym rynku w warunkach utrzymującego się wysokiego tempa wzrostu krajowego skupu mleka spowodowała, że ceny w skupie podniosły się w ciągu 12 miesięcy o 12,2%. Przy znaczących wahaniami cen w kolejnych latach, w 5-leciu 2013-2017 ceny skupu mleka wzrosły realnie o 18,7%. Można zatem stwierdzić, że opłacalność produkcji mleka krowiego w perspektywie 5-letniej była zdecydowanie wyższa niż pozostałych kierunków produkcji zwierzęcej.

W styczniu 2018 r. koniunktura w rolnictwie nieznacznie poprawiła się pod wpływem wzrostu wskaźnika potencjalnego popytu. Na zwiększenie syntetycznego wskaźnika koniunktury w rolnictwie (SWKR) o 0,1 pkt. proc. do 100,2 punktu wpływ miał wzrost wyrównanego indeksu potencjalnego popytu o 0,3 pkt. proc. do 101,1 punktu oraz spadek wyrównanego indeksu cen o 0,1 pkt. proc. do 99,3 punktu. Na wzrost wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu wpływ miało podwyższenie wyrównanego indeksu zmian wynagrodzeń i cen żywności oraz poprawa indeksu obrotów handlowych produktami rolno-spożywczymi. W przeciwnym kierunku działało obniżenie wyrównanego indeksu sprzedaży przemysłu spożywczego. Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie był jednocześnie o 0,8 pkt. proc. niższy niż przed rokiem o tej porze.

Wyrównany wskaźnik nożyc cen zmalał w grudniu 2017 r. o 0,1 pkt. proc. do 99,3 punktu. Jednocześnie był on o 1,7 pkt. proc. niższy niż w rok wcześniej. O spadku wyrównanego wskaźnika nożyc cen w styczniu w stosunku do poprzedniego miesiąca zdecydowało zmniejszenie wyrównanego wskaźnika cen skupu, przy stabilnym wskaźniku cen środków produkcji. Do spadku wyrównanego indeksu cen skupu przyczyniły się przeniesione skutki wcześniejszego spadku cen skupu, których nie zdołały wzmocnić grudniowe podwyżki cen skupu większości podstawowych produktów rolnych. W grudniu 2017 r. kukurydza podrożała o 10,9%, pszenica o 2,4%, żyto o 2,4%, a jęczmień o 1,1%. Podniosły się również ceny ziemniaków (o 10,8%), a także bydła (o 2,3%) oraz mleka (o 0,8%). Kolejny miesiąc potaniał żywiec wieprzowy (o 1,9%). W sumie bieżący wskaźnik zmian cen skupu wyniósł w grudniu 101 punktów, a ruchomy indeks cen skupu zmalał w styczniu 2018 r. o 0,1 pkt. proc. do 99,6 punktu. Jednocześnie w niewielkim stopniu podrożały środki produkcji dla rolnictwa, a średni wzrost ich cen w grudniu 2017 r. wyniósł 0,1%. Z powodu lipcowych obniżek cen wyrównany wskaźnik zmian cen środków produkcji w styczniu 2018 r. nie zmienił się jednak w porównaniu z miesiącem poprzednim i wyniósł 100,3 punktu.

Zmiany cen, jakie dokonały się w okresie od grudnia 2016 r. do grudnia 2017 r. można uznać za korzystne dla producentów rolnych, jednak należy podkreślić, że były one mniej korzystne dla niż rok wcześniej. Ceny koszyka skupu wzrosły bowiem o 3,6%, podczas gdy środki produkcji dla rolnictwa podrożały o 2,3%. W konsekwencji skumulowany wskaźnik nożyc cen w grudniu 2017 r. wyniósł 101,3 punktu, podczas gdy przed rokiem wynosił 107,4 punktu.

W najbliższych miesiącach rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej mogą się nieznacznie pogorszyć m.in. z powodu systematycznie rosnących cen środków produkcji dla rolnictwa pod wpływem droższych ostatnich miesięcy nośników energii oraz możliwych sezonowych podwyżek cen nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, ale także dalszych spadków cen trzody. W przeciwnym kierunku działać będą sezonowe spadki podaży większości produktów roślinnych.

Arkadiusz Zalewski

Tab. 1. Skumulowane wskaźniki zmian cen i wynagrodzeń (grudzień roku poprzedniego =100)

Wyszczególnienie	2017	2016	2015	2014	2013	2013-2017	
						XII 2012 =100	Indeks cen realnych
Wynagrodzenia	107,3	102,7	103,1	103,7	102,7	120,8	118,3
Towary i usługi konsumpcyjne	102,1	100,8	99,5	99,0	100,7	102,1	100,0
Żywność	105,4	101,8	100,0	97,7	101,3	106,2	104,0
Środki produkcji	102,3	99,5	99,5	98,2	99,7	99,2	97,2
w tym nawozy mineralne	97,8	92,2	100,7	93,2	94,6	80,1	78,5
pestycydy	101,3	101,0	101,6	101,5	102,2	107,8	105,6
bezp. nośniki energii	103,4	102,5	94,4	95,1	98,6	93,8	91,9
maszyny	103,7	102,4	103,5	102,2	103,5	116,3	113,9
materiały budowlane	105,1	99,5	97,7	99,3	99,7	101,1	99,0
Nożyc cen koszyka skupu	101,3	107,4	96,2	87,2	98,6	90,0	-
Koszyk skupu	103,6	106,9	95,7	85,6	98,3	89,2	87,4
w tym pszenica	105,4	94,2	100,9	88,4	74,8	66,2	64,8
żyto	104,7	98,5	105,3	92,1	76,0	76,0	74,4
jęczmień	112,4	94,6	104,3	79,4	88,8	78,2	76,6
kukurydza	97,8	86,0	127,2	80,6	79,2	68,3	66,9
ziemniaki	92,7	69,4	131,0	70,9	125,6	75,0	73,5
bydło	107,3	100,9	107,2	94,3	92,7	101,5	99,4
trzoda chlewna	90,6	131,0	92,3	78,8	98,5	85,0	83,3
drob	103,9	95,1	95,0	100,0	98,3	90,3	88,4
cielęta	110,4	97,5	100,7	101,0	89,7	98,2	96,2
mleko	112,2	120,4	91,4	80,2	122,4	121,2	118,7

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Tab. 2. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

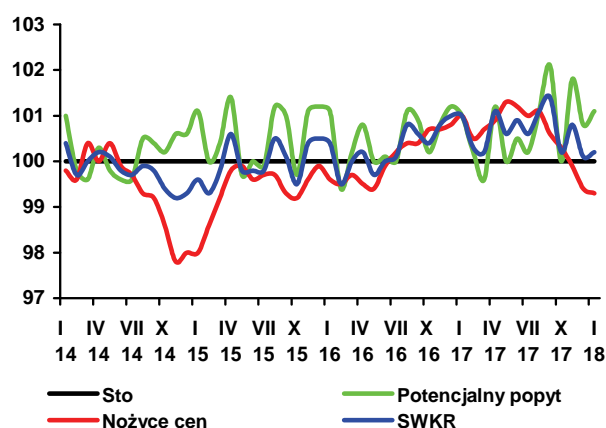
Wyszczególnienie	XII 17	XII 17	XI 17	X 17	IX 17	VIII 17	I 17
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	100,2	100,1	100,8	100,2	101,4	101,1	101,1
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	101,1	100,8	101,8	100,0	102,1	101,1	101,1
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	99,3	99,4	99,9	100,3	100,6	101,1	101,0
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	99,6	99,7	100,0	100,4	100,6	101,1	101,1
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,3	100,3	100,1	100,1	100,0	100,0	100,0
Wyrównany indeks inflacji i zmian cen żywności	99,9	99,9	99,8	100,0	100,0	99,8	100,1
Wyrównany indeks zmian wynagrodzeń i cen żywności	101,4	100,6	100,1	99,6	100,8	100,7	101,4
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	99,9	101,2	102,2	99,6	103,6	101,8	100,9

^a średnie ruchome 6-miesięczne

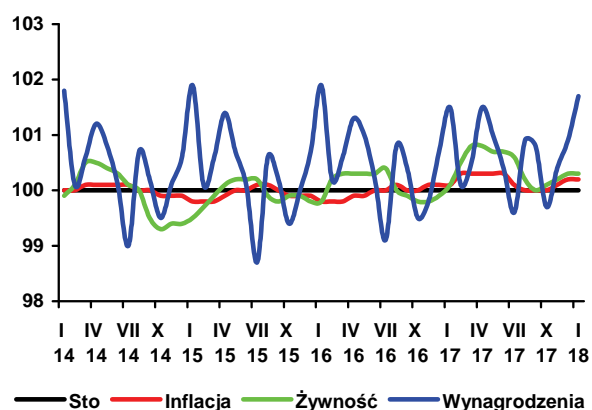
Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest, jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym, pszenica, żyto, jęczmień, kukurydza, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

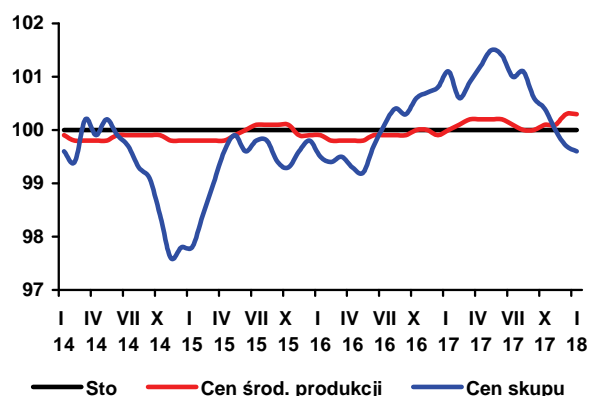
Rys. 1. Wyrównane wskaźniki koniunktury w rolnictwie

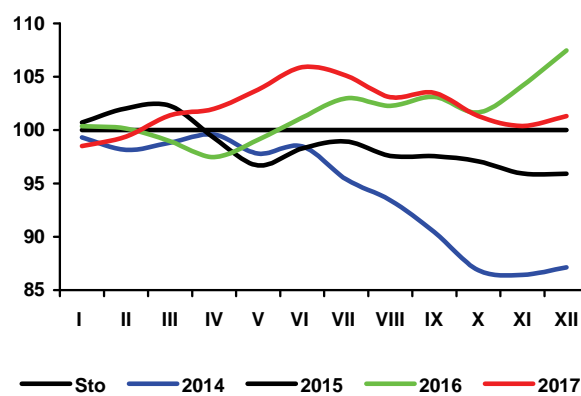
Rys. 2. Wyrównane wskaźniki zmian cen

Rys. 3. Wyrównane wskaźniki zmian cen

Rys. 4. Skumulowany wskaźnik nożyc cen

Światowe zbiory zbóż (bez ryżu) w 2017 r. wyniosły 2,1 mld ton¹, tj. o 1,9% mniej niż w rekordowym 2016 r. Mniejsza podaż ze zbiorów została skompensowana z nawiązką wysokimi zapasami początkowymi, skutkiem czego podaż całkowita w sezonie 2017/18 wzrosła o 0,6% do 2,72 mld ton. Światowe zużycie zbóż w sezonie 2017/18 przewidywane jest na 2,1 mld ton, czyli o 1,0% więcej niż w sezonie 2016/17. Zapasy końcowe zmniejszą o 0,8% do 617 mln ton², w tym u głównych eksporterów o 1,7% do 184 mln ton. Nadal będzie to jednak bardzo wysoki poziom.

W styczniu 2018 r. na światowych rynkach obserwowano mieszane tendencje. Index cen GOI, w porównaniu z poprzednim miesiącem zmniejszył się o 0,5 pkt. proc., na co złożył się głównie spadek cen pszenicy (o 0,8%). Ceny kukurydzy i jęczmienia wzrosły odpowiednio o 4,2% i 1,5%, co wynikało z dużego popytu importowego. W porównaniu ze styczniem 2017 r. indeks cen zbóż był mniejszy o 1,8 pkt. proc.

W grudniu 2017 r. na krajowym rynku kontynuowane były tendencje wzrostowe cen skupu zbóż. W porównaniu z listopadem 2017 r. pszenica podrożała o 2,4%, żyto o 2,0%, a jęczmień o 1,1%. Większy był wzrost cen kukurydzy, która podrożała o 10,9%. Na targowiskach ceny większości zbóż nieznacznie się zwiększyły, z wyjątkiem owsa, który podrożał o 7,2%. Wzrost wynikał z ograniczonej podaży ziarna na rynku, ponieważ rolnicy w oczekiwaniu na wyższe ceny wstrzymują się z dostawami na rynek.

W pierwszej połowie sezonu 2017/18 (lipiec-grudzień 2017 r.) do skupu trafiło 5,93 mln ton zbóż podstawowych, tj. o 11,6% więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego sezonu. Skupiono 4,31 mln ton pszenicy (3,84 mln ton w analogicznym okresie poprzedniego sezonu), 1,45 mln ton kukurydzy (1,49 mln ton), 468 tys. ton żyta (393 tys. ton), 579 tys. ton jęczmienia (549 tys. ton), 507 tys. ton pszenżyta (474 tys. ton) oraz mniejsze ilości pozostałych zbóż.

W listopadzie 2017 r. z Polski wyeksportowano 577 tys. ton ziarna zbóż, wobec 507 tys. ton w poprzednim miesiącu, w tym 256 tys. ton pszenicy, 216 tys. ton kukurydzy, 57 ton żyta, oraz mniejsze ilości pozostałych

zbóż. Import ziarna wyniósł 84 tys. ton, wobec 82 tys. ton w październiku 2017 r. Zmniejszył się eksport produktów przemiału zbóż, z wyjątkiem siodu. Więcej przywieziono do kraju kasz i grysików oraz ziaren obrobionych inaczej, a import mąk znacznie zmalał. Zmalał eksport produktów wtórnego przerobu. Natomiast wzrósł przywóz ciast makaronowych i pieczywa, a zmniejszył się wyrobów spożywczych pozyskiwanych poprzez spęcznianie i prażenie zbóż (CN 1904).

Wiesław
Łopaciuk

Przemysłowe przemiały zbóż w listopadzie 2017 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, nieznacznie zmalały. Zmniejszyła się produkcja mąk pszennych, pieczywa i pasz dla zwierząt, a wzrosła mąk żytnich i makaronów.

W grudniu 2017 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, nieznacznie potaniała większość produktów zbożowych w handlu detalicznym (z wyjątkiem mąki poznańskiej i kaszy jęczmiennej). Ceny producenta wszystkich produktów zbożowych zmalały. Potaniały przemysłowe mieszanki dla bydła i trzody (z wyjątkiem koncentratu białkowego dla tuczników), a podrożały dla drobiu.

W styczniu 2018 r. w Europie drożała kukurydza oraz pszenica w Czechach. Ceny pozostałych zbóż nieznacznie się zmniejszyły. W porównaniu ze styczniem 2017 r. większość zbóż była droższa, z wyjątkiem pszenicy w Niemczech i kukurydzy paszowej we Francji.

1. Dane dotyczące rynku światowego pochodzą z Grain Market Report nr 484, IGC, 18.01.2018 r.
2. Wyższy niż w poprzednich miesiącach stan zapasów wynika z przeszacowania przez IGC przeszacowała stanu zapasów w Chinach.

Tab. 1 Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy		Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
		skup				targowiska				
2014	I-XII	704,2	551,4	634,0	671,8	849,7	639,1	803,4	669,7	x
2015	I-XII	668,3	514,2	565,8	610,4	755,9	586,7	707,4	599,2	x
2016	I-XII	620,2	517,3	529,4	582,1	751,1	593,3	695,1	609,7	x
2016	XI	615,0	530,5	479,4	585,1	738,6	594,4	679,4	600,2	444,1
	XII	638,8	543,1	558,0	595,0	745,2	585,1	685,9	612,0	449,5
2017	I	656,4	557,5	581,2	600,2	748,5	589,6	688	637,4	436,6
	II	661,6	562,2	618,6	602,5	753,7	601,0	699,4	618,5	434,8
	III	687,7	579,9	630,7	619,5	766,8	609,0	718,7	639,9	429,4
	IV	686,8	584,2	652,5	622,0	773,3	615,0	721,7	648,0	429,4
	V	709,8	600,8	680,6	638,3	795,2	635,1	735,0	687,3	426,3
	VI	708,9	609,2	692,4	662,3	813,0	648,0	752,0	668,6	426,3
	VII	692,3	605,6	686,2	578,7	832,8	660,9	756,3	676,0	429,1
	VIII	636,6	531,3	717,4	604,7	794,3	646,4	730,4	658,2	432,6
	IX	645,7	537,3	665,9	620,8	793,8	644,9	719,2	638,3	432,6
	X	648,8	550,4	481,7	635,7	788,9	643,9	723,0	641,6	433,6
	XI	657,6	557,1	492,3	661,5	795,9	642,4	740,4	649,4	428,4
	XII	673,1	568,4	545,9	668,6	806,6	651,6	747,1	696,2	429,4
Zmiana w %										
	<u>XII 2017</u> <u>XI 2017</u>	2,4	2,0	10,9	1,1	1,3	1,4	0,9	7,2	0,2
	<u>XII 2017</u> <u>XII 2016</u>	5,4	4,7	-2,2	12,4	8,2	11,4	8,9	13,8	-4,5

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy		Pszenica	w tym paszowa	Żyto	Jęczmień	w tym paszowy	Pszennyżyto	Zboża podstawowe	w tym paszowe	Kukurydza
VII 2014-VI 2015		6025,5	2079,2	683,1	749,3	376,4	1062,0	8611,2	3864,7	1946,1
VII 2015-VI 2016		5977,4	2086,9	647,9	721,6	346,3	987,1	8410,0	3775,2	1482,4
VII 2016-VI 2017		6135,6	2076,3	556,2	716,9	382,4	644,1	8123,4	3422,5	2049,5
2016	XI	395,4	122,9	41,0	32,5	19,2	51,8	524,0	218,5	449,7
	XII	576,7	135,2	42,1	32,6	18,2	41,0	696,1	221,6	192,0
2017	I	428,6	128,8	34,9	26,4	17,1	43,0	536,4	210,4	108,7
	II	444,4	131,0	30,2	24,8	18,2	36,6	539,1	202,7	106,3
	III	520,1	177,0	32,4	35,0	24,8	29,6	619,4	246,0	111,5
	IV	310,8	122,7	23,8	25,8	19,6	20,6	383,0	175,2	73,3
	V	333,3	136,0	19,3	30,7	26,1	24,3	409,9	193,2	78,8
	VI	258,2	119,1	22,2	25,1	22,2	16,1	324,3	173,6	76,5
	VII	200,3	91,4	15,3	194,2	93,2	14,9	426,7	208,3	67,2
	VIII	1562,6	555,6	219,8	218,4	78,5	226,3	2258,6	949,4	42,7
	IX	853,4	271,4	100,1	58,5	24,6	104,6	1129,0	454,6	31,7
	X	678,3	210,5	60,3	46,1	26,1	60,3	853,6	333,1	429,0
	XI	618,6	202,7	44,1	36,8	17,6	47,2	752,6	294,3	690,3
	XII	395,6	160,0	28,8	24,8	13,9	53,3	506,4	245,9	193,8
Zmiana w %										
	<u>XII 2017</u> <u>XI 2017</u>	-36,1	-21,1	-34,7	-32,5	-21,1	13,1	-32,7	-16,5	-71,9
	<u>XII 2017</u> <u>XII 2016</u>	-31,4	18,3	-31,6	-23,8	-23,7	30,1	-27,3	11,0	0,9

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy		Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2015 ^b	I-XII	1996,0	1556,7	144,4	994,7	154,8	7555,0
2016 ^b	I-XII	2060,8	1611,4	149,9	1010,4	152,5	8126,1
2016 ^a	XI	187,4	148,1	12,4	84,4	14,1	702,2
	XII	183,0	143,6	12,6	86,3	12,6	700,2
2017 ^a	I	179,7	142,7	12,0	82,2	12,4	705,0
	II	172,9	135,7	12,8	75,1	12,2	662,6
	III	201,7	158,7	14,3	84,4	14,8	800,6
	IV	167,3	131,6	12,7	80,6	11,9	772,4
	V	182,8	142,6	14,0	86,5	13,4	830,9
	VI	170,3	134,5	13,5	84,3	13,6	816,4
	VII	179,6	139,8	13,7	86,8	11,0	806,4
	VIII	191,6	150,3	14,0	89,0	11,6	818,8
	IX	190,9	156,2	14,2	86,7	14,8	788,6
	X	207,9	163,7	13,7	90,8	13,4	820,3
	XI	200,6	157,8	13,8	86,3	14,5	809,6
Zmiana w %							
<u>XI 2017</u> X 2017		-3,5	-3,6	0,4	-4,9	7,9	-1,3
<u>XI 2017</u> XI 2016		7,0	6,5	11,6	2,2	2,8	15,3

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników, ^b firmy zatrudniające 10 i więcej pracowników.
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import					
	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	
2014	I-XII	3199,8	825,9	151,6	788,9	5475,5	547,5	17,0	257,1	350,9	1232,5
2015	I-XII	3959,3	531,8	186,1	703,2	6145,1	492,6	4,2	121,8	379,4	1210,3
2016	I-XII	4401,7	435,3	99,7	872,0	6397,6	814,1	9,9	165,2	319,5	1523,7
2016	XI	290,8	46,7	1,0	199,4	591,3	83,2	0,0	24,4	10,2	121,5
	XII	452,2	41,6	6,3	155,3	697,3	57,3	0,3	9,4	7,5	78,5
2017	I	399,2	30,4	10,1	210,7	685,8	72,8	0,8	11,0	25,0	112,6
	II	326,5	26,5	1,7	151,8	540,2	56,2	0,6	14,9	17,7	94,6
	III	522,3	21,7	2,1	153,5	724,4	81,8	0,7	20,2	33,2	141,8
	IV	210,4	12,4	0,7	78,2	317,5	71,2	0,6	20,4	43,5	139,7
	V	203,7	12,3	0,0	44,0	275,1	101,1	0,8	32,5	46,0	186,5
	VI	52,7	8,4	0,2	26,0	100,6	129,9	2,8	50,4	73,9	263,2
	VII	11,9	12,5	31,5	31,9	103,7	99,0	1,9	20,4	47,7	172,4
	VIII	89,4	57,9	10,6	6,3	273,8	74,4	1,5	12,6	29,4	121,2
	IX	301,9	61,8	3,4	28,5	469,0	59,6	2,3	12,2	26,2	103,7
	X	276,7	44,4	6,2	100,0	506,6	46,1	3,2	11,6	14,3	85,1
	XI	256,0	57,0	2,8	215,8	577,1	51,4	1,0	11,7	13,5	84,2
Zmiana w %											
<u>XI 2017</u> X 2017		-7,5	28,3	-53,9	115,8	13,9	11,5	-68,2	0,8	-5,4	-1,0
<u>XI 2017</u> XI 2016		-12,0	22,0	195,5	8,2	-2,4	-38,2	3401,7	-51,9	33,0	-30,7

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysyki granulki	ziarno obrobione inaczej	słód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysyki granulki	ziarno obrobione inaczej	słód
2014 I-XII	90,4	20,5	45,4	27,6	61,1	44,5	12,0	27,4	30,2	114,9
2015 I-XII	99,7	18,8	42,8	27,9	62,8	56,5	17,4	28,4	42,2	186,8
2016 I-XII	129,9	19,4	47,7	27,6	80,2	54,3	18,5	38,0	34,0	219,0
2016 XI	13,1	1,6	4,4	1,9	4,4	4,7	1,8	3,2	2,3	16,3
XII	10,3	1,4	3,4	2,2	6,0	4,5	0,9	4,0	2,8	13,7
2017 I	13,4	1,7	4,7	3,0	6,5	4,4	1,9	2,9	3,4	7,9
II	9,2	1,6	3,7	2,5	5,5	3,7	1,4	3,5	2,8	8,5
III	11,3	2,2	4,5	2,7	6,6	5,9	2,0	3,5	2,9	12,3
IV	9,5	1,7	4,0	2,1	5,7	4,9	1,6	3,0	2,4	11,7
V	10,5	2,0	4,0	2,4	10,1	4,9	1,7	2,8	3,5	17,0
VI	11,2	1,9	2,8	2,5	10,2	4,2	1,4	2,9	4,6	14,6
VII	9,9	1,9	3,5	2,9	7,4	5,2	1,3	2,9	3,9	13,7
VIII	10,9	1,7	3,0	3,2	8,2	5,6	1,5	3,2	2,5	10,9
IX	9,9	1,8	3,6	2,8	8,2	4,4	1,3	3,6	2,9	10,0
X	10,6	1,8	3,6	4,3	6,6	6,6	1,4	4,2	3,5	8,8
XI	9,5	1,5	3,4	2,9	8,1	4,6	1,2	5,0	4,5	9,1
Zmiana w %										
<u>XI 2017</u> X 2017	-9,9	-19,0	-6,7	-31,0	23,4	-30,3	-12,2	18,7	27,4	2,7
<u>XI 2017</u> XI 2016	-27,2	-9,8	-22,7	51,9	84,1	-1,7	-32,3	56,6	92,0	-44,6

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	pasze dla zwierząt domowych
2014 I-XII	27,0	93,9	344,1	166,6	247,9	64,7	21,6	134,7	430,5	169,6
2015 I-XII	31,3	109,3	438,8	170,7	267,0	67,5	24,8	141,2	340,7	174,7
2016 I-XII	35,4	119,7	510,9	.	.	74,7	24,7	142,1	.	.
2016 XI	3,4	9,6	44,6	.	.	6,6	2,1	12,6	.	.
XII	3,3	7,7	37,2	.	.	6,6	1,9	9,8	.	.
2017 I	2,7	10,6	41,7	.	.	6,1	1,8	11,2	.	.
II	3,2	7,6	42,2	.	.	6,7	3,1	11,9	.	.
III	3,7	12,7	49,0	.	.	8,4	2,4	15,2	.	.
IV	2,8	10,1	43,7	.	.	5,4	2,2	11,6	.	.
V	3,2	11,9	50,9	.	.	7,4	2,7	15,3	.	.
VI	3,7	12,6	46,8	.	.	5,0	2,3	13,3	.	.
VII	3,5	9,8	45,9	.	.	7,5	1,9	13,3	.	.
VIII	3,5	11,6	50,6	.	.	5,4	3,0	13,9	.	.
IX	3,7	11,4	51,3	.	.	7,6	2,4	16,1	.	.
X	4,1	12,3	55,3	.	.	8,3	2,5	16,2	.	.
XI	3,5	10,8	50,0	.	.	7,0	2,7	12,4	.	.
Zmiana w %										
<u>XI 2017</u> X 2017	-15,8	-12,6	-9,5	x	x	-15,8	11,0	-23,9	x	x
<u>XI 2017</u> XI 2016	2,2	12,0	12,2	x	x	6,3	27,8	-2,0	x	x

^a uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy		Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
		cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2014	I-XII	1,10	2,45	2,13	4,48	3,92	4,41	5,01	5,83
2015	I-XII	1,07	2,42	2,10	4,39	3,98	4,41	4,96	5,80
2016	I-XII	0,97	2,47	2,26	4,42	3,96	4,42	4,92	5,91
2016	XII	0,96	2,42	2,22	4,44	3,98	4,42	4,95	5,93
	I	0,98	2,50	2,12	4,44	3,98	4,44	5,01	5,94
2017	II	0,99	2,52	2,12	4,44	3,99	4,44	5,03	5,98
	III	0,99	2,53	2,11	4,44	3,99	4,46	5,08	6,00
	IV	1,00	2,46	2,06	4,46	3,99	4,46	5,09	6,04
	V	1,04	2,51	2,09	4,46	3,99	4,46	5,10	6,05
	VI	1,08	2,50	2,05	4,46	4,00	4,50	5,12	6,10
	VII	1,08	2,50	2,03	4,46	4,01	4,50	5,11	6,10
	VIII	1,07	2,51	2,04	4,48	4,02	4,56	5,12	6,14
	IX	1,06	2,52	2,06	4,48	4,02	4,56	5,13	6,15
	X	1,05	2,46	2,06	4,54	4,02	4,58	5,15	6,17
	XI	1,05	2,49	2,10	4,58	4,02	4,60	5,14	6,18
	XII	1,06	2,43	2,10	4,56	4,03	4,62	5,17	6,20
Zmiana w %									
	<u>XII 2017</u> <u>XI 2017</u>	1,0	-2,4	0,0	-0,4	0,2	0,4	0,6	0,3
	<u>XII 2017</u> <u>XII 2016</u>	10,4	0,4	-5,4	2,7	1,3	4,5	4,4	4,6

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy		Mieszanka dla bydła dorosłego (B)	Mieszanka dla loch (L)	Mieszanka dla prosiąt	Mieszanka dla tuczników (T2)	Mieszanka dla kurcząt (DKA-Starter)	Mieszanka dla kur niosek	Koncentrat Provit dla tuczników
2014	I-XII	1712,3	1797,2	2392,4	1422,2	1919,4	1668,3	2697,3
2015	I-XII	1655,8	1769,4	2322,4	1362,2	1867,3	1613,4	2630,9
2016	I-XII	1449,1	1791,7	2288,3	1370,7	1811,1	1600,3	2543,7
2016	XI	1617,3	1700,9	2282,7	1358,2	1803,0	1600,2	2522,5
	XII	1618,5	1725,9	2287,7	1388,7	1792,5	1595,4	2515,4
2017	I	1612,5	1727,0	2300,1	1388,5	1791,4	1594,0	2516,4
	II	1614,2	1734,7	2313,5	1396,5	1798,9	1603,9	2526,9
	III	1617,3	1738,2	2322,4	1398,3	1795,5	1608,6	2528,4
	IV	1618,1	1720,5	2320,6	1378,5	1797,1	1608,3	2526,9
	V	1622,8	1728,1	2307,2	1370,4	1806,9	1610,7	2522,9
	VI	1628,2	1714,9	2329,2	1374,3	1815,6	1612,8	2522,3
	VII	1645,8	1723,7	2325,0	1377,8	1812,3	1613,5	2523,7
	VIII	1655,9	1726,4	2329,9	1379,4	1810,2	1615,4	2524,8
	IX	1641,9	1739,3	2327,2	1391,4	1812,9	1610,0	2514,5
	X	1620,5	1695,0	2298,0	1370,2	1798,7	1608,5	2510,4
	XI	1613,2	1696,3	2315,3	1383,7	1787,6	1607,2	2508,0
	XII	1624,9	1722,4	2321,4	1388,0	1786,7	1606,6	2502,4
Zmiana w %								
	<u>XII 2017</u> <u>XI 2017</u>	0,7	1,5	0,3	0,3	-0,1	0,0	-0,2
	<u>XII 2017</u> <u>XII 2016</u>	0,4	-0,2	1,5	-0,1	-0,3	0,7	-0,5

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka T2 / ceny targ. Żyta	DKA – Starter / ceny targ. pszenicy	Provit / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka B	Ceny skupu trzody / Provit	Ceny skupu trzody / mieszanka T2	Ceny skupu drobiu / DKA – Starter	
2016	VI	2,289	2,405	4,219	0,610	1,936	3,569	2,077
	VII	2,287	2,402	4,222	0,618	2,091	3,860	2,160
	VIII	2,414	2,460	4,463	0,640	2,091	3,866	2,160
	IX	2,258	2,437	4,210	0,684	2,081	3,881	2,056
	X	2,341	2,456	4,314	0,736	1,985	3,659	1,964
	XI	2,316	2,441	4,278	0,804	1,946	3,615	1,952
	XII	2,373	2,405	4,348	0,840	2,000	3,622	1,969
2017	I	2,355	2,393	4,316	0,819	1,951	3,536	1,876
	II	2,324	2,387	4,236	0,821	1,911	3,459	1,951
	III	2,296	2,342	4,182	0,813	1,974	3,569	2,038
	IV	2,241	2,324	4,109	0,809	2,133	3,910	1,975
	V	2,158	2,272	3,980	0,811	2,192	4,035	1,981
	VI	2,121	2,233	3,903	0,817	2,224	4,082	2,060
	VII	2,085	2,176	3,819	0,820	2,092	3,832	2,130
	VIII	2,134	2,279	3,906	0,844	2,095	3,835	2,138
	IX	2,158	2,284	3,899	0,883	2,100	3,795	2,129
	X	2,128	2,280	3,899	0,913	1,928	3,532	2,129
	XI	2,154	2,246	3,904	0,936	1,854	3,361	2,047
	XII	2,130	2,215	3,840	0,938	1,822	3,285	2,054

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

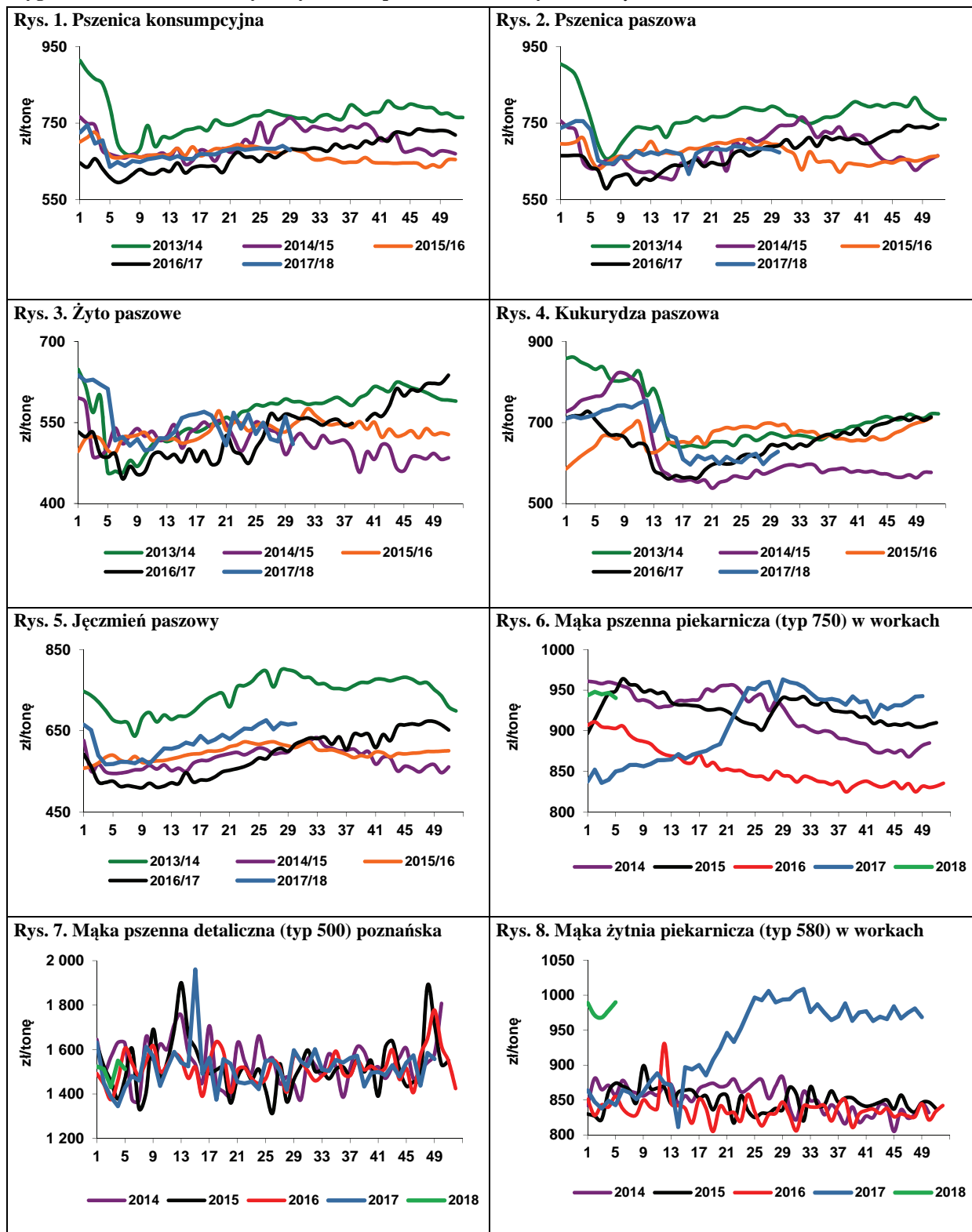
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna			Jęczmień paszowy			Kukurydza paszowa			
	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Niemcy	Czechy	Słowacja	Węgry	Francja	
2016	IX	161	147	133	129	137	107	.	128	.
	X	163	147	134	133	140	118	110	124	.
	XI	167	136	133	134	146	.	112	131	160
	XII	168	141	132	139	149	.	116	137	162
2017	I	174	139	133	148	149	.	118	138	166
	II	176	139	133	149	150	.	122	138	170
	III	173	140	150	148	153	.	132	142	171
	IV	172	140	149	142	155	.	136	139	169
	V	174	145	.	149	151	132	137	142	169
	VI	175	149	.	146	149	136	140	143	165
	VII	176	155	.	.	153	.	136	144	.
	VIII	163	159	.	139	150	122	147	147	.
	IX	164	163	.	146	155	127	.	146	149
	X	165	164	.	154	156	134	134	146	147
	XI	163	152	.	154	157	136	142	147	150
	XII	163	152	.	154	157	.	142	147	150
2018	I	163	157	.	151	155	.	143	151	152
Zmiana w %										
	I 2018 XII 2017	-0,2	3,5	x	-2,3	-1,3	x	0,4	2,4	0,8
	I 2018 I 2017	-2,7	11,7	x	8,3	3,8	x	23,0	9,5	6,6

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych ZSRIR.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych ZSRIR.

Piotr Szajner

W 2017 r. powierzchnia uprawy buraków cukrowych wyniosła 226 tys. ha, a szacunkowe plony ok. 650 dt/ha. Na tej podstawie przewiduje się, że zbiory mogły przekroczyć 14,5 mln ton, a produkcja cukru zwiększyła się do ok. 2,1 mln ton. Według danych GUS w okresie wrzesień-grudzień 2017 r. produkcja cukru wyniosła 1998 tys. ton i była o 2,2% większa niż przed rokiem. Produkcja cukru będzie większa od zapotrzebowania rynku we-

wnętrznego, które jest szacowane na ok. 1,75 mln ton. W rezultacie konieczny będzie duży eksport cukru w 2018 r.

Na krajowym rynku spadają ceny cukru, a decydują o tym relatywnie niskie ceny cukru białego na świecie oraz duża produkcja w kampanii 2017/2018. W grudniu 2017 r. ceny zbytu cukru w workach spadły o 5% do 1,71 zł/kg. Ceny te były o 33% niższe niż przed rokiem. Ceny zbytu cukru paczkowanego spadły w porównaniu z listopadem 2017 r. o 0,1% do 1,68 zł/kg i były aż o 39% niższe niż przed rokiem. Ceny cukru workowanego są wyższe od cen cukru konfekcjonowanego, gdyż przemysł spożywczy zgłasza większy popyt niż gospodarstwa domowe. Średnia cena zbytu cukru workowanego w 2017 r. wyniosła 2,33 zł/kg i była o 2% niższa niż przed rokiem, a cukru paczkowanego 2,32 zł/kg i była o 11% niższa niż przed rokiem. Relatywnie niewielki spadek cen jest wynikiem wysokich cen w pierwszym półroczu 2017 r. Średnia cena detaliczna w grudniu 2017 r. wyniosła 2,62 zł/kg i była o 5,1% niższa niż przed miesiącem oraz o 17,4% niższa niż w grudniu 2016 r. Średnia cena detaliczna cukru w 2017 r. wyniosła 3,04 zł/kg i była o 5,9% wyższa niż przed rokiem, a zdecydowały o tym wysokie ceny w pierwszej połowie roku.

W okresie trzech kwartałów 2017 r. zysk netto przemysłu cukrowniczego wyniósł 615,8 mln zł i był o 6,4% wyższy niż w analogicznym okresie 2016 r. Niskie ceny

cukru w IV kwartale 2017 r. spowodują, że w całym 2017 r. wynik finansowy branży mógł być niższy niż przed rokiem.

W okresie styczeń-listopad 2017 r. eksport cukru wyniósł 618 tys. ton, w tym do UE 327 tys. ton. W skali całego roku eksport może osiągnąć rekordowy poziom 700 tys. ton. Na unijnym rynku największymi odbiorcami były: Niemcy (131 tys. ton), Rumunia (30 tys. ton), Czechy i Litwa (po 23 tys. ton) oraz Włochy i Belgia (po 18 tys. ton). W krajach UE eksporterzy uzyskiwali średnią cenę ok. 527 EUR/tonę. Spośród krajów trzecich największe ilości cukru sprzedano do Izraela (51 tys. ton), Sri Lanki (37 tys. ton) oraz do Gruzji (33 tys. ton) i Rosji (24 tys. ton). Cena eksportowa na rynkach państw trzecich wyniosła średnio ok. 402 EUR/tonę. Import wyniósł 127 tys. ton cukru, w tym 82 tys. ton z krajów UE. Spośród krajów członkowskich głównymi partnerami handlowymi były Niemcy (17 tys. ton), Litwa i Czechy (po 16 tys. ton) oraz Wielka Brytania (14 tys. ton). Średnia cena importowa z UE wyniosła 566 EUR/tonę. Cukier do rafinacji importowano głównie w maju z Laosu (28 tys. ton po 580 EUR/tonę), a zdecydowała o tym długa kampania cukrownicza 2016/2017. Relatywnie duże ilości cukru importowano także z Mauritiusu (6 tys. ton) i Gwatemali (3 tys. ton).

Od listopada 2017 r. światowe ceny cukru ponownie spadają. Według danych ERS USDA w grudniu 2017 r. średnia cena cukru białego wyniosła 377 USD/tonę, a cukru surowego 318 USD/tonę. Według danych International Sugar Organisation w styczniu 2018 r. utrwały się spadkowe tendencje cen. Światowe ceny cukru białego wynosiły średnio 375 USD/tonę, a cukru surowego 315 USD/tonę. Indeks światowych cen cukru FAO w styczniu br. wyniósł 200,9 pkt., wobec 204,1 pkt. przed miesiącem.

Tab. 1. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące		Eksport			Import		
		ogółem	UE-28	kraje trzecie	ogółem	UE-28	kraje trzecie
2015	XI	403,76	454,69	368,28	499,93	468,62	829,73
	XII	423,34	473,35	384,49	569,34	523,79	794,60
2016	I	475,04	515,96	370,79	537,12	504,74	764,65
	II	463,73	490,58	377,56	408,55	465,11	385,81
	III	465,94	499,18	373,60	494,47	464,14	722,20
	IV	479,41	508,98	423,10	416,90	476,91	407,88
	V	479,66	527,84	401,35	529,03	463,99	730,60
	VI	484,04	519,37	418,37	450,53	432,56	457,19
	VII	477,95	525,53	421,91	492,16	469,23	671,32
	VIII	466,96	511,46	434,42	411,61	520,90	388,35
	IX	478,47	537,78	418,40	623,78	623,28	624,91
	X	528,36	556,28	425,05	599,95	586,00	697,56
	XI	526,47	557,85	464,07	513,44	497,36	831,74
	XII	511,75	550,44	480,29	556,81	551,00	662,87
2017	I	418,84	402,29	494,82	560,57	549,14	590,73
	II	532,99	537,92	518,88	569,51	564,35	589,75
	III	543,38	569,60	466,04	562,19	538,26	848,89
	IV	499,91	543,95	447,11	521,80	485,69	690,58
	V	496,88	540,94	454,08	586,41	596,46	584,52
	VI	452,74	491,28	413,58	636,23	611,60	707,39
	VII	478,45	537,21	395,97	576,68	568,39	647,56
	VIII	467,99	544,68	395,76	661,03	663,91	651,94
	IX	503,39	534,83	408,88	525,52	516,27	591,55
	X	396,00	472,73	358,35	595,88	577,36	761,31
	XI	381,74	426,73	352,38	478,30	462,68	813,77

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

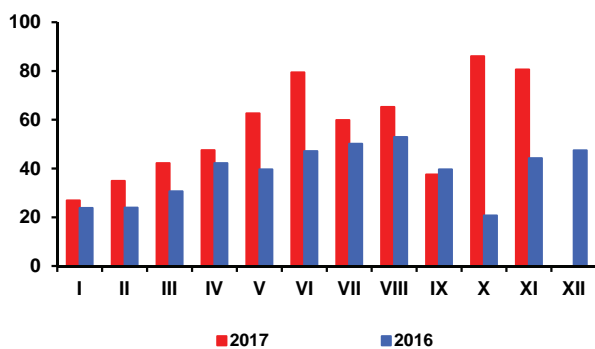
Tab. 2. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące		Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna
		workowany	paczkowany		
2015	XI	2,06	2,12	1,72	2,44
	XII	2,10	2,16	1,73	2,50
2016	I	2,25	2,32	1,78	2,46
	II	2,25	2,48	1,78	2,58
	III	2,21	2,51	1,74	2,70
	IV	2,26	2,49	1,78	2,74
	V	2,31	2,47	1,78	2,77
	VI	2,31	2,46	1,78	2,78
	VII	2,33	2,50	1,74	2,80
	VIII	2,40	2,88	1,74	2,97
	IX	2,42	2,86	1,73	3,12
	X	2,54	2,71	1,75	3,17
	XI	2,55	2,74	1,75	3,16
	XII	2,55	2,75	1,76	3,17
2017	I	2,61	2,79	1,77	3,17
	II	2,61	2,74	1,76	3,18
	III	2,61	2,68	1,75	3,19
	IV	2,60	2,64	1,73	3,17
	V	2,61	2,64	1,72	3,17
	VI	2,51	2,61	1,72	3,15
	VII	2,48	2,33	1,73	3,13
	VIII	2,33	2,15	1,73	3,07
	IX	2,20	2,09	1,74	2,98
	X	1,88	1,80	1,73	2,92
	XI	1,80	1,69	1,70	2,76
	XII	1,71	1,68	1,70	2,62

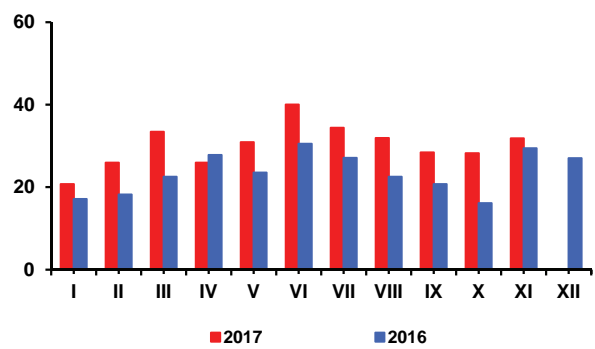
^a cenę referencyjną 404,4 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

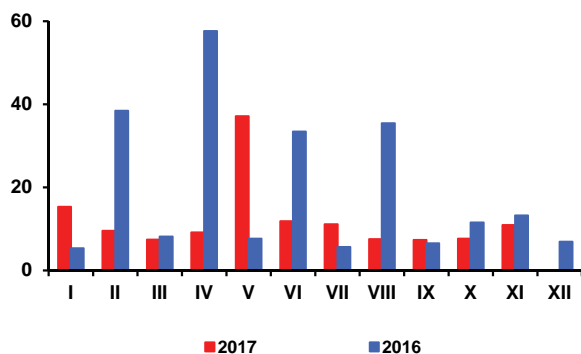
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

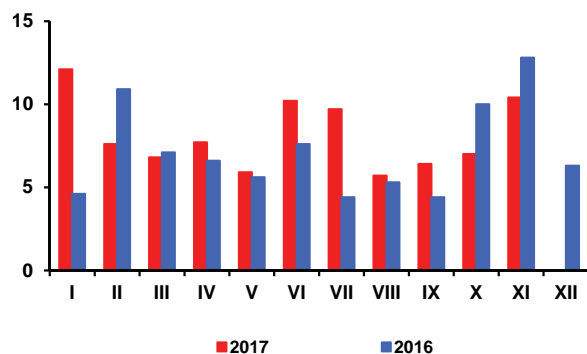
Rys. 2. Eksport do UE-28 (tys. ton)

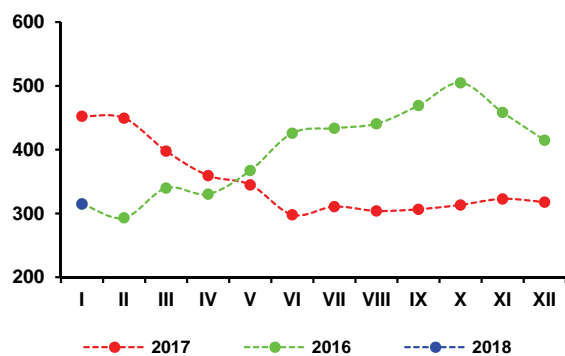
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

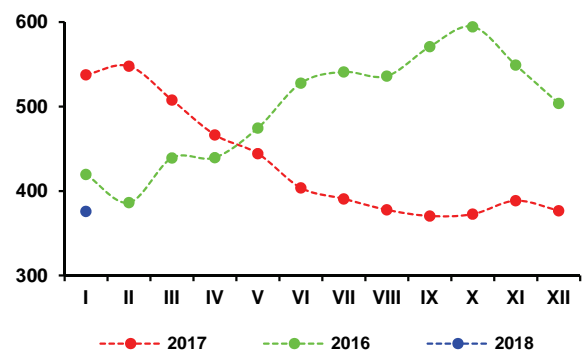
Rys. 4. Import z UE-28 (tys. ton)

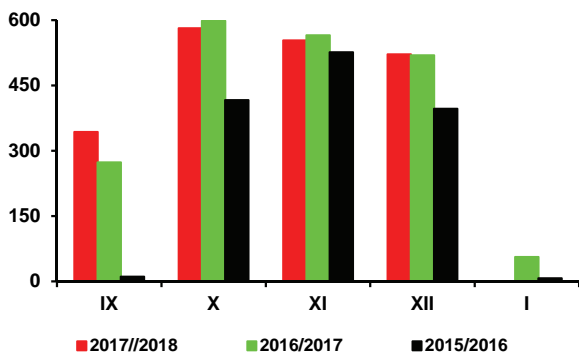
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 7. Produkcja cukru w okresie kampanii (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, ERS USDA, CAAC, GUS.

Światowe zbiory rzepaku w sezonie 2017/18 wyniosą według styczniowej oceny Oil World 65,8 mln ton (o 0,5 mln ton więcej niż przed miesiącem) i będą o 2,3 mln ton większe niż w sezonie poprzednim. Zwiększono szacunki zbiorów dla Australii (o 0,3 mln ton do 3,5 mln ton), UE-28 (o 0,1 mln ton do 20,8 mln ton) i Rosji (o 0,1 mln ton do 1,5 mln ton), bez zmian pozostawiono dla Kanady (21,3 mln ton), Chin (5,0 mln ton) i Ukrainy (2,3 mln ton), a dla Indii obniżono (o 0,1 mln ton). Aktualnie przewiduje się, że światowe zużycie rzepaku w bieżącym sezonie zwiększy się do 64,7 mln ton (o 1,6 mln ton), a jego globalne zapasy na koniec sezonu wzrosną do 7,7 mln ton (o 1,1 mln ton). Wskaźnik zapasów do zużycia wyniesie 11,9%, wobec 10,5% przed rokiem.

Oil World ocenia, iż w sezonie 2017/18 (lipiec/czerwiec) średnie ceny nasion oleistych i produktów ich przerobu na rynku europejskim będą zbliżone do notowanych w sezonie poprzednim. Cena rzepaku może wyniesie średnio 424 USD/t (cif Hamburg) i być o 1% niższa niż w sezonie 2016/17. Cena oleju rzepakowego może wzrosnąć o 1% do 863 USD/t (fob ex-mill Holandia), a cena śrutu rzepakowej może zmaleć o 3% do 220 USD/t (fob ex-mill Hamburg). W styczniu 2018 r. przeciętna cena rzepaku na rynku europejskim wyniosła 426 USD/tonę i była o 0,2% wyższa niż grudniu 2017 r., a w porównaniu ze styczniem 2017 r. była o 4,5% niższa. Olej rzepakowy kosztował 848 USD/tonę i był o 3,5% tańszy niż przed miesiącem i o 7,5% tańszy niż przed rokiem. Za śrutę rzepakową płacono 241 USD/tonę, tj. o 11,6% więcej niż przed miesiącem i o tyle samo procent więcej niż przed rokiem.

Według notowań MRiRW, na rynku krajowym w grudniu 2017 r. zakłady tłuszczowe płaciły za rzepak 1631 zł/t, tj. o 0,8% więcej niż przed miesiącem, ale o 11,1% mniej niż w grudniu poprzedniego roku. Jednocześnie olej rzepakowy rafinowany niekonfekcjonowany sprzedawały po 3389 zł/t, tj. o 0,6% taniej niż przed miesiącem i 8,7% taniej niż przed rokiem, a śrutę rzepakową po 757 zł/t, tj. o 0,1% drożej niż przed miesiącem, ale o 8,8% taniej niż przed rokiem.

W listopadzie 2017 r. duże i średnie zakłady przemysłu tłuszczowego (zatrudniające 50 i więcej osób stałej załogi i stanowiące trzon tego przemysłu) wyprodukowały 95,3 tys. ton surowego oleju rzepakowego, tj. o 14,5% mniej niż w poprzednim miesiącu i o 5,6% mniej niż w tym samym miesiącu przed rokiem. Od stycznia do listopada 2017 r. produkcja surowego oleju rzepakowego wyniosła 994,3 tys. ton i była o 0,5% większa niż w analogicznym okresie 2016 r., z tego rafinowano 747,3 tys. ton, tj. o 0,7% więcej. Produkcja oleju rzepakowego rafinowanego na cele jadalne zmniejszyła się o 3,1% do 424,9 tys. ton, a na cele techniczne zwiększyła się o 6,2% do 332,4 tys. ton. Produkcja margaryn wyniosła 311,8 tys. ton i była o 16,9% większa w relacji roku do roku.

Ewa Rosiak

**Magdalena
Bodyt**

Eksport nasion oleistych, olejów roślinnych i śrut oleistych w listopadzie 2017 r. był większy niż w poprzednim miesiącu. Mniejszy był tylko wywóz margaryn. Jednocześnie nastąpił wzrost importu śrut oleistych i margaryn, przy spadku przywozu nasion oleistych i olejów roślinnych. Od stycznia do listopada 2017 r. wywieziono: 466,0 tys. ton nasion oleistych (o 72% więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku), w tym 358,0 tys. ton rzepaku (o 61% więcej), 158,3 tys. ton olejów roślinnych (o 65% mniej), w tym 127,5 tys. ton oleju rzepakowego (o 70% mniej), 649,6 tys. ton śrut oleistych (o 1% więcej), w tym 583,0 tys. ton śrutu rzepakowej (o 4% mniej) i 119,3 tys. ton margaryn (o 1% więcej). Jednocześnie w tym samym okresie przywieziono: 2681,1 tys. ton śrut oleistych (o 3% więcej w relacji rok do roku), 676,3 tys. ton olejów roślinnych (o 16% więcej), w tym 152,1 tys. ton oleju rzepakowego (o 8% więcej), 797,9 tys. ton nasion oleistych (o 9% więcej), w tym 421,8 tys. ton rzepaku (18% mniej) oraz 87,5 tys. ton margaryn (o 14% więcej).

W grudniu 2017 r. na rynku tłuszczów nastąpiły spadki cen detalicznych, ale ich bezwzględny poziom nadal był znacznie wyższy niż przed rokiem. W 2017 r. przy wzroście cen całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi średnio o 4,2% w porównaniu z rokiem poprzednim, ceny tłuszczów zwierzęcych zwiększyły się o 29,0%, a tłuszczów roślinnych o 2,9%. Wzrosty cen wszystkich rodzajów tłuszczów były większe niż stopa inflacji dla ogółu towarów i usług, która wyniosła 2,0%. Ceny masła zwiększyły się średnio o 31,0%, a „pozostałych tłuszczów zwierzęcych” o 6,0%. Tłuszcze zwierzęce podrożały względem tłuszczów roślinnych, dla których wzrosty cen były dużo mniejsze. Margaryny podrożały średnio o 3,5%, oleje roślinne o 2,2%, a oliwa z oliwek o 3,5%.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych^a (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^b	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2015 I-XII	1 276 633	551 754	538 951	1 289 436	33,49	42,2	99,0
2016 I-XII	1 119 490	635 422	473 364	1 281 548	33,28	42,3	87,4
2016 XI	100 954	56 670	31 021	126 604	3,29	30,7	79,7
XII	72 424	50 828	21 188	102 064	2,65	29,3	71,0
2017 I	89 862	46 485	9 977	126 370	3,28	11,1	71,1
II	94 231	50 748	13 538	131 441	3,41	14,4	71,7
III	91 806	72 735	12 692	151 849	3,94	13,8	60,5
IV	79 082	60 005	9 861	129 227	3,35	12,5	61,2
V	72 361	62 584	20 270	114 674	2,98	28,0	63,1
VI	65 127	66 497	15 696	115 928	3,01	24,1	56,2
VII	75 364	61 532	17 833	119 064	3,09	23,7	63,3
VIII	114 262	61 527	17 000	158 789	4,12	14,9	72,0
IX	105 523	62 641	8 989	159 175	4,13	8,5	66,3
X	111 378	69 581	11 453	169 506	4,40	10,3	65,7
XI	95 273	61 973	20 993	136 254	3,54	22,0	69,9
Zmiany w %							
<u>XI 2017</u> X 2016	-14,5	-10,9	83,3	-19,6	-19,5	x	x
<u>XI 2017</u> XI 2016	-5,6	9,4	-32,3	7,6	7,6	x	x
<u>XI 2017</u> XII 2016	31,5	21,9	-0,9	33,5	33,6	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego^a (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2015 I-XII	1 276 633	107 591	511 104	873 120	22,68	40,0	146,2
2016 I-XII	1 119 490	147 174	449 746	816 918	21,22	40,2	137,0
2016 XI	100 954	8073	29 022	80 005	2,08	28,7	126,2
XII	72 424	6510	19 493	59 441	1,54	26,9	121,8
2017 I	89 862	5 160	7 665	87 357	2,27	8,5	102,9
II	94 231	7 652	9 457	92 426	2,40	10,0	102,0
III	91 806	24 025	10 666	105 165	2,73	11,6	87,3
IV	79 082	19 034	7 003	91 113	2,36	8,9	86,8
V	72 361	13 945	17 209	69 098	1,79	23,8	104,7
VI	65 127	17 355	12 431	70 051	1,82	19,1	93,0
VII	75 364	15 973	15 312	76 025	1,97	20,3	99,1
VIII	114 262	13 079	14 497	112 845	2,93	12,7	101,3
IX	105 523	14 275	6 985	112 812	2,93	6,6	93,5
X	111 378	11 056	8 536	113 898	2,96	7,7	97,8
XI	95 273	10 535	17 742	88 066	2,29	18,6	108,2
Zmiany w %							
<u>XI 2017</u> X 2016	-14,5	-4,7	107,9	-22,7	-22,6	x	x
<u>XI 2017</u> XI 2016	-5,6	30,5	-38,9	10,1	10,1	x	x
<u>XI 2017</u> XII 2016	31,5	61,8	-9,0	48,2	48,7	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych^a (tony)

Okres	Produkcja śrutu rzepakowej ^b	Import śrutu ogółem	Eksport śrutu ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
2015 I-XII	1 837 106	3 116 534	812 865	4 140 775	44,2	44,4
2016 I-XII	1 610 973	2 795 801	714 913	3 691 861	44,4	43,6
2016 XI	151 431	291 217	86 995	355 653	57,4	42,6
XII	108 636	191 764	74 350	226 050	68,4	48,1
2017 I	134 793	314 399	48 555	400 637	36,0	33,6
II	141 347	144 343	70 798	214 891	50,1	65,8
III	137 709	240 772	77 897	300 584	56,6	45,8
IV	118 623	215 347	51 439	282 530	43,4	42,0
V	108 542	334 013	37 768	404 787	34,8	26,8
VI	97 691	251 458	33 997	315 151	34,8	31,0
VII	113 046	189 611	33 514	269 142	29,6	42,0
VIII	171 393	282 796	65 723	388 467	38,3	44,1
IX	158 285	229 709	55 021	332 973	34,8	47,5
X	167 067	133 746	79 878	220 935	47,8	75,6
XI	142 910	344 917	94 966	392 860	66,5	36,4
Zmiany w %						
<u>XI 2017</u> X 2016	-14,5	157,9	18,9	77,8	x	x
<u>XI 2017</u> XI 2016	-5,6	18,4	9,2	10,5	x	x
<u>XI 2017</u> XII 2016	31,5	79,9	27,7	73,8	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 4. Krajowy bilans śrutu rzepakowej^a (tony)

Okres	Produkcja ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
2015 I-XII	1 837 106	54 380	762 518	1 128 968	41,5	162,7
2016 I-XII	1 610 973	37 786	672 713	976 047	41,8	165,1
2016 XI	151 431	1 173	85 363	67 241	56,4	225,2
XII	108 636	690	67 761	41 565	62,4	261,4
2017 I	134 793	478	43 670	91 601	32,4	147,2
II	141 347	597	61 001	80 942	43,2	174,6
III	137 709	11 847	70 299	79 257	51,0	173,8
IV	118 623	8 532	44 699	82 455	37,7	143,9
V	108 542	536	31 976	77 102	29,5	140,8
VI	97 691	396	29 015	69 072	29,7	141,4
VII	113 046	287	28 427	84 907	25,1	133,1
VIII	171 393	2 256	59 583	114 066	34,8	150,3
IX	158 285	3 811	47 102	114 994	29,8	137,6
X	167 067	3 636	76 677	94 027	45,9	177,7
XI	142 910	1 837	90 589	54 157	63,4	263,9
Zmiany w %						
<u>XI 2017</u> X 2016	-14,5	-49,5	18,1	-42,4	x	x
<u>XI 2017</u> XI 2016	-5,6	56,6	6,1	-19,5	x	x
<u>XI 2017</u> XII 2016	31,5	166,3	33,7	30,3	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny^a (tony)

Okres	Produkcja ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2015 I-XII	404 575	87 235	133 357	358 453	9,31	33,0	112,9
2016 I-XII	359 092	84 456	128 545	315 003	8,18	35,8	114,0
2016 XI	24 453	8 184	12 982	19 655	0,51	53,1	124,4
XII	26 648	7 860	10 656	23 853	0,62	40,0	111,7
2017 I	23 954	6 758	9 319	21 393	0,56	38,9	112,0
II	24 520	5 488	9 439	20 570	0,53	38,5	119,2
III	30 861	8 057	11 461	27 458	0,71	37,1	112,4
IV	23 536	7 788	9 476	21 848	0,57	40,3	107,7
V	25 366	6 818	9 179	23 005	0,60	36,2	110,3
VI	24 435	8 331	8 930	23 835	0,62	36,5	102,5
VII	23 331	6 820	8 664	21 487	0,56	37,1	108,6
VIII	30 828	8 400	11 513	27 715	0,72	37,3	111,2
IX	33 375	8 303	11 702	29 976	0,78	35,1	111,3
X	34 746	10 270	15 487	29 530	0,77	44,6	117,7
XI	36 842	10 420	14 081	33 180	0,86	38,2	111,0
Zmiany w %							
<u>XI 2017</u> X 2016	6,0	1,5	-9,1	12,4	11,7	x	x
<u>XI 2017</u> XI 2016	50,7	27,3	8,5	68,8	68,6	x	x
<u>XI 2017</u> XII 2016	38,3	32,6	32,2	39,1	38,7	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak przemysłowy	Pszenica konsumpcyjna i paszowa	Relacja cen rzepak : pszenica
2015 I-XII	1505	668	2,25
2016 I-XII	1616	620	2,61
2016 XII	1835	639	2,87
2017 I	1874	656	2,85
II	1893	662	2,86
III	1882	688	2,74
IV	1839	687	2,68
V	1794	710	2,53
VI	1687	710	2,38
VII	1519	692	2,19
VIII	1545	637	2,43
IX	1543	646	2,39
X	1567	649	2,42
XI	1609	658	2,45
XII	1631	673	2,42
Zmiany w %			
<u>XII 2017</u> XI 2016	1,4	2,4	x
<u>XII 2017</u> XII 2016	-11,1	5,4	x
<u>I-XII 2016</u> I-XII 2015	7,4	-7,2	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII, IX, X i XI dane GUS, pozostałe miesiące – dane MRiRW

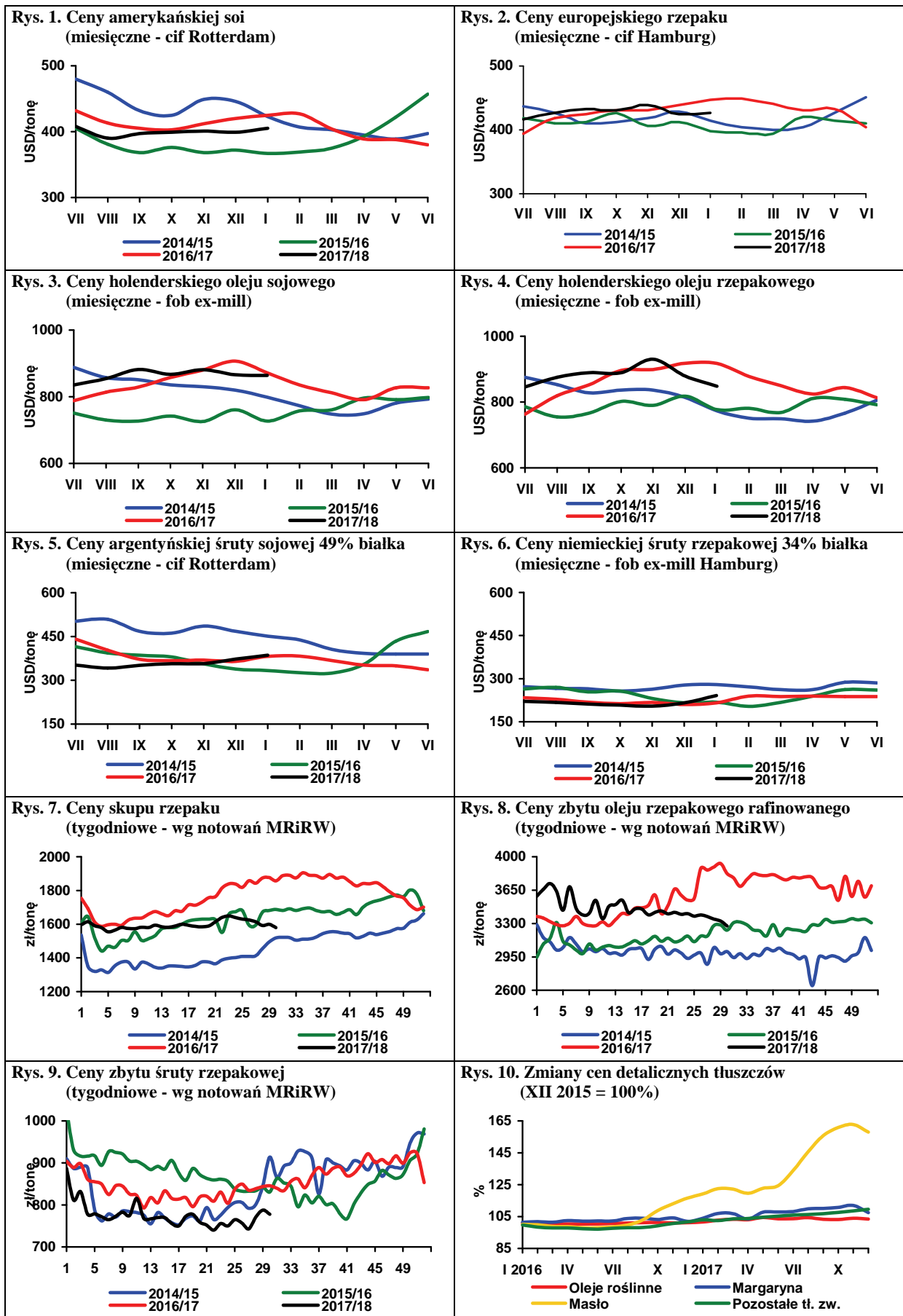
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/litr/kg)

Okres	Ceny zbytu				Ceny detaliczne			
	olej rzepakowy za 1 l	masmix za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	olej rzepakowy za 1 l	masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2015 I-XII	5,46	6,38	15,15	5,72	5,90	13,20	20,65	6,88
2016 I-XII	4,84	6,33	16,19	5,56	5,84	12,95	20,65	6,60
2016 XII	5,10	6,58	20,22	5,74	5,88	12,95	24,50	6,64
2017 I	5,14	6,57	20,06	5,77	5,95	.	25,10	6,64
II	5,20	6,53	19,12	5,80	6,10	.	25,15	6,52
III	5,20	6,52	19,27	5,83	6,18	.	24,95	6,60
IV	5,10	6,52	19,59	5,84	6,07	.	24,90	6,60
V	5,11	6,59	20,01	5,85	6,21	.	25,15	6,64
VI	5,11	6,55	21,37	5,99	6,11	.	25,60	6,64
VII	4,90	6,68	23,64	6,01	6,09	.	28,90	6,68
VIII	4,92	6,71	25,89	6,08	6,16	.	31,85	6,68
IX	5,00	6,87	27,60	6,15	6,07	.	34,00	6,68
X	4,73	6,92	27,23	6,21	6,10	.	35,40	6,76
XI	4,62	6,86	25,87	6,23	6,14	.	35,00	6,80
XII	4,65	6,76	24,52	6,23	6,03	.	33,75	7,00
Zmiany w %								
<u>XII 2017</u> <u>XI 2016</u>	0,6	-1,5	-5,2	0,0	-1,8	.	-3,6	2,9
<u>XII 2017</u> <u>XII 2016</u>	-8,8	2,7	21,3	8,5	2,6	.	37,8	5,4
<u>I-XII 2016</u> <u>I-XII 2015</u>	-11,4	-0,8	6,9	-2,8	-1,0	-1,9	0,0	-4,1

^a masło świeże o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy, ^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% masy

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, MRiRW i GUS.

Ceny ziemniaków na zachodnioeuropejskich rynkach są bardzo niskie, chociaż w ostatnich tygodniach zaobserwowano pierwsze symptomy nieznacznego ich wzrostu. W końcu stycznia w Belgii ceny ziemniaków do przetwórstwa na wolnym rynku odmian: Bintje wzrosły do 25 EUR/tonę, Fontane do 30 EUR/tonę i Challenger do 50 EUR/tonę. Podobna sytuacja była na rynku w sezonie 2014/15, gdy przy zbliżonym do obecnego poziomie, w lutym miał miejsce wzrost cen, a następnie po okresie stabilizacji w marcu i kwietniu, w końcu sezonu ceny oscylowały ok. 100 EUR/tonę.

Również w Holandii w ostatnim okresie zaobserwowano nieznaczne zwykłe ruchy cen, chociaż nadal zainteresowanie ziemniakami do przetwórstwa w wolnym handlu jest bardzo niewielkie. Ziemniaki do bezpośredniej konsumpcji z przeznaczeniem na eksport kosztują zaledwie 40-55 EUR/tonę, wobec 210-260 EUR/tonę w analogicznym okresie ubiegłego roku. Ceny ziemniaków do przetwórstwa na frytki, w zależności od odmiany, kształtowały się w przedziale 28-70 EUR/tonę, wobec 160-260 EUR/tonę w analogicznym okresie 2017 r. Ceny ziemniaków na susze wynoszą zaledwie 10-17,5 EUR/tonę, wobec 75-100 EUR/tonę w roku ubiegłym, a odpadowe ziemniaki na spisanie kosztują zaledwie 5-12,5 EUR/tonę, wobec 35-50 EUR/tonę w analogicznym okresie poprzedniego roku. W Holandii przetwarza się znaczące ilości ziemniaków importowanych z Niemiec, a w Belgii do produkcji frytek wykorzystuje się bulwy sprowadzane z Francji.

We Francji ceny ziemniaków do przetwórstwa spożywczego są podobne jak na rynku belgijskim i holenderskim i wynoszą 20-40 EUR/tonę. Ziemniaki z przeznaczeniem na eksport w końcu stycznia kosztowały od 70 do 170 EUR/tonę i były, w zależności od odmiany i asortymentu, o 50-75% tańsze niż przed rokiem. Ceny ziemniaków jadalnych najbardziej popularnych, tańszych odmian, w zależności od wielkości bulw i wielkości opakowania wynosiły od 105 do 195 EUR/tonę i były o 50-60% tańsze niż przed rokiem. Ziemniaki typu premium (odmiany Agata, Charlotta i Various) w opakowaniach 2,5 i 12,5 kg podobnie jak przed miesiącem kosztowały od 390 do 430 EUR/tonę, tj. o ok. 40-45% mniej niż w roku poprzednim.

Na rynku niemieckim ceny ziemniaków do przetwórstwa spożywczego są stabilne, natomiast w ostatnich tygodniach nieznacznie podrożały bulwy do bezpośredniej konsumpcji. Ceny ziemniaków do przetwórstwa z przeznaczeniem na frytki i chipsy w Dolnej Saksonii wynosiły 30-50 EUR/tonę, wobec 185-225 EUR/tonę w końcu stycznia 2017 r. i zaledwie 15-25 EUR/tonę w styczniu

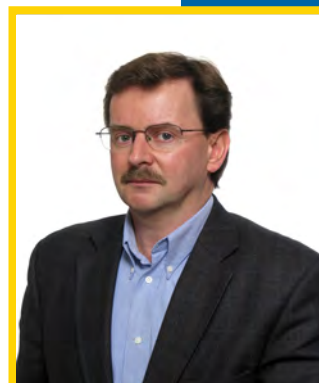
2015 r. (dotyczy obrotów wolnorynkowych poza kontraktacją). W Bawarii ceny ziemniaków do przetwórstwa spożywczego są o 20-30% wyższe niż w innych regionach i wynosiły 45-75 EUR/tonę.

Ceny ziemniaków na polskim rynku nadal są niskie, a ich poziom w dużym hurcie, w zależności od lokalizacji, jakości bulw i odmiany waha się w przedziale od 23 do 40 zł/dt. Średni poziom cen na rynkach hurtowych ziemniaków na przełomie stycznia i lutego wynosił 0,54 zł/kg, wobec 0,56 zł/kg w analogicznym okresie poprzedniego roku. Krajowe ziemniaki w Broniszach, podobnie jak przed miesiącem, osiągały cenę 0,40-0,55 zł/kg, w Poznaniu 0,47-0,67 zł/kg, w Lublinie 0,60 zł/kg, we Wrocławiu 0,50 zł/kg i w Łodzi 0,47-0,67 zł/kg.

Utrzymuje się niski popyt zarówno na rynku wewnętrznym, jak i w eksporcie. Problemy z nadwyżkami ziemniaków są bardzo duże, mimo że ich jakość jest nienajlepsza, a ubytki i straty przy przechowywaniu są większe niż w latach poprzednich. Wiele wskazuje na to, że bieżący sezon pod względem cen i dochodów będzie jednym z gorszych dla producentów ziemniaków.

Import ziemniaków do Polski w pierwszych pięciu miesiącach bieżącego sezonu (lipiec-listopad 2017 r.) wyniósł 17,2 tys. ton i był o 16% większy w porównaniu z analogicznym okresem sezonu 2015/16. Głównym dostawcą ziemniaków na polski rynek były Niemcy, skąd sprowadzono 10,7 tys. ton, tj. o 34% więcej niż w okresie lipiec-listopad 2016 r. Import z Holandii wyniósł 1,2 tys. ton, z Belgii 1,5 tys. ton, z Francji 1,2 tys. ton i z Wielkiej Brytanii 0,4 tys. ton.

Eksport ziemniaków z Polski w okresie lipiec-listopad wyniósł 8,7 tys. ton i był o ok. 42% mniejszy w porównaniu z analogicznym okresem sezonu 2016/17. Większość polskich ziemniaków trafiło do konsumentów w krajach UE, gdzie wyeksportowano 4,9 tys. ton, wobec 8,2 tys. ton w analogicznym okresie poprzedniego sezonu. Do Rumunii, która w ostatnich latach była największym odbiorcą polskich ziemniaków, wywieziono zaledwie 298 ton, wobec 3402 ton w okresie lipiec-listopad 2016 r. Spośród pozostałych krajów UE największa była sprzedaż na Łotwę (1,2 tys. ton), do Wielkiej Brytanii (1,1 tys. tony) i do Holandii (0,8 tys. ton).

**Wiesław
Dzwonkowski**

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków				Produkcja skrobi ziemniaczanej			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
I	50 300	64 000	62 500	63 700	140	184	221	1 230
II	48 400	59 400	69 800	60 600	141	182	274	185
III	61 000	75 600	69 500	76 600	100	270	248	267
IV	58 900	74 800	71 800	62 100	198	257	143	198
V	48 300	62 600	45 500	28 000	268	160	168	117
VI	56 700	58 300	58 800	54 100	77	187	233	154
VII	55 900	54 900	48 700	44 000	114	100	52	182
VIII	92 500	86 100	138 800	130 100	2 369	2 673	10 030	13 946
IX	318 100	289 000	349 800	332 800	39 274	36 562	48 727	48 502
X	350 200	328 100	356 000	350 700	46 459	52 406	55 531	52 185
XI	260 800	238 400	321 200	326 600	38 522	38 997	51 152	50 369
XII	113 100	83 800	178 900	185 200	8 527	3 636	23 291	
RAZEM	1 514 200	1 475 000	1 771 300	1 714 500	135 808	135 614	190 070	167 335

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze				
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze		
2014	I-XII	1 247	3 806	36 259	57 730	10 921	41 368	9 555	167 158	30 775	16 736	
2015	I-XII	1 201	1 666	13 656	82 505	14 331	42 007	9 990	159 341	37 518	20 829	
2016	I-XII	2 804	1 065	22 815	104 854	18 857	53 935	10 449	168 016	38 838	20 093	
2016	VII	125	2	320	6 499	1 399	3 393	821	16 196	3 377	1 045	
	VIII	54	1	627	5 717	2 056	5 176	825	16 928	3 703	1 366	
	IX	52	6	1 138	9 465	2 115	6 356	1 599	14 355	3 508	1 850	
	X	36	2	3 112	14 484	2 217	5 433	876	13 663	3 059	1 777	
	XI	38	1	4 740	20 037	1 975	7 207	820	13 491	3 265	2 222	
	XII	26	422	4 208	12 264	2 538	5 503	945	14 209	3 209	1 693	
	2017	I	221	1	2 954	14 363	1 615	7 143	661	12 856	2 818	2 078
		II	228	67	2 810	13 330	2 428	6 340	889	13 865	3 371	1 802
		III	556	1 024	3 456	13 018	3 083	5 756	1 075	16 706	3 984	1 949
		IV	814	677	4 204	9 934	2 249	5 262	846	14 129	4 019	1 704
		V	341	297	4 278	11 130	2 333	6 535	1 009	18 136	4 782	2 020
		VI	359	21	1 518	8 098	2 995	4 314	945	18 795	5 019	1 792
VII		61	0	1 284	7 104	3 054	4 676	995	18 726	4 684	1 162	
VIII		50	2	514	7 351	3 814	5 951	1 256	19 633	5 229	944	
IX		62	220	1 499	11 896	3 345	7 433	1 221	15 004	4 534	1 109	
X		134	0	1 911	15 961	3 708	7 950	902	14 558	5 431	1 448	
XI		42	624	2306	14 866	3 038	7 619	894	14 239	3 219	1 157	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2014 I-XII	55 262	21 373	119 731	10 161	135 560	210 964	76 301	66 083	8 905	3 088
2015 I-XII	28 911	14 272	103 270	14 882	155 473	182 899	78 359	56 782	7 302	11 271
2016 I-XII	39 746	21 440	90 084	13 714	151 354	201 447	79 793	74 705	8 390	16 237
2016 VII	9	0	6 445	1 120	14 155	19 871	6 282	7 652	911	1 551
VIII	9	0	1 527	1 268	14 141	15 950	6 585	6 794	1 082	1 944
IX	16	0	150	920	11 061	15 210	7 320	6 614	589	1 176
X	53	0	222	810	11 991	16 497	6 604	7 375	587	1 586
XI	38	502	2 274	924	10 479	18 156	7 175	5 097	966	1 409
XII	49	667	2 829	869	11 468	17 220	7 198	7 329	460	1 442
2017 I	125	742	5 041	1 277	12 137	15 097	7 234	7 023	467	1 981
II	658	391	3 026	1 148	13 583	14 811	6 806	6 240	368	1 019
III	3 739	3 960	3 106	1 178	12 798	19 164	8 818	7 824	710	1 838
IV	6 321	7 348	6 459	1 078	11 092	17 473	6 481	9 122	1 301	1 241
V	21 178	1 252	12 284	1 125	10 989	18 803	7 481	9 959	1 309	1 961
VI	6 206	41	7 561	1 431	11 802	18 604	7 442	7 624	1 252	2 013
VII	332	0	5 392	1 639	11 947	18 500	7 016	5 957	1 246	2 304
VIII	11	0	682	1 597	12 364	17 482	7 097	9 511	1 069	1 980
IX	19	0	1 590	1 473	10 842	16 193	7 040	9 583	1 383	1 847
X	69	0	2 081	1 306	11 787	14 389	7 836	4 094	1 505	2 106
XI	49	346	6 593	1 006	10 948	14 700	6 553	4 540	1 504	275

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj	XII	X	XI	XII	Wskaźnik zmian cen	
	Ceny zł/dt	2016 zł/dt	2017 zł/dt	2017 zł/dt	2017 zł/dt	roczny %	miesięcz. %
Ziemniaki	skupu	28,3	26,9	27,2	30,1	92,6	110,7
	targowiskowa	78,5	85,7	85,2	86,1	108,2	101,1
	detaliczna (zł/kg)	0,97	1,10	1,12	1,13	115,3	100,9
	importowa	125,1	96,7	55,6	.	88,7	60,2
	eksportowa	84,1	71,5	105,8	.	180,2	139,7
Relacje cen	skup / targowisko	0,41	0,31	0,32	0,31	85,6	109,5
	targowisko / detal	0,81	0,78	0,76	0,78	93,8	100,2
	skup / detal	0,33	0,24	0,24	0,24	80,3	109,7
Skrobia ziemniaczana	zbytu (zł/kg)	2,61	2,59	2,58	2,58	98,9	100,0
	detaliczna (zł/kg)	4,97	5,05	5,05	5,01	100,8	99,2
Frytki	detaliczna (zł/kg)	8,42	8,30	8,30	8,44	100,2	101,7
Chipsy	detaliczna (zł/kg)	35,00	34,80	35,00	34,60	98,9	98,9
Kopytka	detaliczna (zł/kg)	9,88	10,04	10,06	10,22	103,4	101,6

Źródło: Dane GUS.

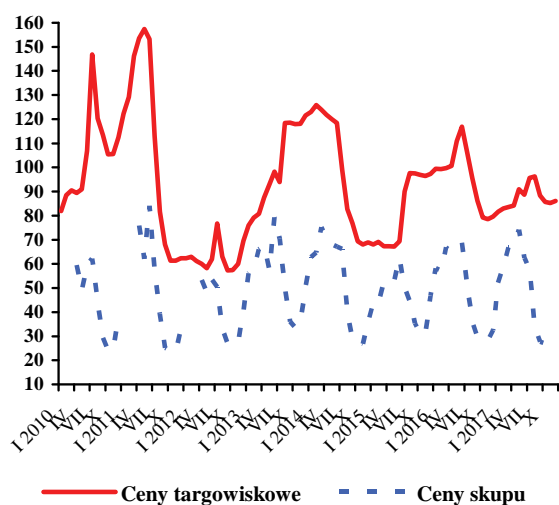

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

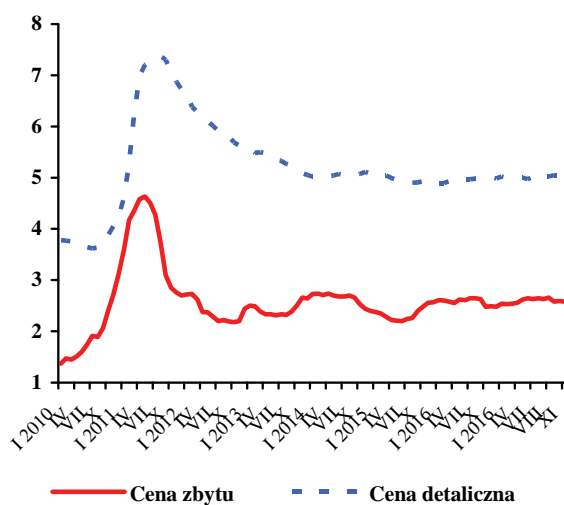
Wyszczególnienie	2016	2017			wsk. zmian cen		
	grudzień	październik	listopad	grudzień	roczny	miesięczny	
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%	
1	Dolnośląskie	98,2	99,7	102,3	98,1	99,9	95,9
2	Kujawsko-pomorskie	86,8	87,4	86,8	87,5	100,7	100,8
3	Lubelskie	73,4	80,9	75,3	78,9	107,5	104,7
4	Lubuskie	93,8	107,0	104,6	101,7	108,4	97,2
5	Łódzkie	72,5	73,7	74,0	73,1	100,8	98,7
6	Małopolskie	68,9	77,2	77,4	79,6	115,6	102,9
7	Mazowieckie	72,0	78,2	77,0	79,5	110,4	103,3
8	Opolskie	84,6	101,6	98,4	99,9	118,0	105,5
9	Podkarpackie	81,9	92,4	88,2	88,2	107,7	100,0
10	Podlaskie	69,7	74,7	74,6	77,6	111,3	104,0
11	Pomorskie	92,0	96,2	93,9	93,0	101,0	99,0
12	Śląskie	80,5	89,0	90,4	92,2	114,6	102,0
13	Świętokrzyskie	60,1	70,6	66,7	69,5	115,7	104,3
14	Warmińsko-mazurskie	87,4	88,3	97,5	99,5	113,6	101,9
15	Wielkopolskie	88,0	91,9	92,8	92,4	104,9	99,5
16	Zachodniopomorskie	93,3	103,9	107,4	106,9	114,6	99,6
	maksimum	98,2	107,0	107,4	106,9		
	minimum	60,1	70,6	66,7	69,5	X	
	różnica w %	63,5	51,6	61,6	53,8		

Źródło: Dane GUS.

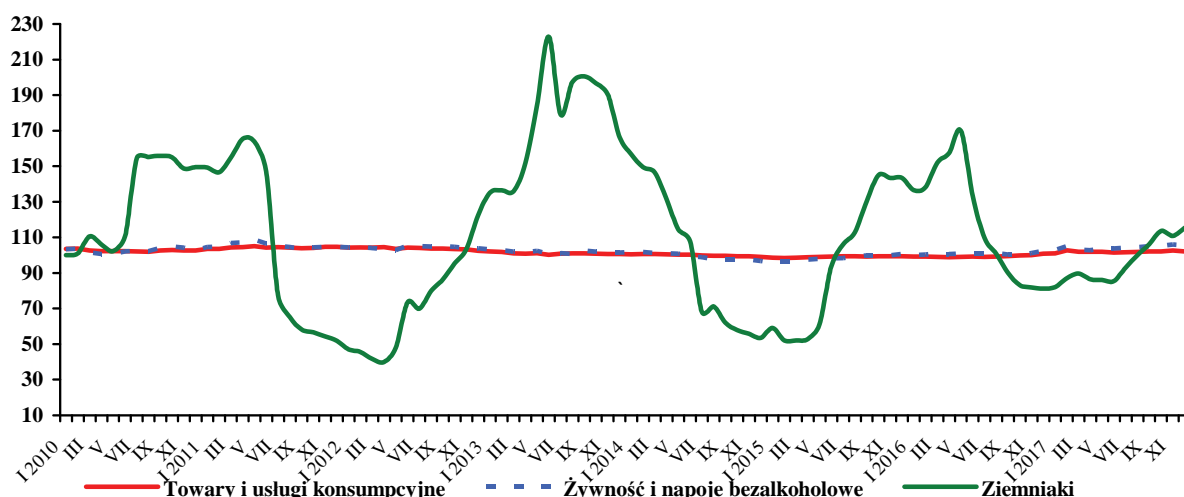
Rys. 1. Ceny ziemniaków (w zł/dt)

Rys. 2. Ceny mączki ziemniaczanej (w zł/kg)

Rys. 3. Dynamika cen detalicznych (analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100)

Źródło: Dane GUS.

W styczniu 2018 r., w porównaniu z grudniem 2017 r., w skupie z przeznaczeniem do konsumpcji bezpośredniej, obniżyły się ceny skupu kapusty białej (o 17%), a wzrosły – marchwi (o 13%), buraków ćwikłowych (o 10%), pietruszki (o 9%) oraz pieczarek i cebuli (po 1%). W porównaniu z grudniem 2017 r. w zakładach przetwórczych wzrosły ceny skupu kapusty białej (o 17%), cebuli obieranej (o 13%), marchwi na kostkę (o 8%), a nie uległa zmianie cena skupu buraków. W firmach skupujących warzywa na eksport wzrosły ceny kapusty białej (o 6%) i kapusty pekińskiej (o 3%), a stabilne były ceny skupu selerów, cebuli, porów, buraków ćwikłowych, pietruszki, marchwi i ziemniaków. W porównaniu z grudniem 2017 r. w handlu hurtowym wzrosły ceny marchwi (o 19%), buraków ćwikłowych (o 5%) i cebuli (o 1%), a obniżyły się ceny kapusty białej (o 4%).

W styczniu 2018 r., w porównaniu ze styczniem 2017 r., w skupie do konsumpcji bezpośredniej wzrosły ceny skupu pietruszki (o 77%), buraków ćwikłowych (o 44%), marchwi (o 31%), cebuli na targowiskach (16%), cebuli w spółdzielniach ogrodniczych (o 13%), a jedynie obniżyła się cena skupu pieczarek (o 6%). W zakładach przetwórczych, w analogicznym okresie czasu, ceny cebuli obieranej, kapusty białej, buraków i marchwi na kostkę wzrosły odpowiednio o 46%, 36%, 8% i 4%. Analogicznie na rynkach hurtowych wyższe były ceny cebuli (o 41%), marchwi (o 36%), buraków ćwikłowych (o 31%) i kapusty białej (o 7%).

W grudniu 2017 r., w porównaniu z listopadem 2017 r., wzrosły ceny detaliczne kalafiorów (o 37%), pomidorów (o 27%), papryki (o 14%), kapusty białej (o 3%) i pieczarek (o 2%), a obniżyły się ceny buraków ćwikłowych (o 2%) oraz cebuli, marchwi, selerów i porów (po 1%). W relacji do cen detalicznych z grudnia 2016 r. wzrosły ceny: marchwi (o 22%), kapusty białej (o 16%), cebuli (o 14%), buraków ćwikłowych (o 9%), pomidorów (o 7%), selerów (o 5%), porów (o 3%) i pieczarek (o 1%), a obniżyły się ceny kalafiorów (o 17%), papryki (o 9%) i pieczarek (o 1%).

W listopadzie 2017 r., w porównaniu z listopadem 2016 r., w średnich i dużych zakładach przetwórczych wzrosła produkcja soku pomidorowego (o 42%), konserw warzywnych (o 29%), warzyw mrożonych (o 3%), a obniżyła się produkcja marynat (o 10%).

Ekspert warzyw świeżych w listopadzie 2017 r. wyniósł 28,0 tys. ton, a jego wartość 28,3 mln EUR. W porównaniu z listopadem 2016 r. wolumen sprzedanych warzyw świeżych obniżył się o 12%, a jego wartość nie zmieniła się. Do spadku wolumenu eksportu przyczyniło się obniżenie sprzedaży kapusty (o 34%), pomidorów (o 27%),

Paweł Kraciński

Tomasz Smoleński

cebuli (o 12%) i marchwi (o 11%). W tym samym czasie wyeksportowano 59,5 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 44,7 mln EUR. W porównaniu z listopadem 2016 r. wolumen eksportu przetworów warzywnych obniżył się o 17%, a jego wartość zmniejszyła się o 11%. Obniżył się wolumen importu suszy (o 44%), konserw (o 18%), w tym kapusty kwaszonej (o 15%), mrożonek (o 14%) oraz marynat (o 10%).

W listopadzie 2017 r. zaimportowano 43,4 tys. ton warzyw świeżych o wartości 46,4 mln EUR, tj. o 2% i 3% mniej niż w listopadzie 2016 r. Spadek wolumenu importu spowodowany był obniżeniem przywozu kapusty (o 79%), czosnku (o 22%) i pomidorów (o 20%). Wolumen importu przetworów warzywnych wyniósł 21,0 tys. ton, a jego wartość 21,4 mln EUR tj. o 5% i 11% mniej niż w listopadzie 2016 r. Obniżył się import mrożonek (o 24%), suszy (o 15%), konserw (o 14%) w tym kukurydzy konserwowanej (o 30%) oraz marynat (o 3%).

W listopadzie 2017 r. ujemne saldo w handlu warzywami i ich przetworami wyniosło 9,5 mln EUR, wobec ujemnego (0,7 mln EUR) w listopadzie 2016 r. W okresie styczeń-listopad 2017 r. ujemne saldo handlu warzywami i ich przetworami wyniosło 56,0 mln EUR, wobec dodatniego (9,6 mln EUR) w analogicznym okresie 2016 r. Wartość eksportu wzrosła o 12,3 mln EUR do 705,2 mln EUR, a wartość importu zwiększyła się o 77,9 mln EUR do 761,2 mln EUR.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania ^c	Ogórki do kwaszenia ^c	Pietruszka	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szt.)	Pieczarki
2017 I	0,51	1,39	0,30	0,55	0,45	-	-	1,22	-	-	5,40
II	0,55	1,39	0,37	0,63	0,46	-	-	1,33	-	-	5,14
III	0,53	1,32	0,41	0,62	0,52	-	-	1,62	-	-	5,04
IV	0,53	1,34	0,40	0,63	0,48	-	-	1,80	8,06	-	5,18
V	0,60	1,42	0,78	0,70	0,63	-	-	2,39	4,06	-	5,03
VI	0,66	1,67	1,07	0,74	0,81	-	-	3,01	2,81	1,99	4,90
VII	1,24	2,05	2,02 ^c	0,87	1,22	2,04	1,19	3,39	2,44	2,28	4,77
VIII	0,81	1,92	1,45 ^c	0,76	0,79	1,44	0,87	3,52	2,01	1,49	5,10
IX	0,68	1,78	0,42	0,67	0,64	-	1,52	2,44	2,79	2,13	5,08
X	0,62	1,63	0,34	0,66	0,58	-	-	2,03	3,80	2,58	5,02
XI	0,68	1,61	0,38	0,65	0,61	-	-	2,02	3,92	1,87	4,88
XII	0,67	1,66	0,36	0,64	0,59	-	-	1,99	4,98	-	5,03
2017 I-XII	0,67	1,60	0,48	0,68	0,65	1,74	1,19	2,23	3,87	2,06	5,05
I	0,68	1,61	0,30	0,72	0,65	-	-	2,16	-	-	5,08
Wskaźnik zmian w %											
I 2018 XII 2017	101	101	83	113	110	x	x	109	x	x	101
I 2018 I 2017	113	116	100	131	144	x	x	177	x	x	94

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSRIR MRiRW, ^c za główkę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew na kostkę	Buraki	Groszek zielony	Fasola szparag. ^a	Brokuly różyczk. ^a	Kalafiori różyczk. ^a	Ogórki do konserw ^a	Pomidory do mrożenia ^a	Pomidory do tłoczenia ^a
2017 I	0,61	0,25	0,26	0,25	-	-	-	-	-	-	-
II	0,62	0,27	0,26	0,25	-	-	-	-	-	-	-
III	0,60	0,26	0,25	0,26	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,60	0,25	0,26	0,27	-	-	-	-	-	-	-
V	0,60	0,26	0,26	0,27	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,63	0,30	0,28	0,30	1,18	-	1,85	1,40	1,80	-	-
VII	0,98	-	-	-	1,22	0,77	1,83	1,34	1,88	-	-
VIII	0,68	-	-	-	-	0,77	1,84	1,26	1,83	0,56	0,38
IX	0,67	0,20	0,26	0,25	-	0,78	1,82	1,25	-	0,59	0,40
X	0,63	0,20	0,25	0,25	-	-	1,68	1,22	-	0,61	-
XI	0,75	0,25	0,25	0,25	-	-	2,34	1,46	-	-	-
XII	0,79	0,29	0,25	0,27	-	-	-	-	-	-	-
2017 I-XII	0,68	0,25	0,26	0,26	1,20	0,77	1,89	1,32	1,84	0,59	0,39
I	0,89	0,34	0,27	0,27	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźnik zmian w %											
I 2018 XII 2017	113	117	108	100	x	x	x	x	x	x	x
I 2018 I 2017	146	136	104	108	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory spod osłon	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki ćwikłowe	Ziemiaki
2016 I-XII	3,02	1,00	1,18	0,59	1,08	4,28	0,85	2,01	1,54	0,74	2,25	0,52	0,52
2017 I	-	-	0,80	0,30	0,74	-	0,50	1,00	1,00	0,37	2,00	0,35	0,38
II	-	-	1,12	0,36	0,93	-	0,51	1,05	1,10	0,39	2,01	0,37	0,40
III	-	-	1,33	0,39	1,03	-	0,54	1,10	1,20	0,40	2,10	0,41	0,43
IV	-	-	1,85	0,44	1,13	-	0,55	1,10	1,28	0,45	2,10	0,41	0,43
V	3,03	-	1,97	-	-	-	0,55	-	1,30	0,51	-	0,40	0,40
VI	1,96	-	1,95	0,94	-	5,30	0,55	-	-	0,54	-	-	-
VII	2,22	1,28	2,20	0,91	-	5,40	0,63	-	-	0,54	-	-	-
VIII	2,25	1,10	1,88	1,01	0,60	3,84	0,80	-	-	0,55	-	-	-
IX	2,66	1,05	1,06	0,55	0,60	2,93	-	-	1,20	0,53	1,00	-	-
X	3,47	-	1,04	0,38	0,60	3,16	0,50	1,20	1,12	0,52	1,00	0,40	-
XI	3,85	-	0,97	0,32	0,60	-	0,53	1,20	1,00	0,52	-	0,45	0,40
XII	-	-	0,96	0,32	0,60	-	0,53	1,20	1,00	0,52	-	0,45	0,40
2017 I-XII	2,78	1,14	1,43	0,54	0,76	4,13	0,56	1,12	1,13	0,49	1,70	0,41	0,41
I	-	-	0,99	0,34	0,60	-	0,53	1,20	1,00	0,52	-	0,45	0,40
Wskaźnik zmian w %													
I 2018 XII 2017	x	x	103	106	100	x	100	100	100	100	x	100	100
I 2018 I 2017	x	x	124	113	81	x	106	120	100	141	x	129	105

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne ^a	Marynaty
2016 XI	2 281	68 937	25 038	3 995
XII	2 316	50 404	20 209	3 192
2016 I-XII	32 626	647 208	224 477	60 494
2017 I	3 226	49 239	5 076	2 170
II	3 415	41 751	5 715	2 281
III	4 718	45 404	8 339	3 260
IV	3 478	34 910	5 584	2 521
V	3 039	31 046	4 511	2 332
VI	3 935	46 371	4 464	2 085
VII	2 967	69 836	17 512	8 650
VIII	3 664	79 445	18 950	12 031
IX	3 802	86 322	10 146	5 753
X	3 287	90 834	33 505	4 354
XI	3 232	71 042	32 336	3 605
Wskaźnik zmian w %				
XI 2017 XI 2016	142	103	129	90

^a w tym: przecier pomidorowy i pasta oraz warzywa i mieszanki warzywne zamrożone, gotowane lub nie, zakonserwowane octem lub kwasem octowym

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2016												2017											XI 2017	XI 2016
	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	(%)								
Warzywa ogółem	45997	42538	31908	32846	458361	36986	38382	40896	37869	38682	44219	43189	51042	48244	39216	27999	88								
Cebula	8769	11344	11260	10817	126188	10299	11397	13115	16753	14587	11007	7869	7703	9224	9001	9857	88								
Kapusta	2782	3231	4398	4628	37283	6289	7433	6333	4784	2613	4832	1532	2043	3001	4253	2893	66								
Marchew	1840	2458	2687	3886	23103	4085	3803	3901	3489	3291	2613	1478	1338	1691	1807	2399	89								
Ogórki	1425	351	160	870	14819	551	421	612	533	805	2292	3122	4120	1517	569	357	223								
Pomidory	12118	10454	3648	981	97681	1676	754	664	2927	9358	11959	14231	15880	12603	10168	2645	73								
Kalafiory	4397	4115	1226	407	27924	235	498	669	357	434	3383	5201	4871	3409	2936	1705	139								
Przetwory ogółem	55826	65998	71537	57480	672095	61680	60581	70238	55983	52895	54058	51386	54476	59988	63337	59486	83								
Susze	2739	5257	4938	3181	39546	3167	3351	3845	2562	2718	2483	2527	2624	2835	2915	2773	56								
Marynaty	4043	4604	5270	4523	50503	3465	3832	5160	3786	4000	3433	3334	3732	4773	5046	4732	90								
Konserwy	4581	5092	6325	5327	53166	4222	4816	5874	6969	5643	4536	4096	4676	5657	4998	5164	82								
-kapusta kwasz.	641	820	1155	1074	8407	806	744	910	2870	1888	565	547	501	637	668	978	85								
Mrożonki	38075	43735	46704	36614	436850	43006	39694	44011	33676	32254	34108	32081	34696	38672	43779	40341	86								
Pieczarki i ich przetwory	24994	26215	28160	27426	318431	28015	26960	30617	25207	27047	24194	23189	21494	24502	25880	28269	100								
Warzywa ogółem	27388	23763	14902	15238	261502	15533	15234	17540	17280	22627	24580	26248	29027	30557	24024	13563	91								
Cebula	3246	3973	3977	3471	50294	3428	3680	4719	4251	4356	3517	3068	2976	3396	3624	3876	97								
Kapusta	600	595	920	1023	10674	1327	1653	1583	1192	965	1378	583	564	700	932	619	67								
Marchew	466	596	629	885	7107	895	938	1009	854	733	673	441	406	412	418	616	98								
Ogórki	958	379	189	1303	11491	950	757	866	668	712	1558	1879	2269	978	617	411	218								
Pomidory	8672	8677	3217	889	70734	1593	547	583	3258	7442	8020	9703	9165	10782	9684	2514	78								
Kalafiory	2812	2431	925	328	19018	235	384	358	368	286	2046	3330	2785	2463	2049	1147	124								
Przetwory ogółem	40835	47272	50045	42222	494582	42687	42413	49332	39146	37643	40302	38880	42362	44828	46774	44662	89								
Susze	5357	7271	6750	5358	64266	5928	5875	6560	4706	4900	4390	4702	5140	4993	4874	5848	87								
Marynaty	3748	4352	4816	3996	44602	3050	3314	4529	3355	3452	3044	2913	3286	4417	5030	4683	97								
Konserwy	4864	5557	5998	5526	57690	4300	5102	6022	5544	4786	4973	4842	5037	6199	5830	5723	95								
-kapusta kwasz.	464	554	825	770	6150	518	512	601	963	647	394	374	378	476	493	767	93								
Mrożonki	20460	22703	23968	19164	234903	21633	19291	21306	16549	16050	18674	17490	20193	21011	23823	21375	89								
Pieczarki i ich przetwory	35098	36862	40208	39277	441409	39945	37622	42522	36445	38605	34646	33328	31611	35596	36583	40716	101								

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2016												2017							XI 2017 XI 2016 (%)
	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI				
Warzywa ogółem	11394	24842	44372	54345	544928	55501	59375	78450	67487	61100	43779	26254	15 255	13497	24688	43395	98			
Cebula	2968	2391	1249	1762	60154	2848	3996	5206	3078	6572	9617	6440	1 302	4341	2694	1930	155			
Kapusta	10	22	85	11	17077	15	283	1910	7060	4657	128	48	8	9	5	18	21			
Marchew	69	197	372	497	42170	1247	1875	4421	6686	6717	9300	3094	239	137	202	702	189			
Ogórki	1497	4967	7626	8690	54787	8384	7069	8249	3530	1986	1189	2364	1 996	1963	4197	8261	108			
Pomidory	3163	3845	12686	20361	146037	18600	18924	21429	12354	12847	9397	6149	5 584	2813	5338	10210	80			
Papryka	383	3045	5533	6402	52639	6967	5492	6524	6979	7953	5369	4094	2 279	452	1991	5833	105			
Czosnek	540	673	594	593	9509	509	407	750	1150	863	746	723	802	636	608	463	78			
Przetwory ogółem	23521	21019	22045	22995	263860	21109	21842	28583	18971	23198	18124	17631	21 072	21363	23985	21039	95			
Mrożonki	4785	4949	4830	4404	55338	4699	5248	5129	3868	3791	3232	3335	4 603	4046	4251	3650	76			
Susze	1632	1171	1508	2099	20485	2008	1528	2078	2157	2294	1723	1337	1 305	1244	1483	1288	85			
Marynaty	1255	1725	1738	2027	15856	1049	1402	1855	1393	1610	1236	1013	1 341	1653	2013	1682	97			
Konserwy	4186	4191	5679	5212	47443	2445	3269	5582	2721	4190	3133	2696	4 112	3599	4862	4872	86			
<i>-kukurydza konserw.</i>	1890	1816	2731	1762	18342	502	1153	2382	988	1053	843	785	1 234	1645	2233	1916	70			
Koncentrat pomid.	7227	5180	4900	5185	76808	6589	6214	8369	5407	6763	4517	5816	5 631	6265	6592	5397	110			
Warzywa ogółem	9766	25166	47886	66909	514570	80226	81013	86797	63423	55881	32180	20835	15 821	11233	26698	46356	97			
Cebula	531	501	358	520	16413	695	1273	1838	775	1284	1653	1150	420	708	811	484	135			
Kapusta	3	15	24	7	6790	5	153	814	3402	1751	31	13	6	5	5	18	74			
Marchew	157	192	355	342	14823	583	806	1481	1534	1721	2079	797	216	227	258	399	112			
Ogórki	672	3801	7384	11580	47432	11738	10236	9170	2816	1259	612	1189	1 051	1034	2944	7300	99			
Pomidory	4060	6164	15138	26112	162145	28850	27880	28820	19407	15987	8757	5559	5 552	3611	8047	13806	91			
Papryka	434	3063	6465	8808	86274	12167	11717	12966	11820	12493	9023	6435	3 555	533	2543	6994	108			
Czosnek	1044	1635	1490	1561	18891	1411	1096	1562	1753	1796	1226	1146	1 149	980	1234	1139	76			
Przetwory ogółem	24381	21501	23941	25723	271815	21860	21930	29331	19928	23860	19356	18424	20 762	20978	22850	21411	89			
Mrożonki	3507	3465	3717	3616	40601	3775	4080	4279	2847	2798	2499	2680	3 006	3026	3036	2719	73			
Susze	4245	3262	4427	5328	48234	4719	3874	4587	5106	4337	3828	3317	3 112	2847	3525	3466	78			
Marynaty	1383	1836	1964	2471	17893	1166	1531	2152	1564	2001	1494	1529	1 594	1965	1893	1856	94			
Konserwy	5595	5469	6991	6719	61240	3472	4089	6847	3303	5732	4339	3681	5 084	4581	6016	5835	83			
<i>-kukurydza konserw.</i>	1801	1949	2658	1743	17899	512	1066	2284	974	1181	914	816	1 243	1609	2145	1946	73			
Koncentrat pomid.	5648	3950	3626	3899	62110	5029	5040	6568	4070	5010	3400	4212	4 401	4776	4718	3995	110			

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafioły	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2016 IX	0,35	0,18	0,24	1,08	0,83	0,59	1,41	0,85	0,68	0,47
X	0,35	0,21	0,23	1,18	0,88	0,75	1,43	0,83	0,71	0,42
XI	0,32	0,22	0,23	1,50	0,91	0,80	1,43	0,79	0,72	0,38
XII	0,40	0,29	0,33	0,96	0,84	0,77	1,39	0,80	0,73	0,41
2016 I-XII	0,53	0,36	0,36	0,85	0,74	0,81	1,39	0,80	0,73	0,51
2017 I	0,33	0,21	0,22	1,72	0,95	1,00	1,43	0,84	0,64	0,42
II	0,32	0,22	0,25	1,80	0,73	0,77	1,40	0,81	0,69	0,38
III	0,36	0,25	0,26	1,42	0,88	0,54	1,39	0,83	0,66	0,38
IV	0,25	0,25	0,24	1,25	1,11	1,03	1,45	0,81	0,34	0,42
V	0,30	0,37	0,22	0,89	0,80	0,66	1,43	0,79	0,34	0,40
VI	0,32	0,29	0,26	0,68	0,67	0,60	1,43	0,80	0,70	0,47
VII	0,39	0,38	0,30	0,60	0,68	0,64	1,44	0,77	0,68	0,47
VIII	0,39	0,28	0,30	0,55	0,58	0,57	1,47	0,80	0,76	0,51
IX	0,37	0,23	0,24	0,64	0,86	0,72	1,45	0,81	0,75	0,49
X	0,40	0,22	0,23	1,08	0,95	0,70	1,41	0,87	0,74	0,47
XI	0,39	0,21	0,26	1,15	0,95	0,67	1,44	0,81	0,78	0,49
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2017</u> X 2017	98	98	111	106	100	96	102	93	106	103
<u>XI 2017</u> XI 2016	111	97	109	91	108	91	102	97	110	120

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafioły gruntowe ^a
2016 IX	0,80	0,66	0,81	0,76	-	1,22	1,75	2,62	-
X	0,67	0,41	0,75	0,71	-	-	5,17	3,34	-
XI	0,67	0,41	0,74	0,74	-	-	6,56	4,37	-
XII	0,72	0,45	0,75	0,73	-	-	10,15	6,25	-
2016 I-XII	1,10	0,91	1,15	0,91	1,54	1,43	5,58	4,84	2,73
2017 I	0,69	0,42	0,80	0,72	-	-	12,83	-	-
II	0,83	0,52	0,88	0,78	-	-	-	-	-
III	0,71	0,49	0,86	0,76	-	-	-	-	-
IV	0,71	0,51	0,86	0,75	-	-	4,56	9,13	-
V	0,83	0,94	0,93	0,85	-	-	4,35	4,14	-
VI	0,91	1,18	1,00	1,13	3,14	-	2,73	3,07	2,93
VII	1,23	1,05	1,12	1,14	2,14	-	2,14	2,78	3,00
VIII	1,24	0,89	0,92	0,93	1,96	1,39	1,60	1,69	2,46
IX	0,96	0,69	0,85	0,85	-	1,35	2,63	2,73	3,06
X	0,94	0,54	0,86	0,85	-	1,92	4,60	3,46	2,97
XI	0,97	0,49	0,87	0,87	-	-	7,25	4,72	2,86
XII	0,96	0,47	0,92	0,90	-	-	7,38	6,62	-
2017 I-XII	0,92	0,68	0,91	0,88	2,41	1,55	5,01	4,26	2,88
I	0,97	0,45	1,09	0,94	-	-	-	-	-
Wskaźnik zmian w %									
<u>I 2018</u> XII 2017	101	96	119	105	x	x	x	x	x
<u>I 2018</u> I 2017	141	107	136	131	x	x	x	x	x

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafiorzy mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2016 XII	3,57	9,65	3,32	3,29	3,57	4,77	1,86
2016 I-XII	3,68	9,78	3,29	3,25	3,56	4,70	2,06
2017 I	3,44	9,47	3,31	3,20	3,52	4,75	1,91
II	3,43	9,39	3,30	3,19	3,53	4,72	2,00
III	3,41	9,44	3,33	3,15	3,46	4,72	1,98
IV	3,42	9,51	3,29	3,15	3,40	4,75	1,98
V	3,41	9,40	3,33	3,19	3,46	4,77	1,93
VI	3,44	9,40	3,32	3,18	3,42	4,76	1,93
VII	3,43	9,13	3,18	3,15	3,31	4,71	1,93
VIII	3,40	9,10	3,21	3,18	3,30	4,69	1,86
IX	3,09	9,24	3,35	3,30	3,31	4,76	1,86
X	3,05	9,05	3,21	3,09	3,37	4,94	1,81
XI	3,36	9,08	3,07	3,04	3,38	4,92	1,81
XII	3,39	9,03	3,06	3,12	3,37	4,89	1,91
Wskaźnik zmian w %							
<u>XII 2017</u> XI 2017	101	99	100	103	100	99	106
<u>XII 2017</u> XII 2016	95	94	92	95	94	103	103

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory	Ogórki gruntowe	Kalafior ^a	Pieczarki
2016 VIII	2,47	1,74	2,10	1,92	5,40	6,00	6,19	3,88	2,66	3,90	7,50
IX	2,09	1,73	1,83	1,76	4,40	5,33	5,04	4,13	3,14	3,77	7,56
X	1,88	1,35	1,72	1,69	4,03	5,27	5,75	4,89	5,47	3,76	7,59
XI	1,76	1,36	1,64	1,61	3,78	5,10	7,32	5,80	-	4,56	7,51
XII	1,76	1,27	1,59	1,60	3,80	5,33	9,95	7,62	-	6,95	7,80
2016 I-XII	2,29	1,77	2,20	1,91	4,93	5,73	10,31	6,04	4,08	5,45	7,51
2017 I	1,78	1,23	1,64	1,62	3,80	6,35	11,11	9,19	-	7,68	7,78
II	1,85	1,26	1,70	1,66	3,84	8,04	14,40	10,14	-	7,75	7,58
III	1,82	1,25	1,69	1,67	3,74	7,65	14,01	8,84	-	6,38	7,61
IV	1,80	1,22	1,65	1,66	3,81	6,61	12,90	10,11	6,99	6,30	7,65
V	1,82	1,48	1,75	1,74	4,40	6,63	12,26	7,07	7,03	7,17	7,57
VI	2,08	1,72	2,07	2,20	4,83	6,73	10,71	4,78	4,96	4,30	7,61
VII	2,62	2,23	2,40	2,62	5,33	6,55	11,41	4,24	3,73	4,24	7,58
VIII	2,36	1,92	2,10	2,05	4,77	6,46	6,68	3,62	3,07	3,52	7,62
IX	2,11	1,66	1,99	1,87	4,35	6,15	5,71	4,09	3,84	3,92	7,56
X	1,99	1,53	1,94	1,77	4,11	5,67	6,41	5,65	-	4,36	7,54
XI	2,04	1,43	1,96	1,79	4,05	5,55	7,92	6,40	-	4,22	7,61
XII	2,01	1,47	1,94	1,75	4,00	5,51	9,01	8,14	-	5,80	7,75
Wskaźnik zmian w %											
<u>XII 2017</u> XI 2017	99	103	99	98	99	99	114	127	x	137	102
<u>XII 2017</u> XII 2016	114	116	122	109	105	103	91	107	x	83	99

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

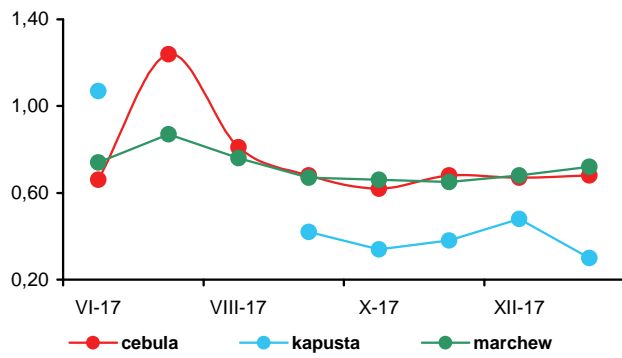
Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy ^b	Szpinak mrożony	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny ^a
2016 VIII	5,97	15,05	8,34	9,66	8,54	10,70	3,74	6,35	9,06	4,05
IX	5,94	15,05	8,34	9,56	8,48	10,80	3,69	6,33	9,00	4,07
X	6,03	15,15	8,34	9,60	8,48	10,80	3,71	6,38	9,09	4,03
XI	6,04	15,30	8,36	9,66	8,54	10,75	3,71	6,38	9,06	3,95
XII	5,88	15,10	8,42	9,66	8,48	10,65	3,69	6,20	8,80	3,94
2016 I-XII	5,98	15,03	8,41	9,63	8,55	10,73	3,74	6,31	8,99	4,05
2017 I	5,99	15,25	8,38	9,68	8,44	10,70	3,73	6,35	8,94	3,91
II	5,97	15,25	8,38	9,70	8,54	10,65	3,71	6,28	8,86	3,94
III	6,06	15,30	8,38	9,60	8,52	10,65	3,70	6,33	8,89	4,04
IV	5,88	15,35	8,26	9,62	8,44	10,60	3,70	6,10	8,63	4,04
V	6,07	15,40	8,42	9,64	8,52	10,50	3,72	6,25	8,89	4,08
VI	6,09	15,50	8,42	9,64	8,50	10,55	3,73	6,23	8,86	4,08
VII	6,18	15,60	8,46	9,64	8,50	10,60	3,75	6,28	8,91	4,07
VIII	6,19	15,45	8,38	9,72	8,48	10,55	3,74	6,28	8,94	4,05
IX	6,13	15,45	8,44	9,76	8,58	10,60	3,67	6,25	8,89	3,93
X	6,19	15,50	8,42	9,68	8,60	10,60	3,72	6,23	8,91	4,00
XI	6,21	15,45	8,46	9,68	8,66	10,98	3,67	6,25	8,80	3,96
XII	6,13	15,25	8,54	9,80	8,62	10,60	3,67	6,13	8,46	4,06
Wskaźnik zmian w %										
<u>XII 2017</u> <u>XI 2017</u>	99	99	101	101	100	97	100	98	96	103
<u>XII 2017</u> <u>XII 2016</u>	104	101	101	101	102	100	99	99	96	103

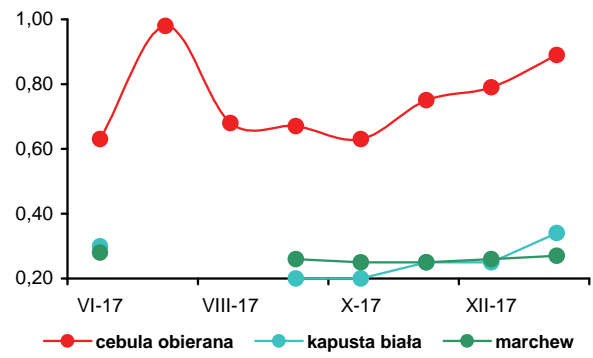
^a w zł/l, ^b cena koncentratu pomidorowego w zł/kg: do 2008 r. po przeliczeniu opakowania puszka 0,07 kg, od 2009 r. po przeliczeniu opakowania słoik 0,20 kg

Źródło: Dane GUS.

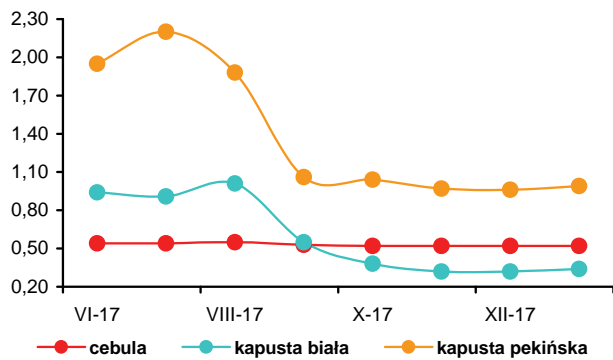
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

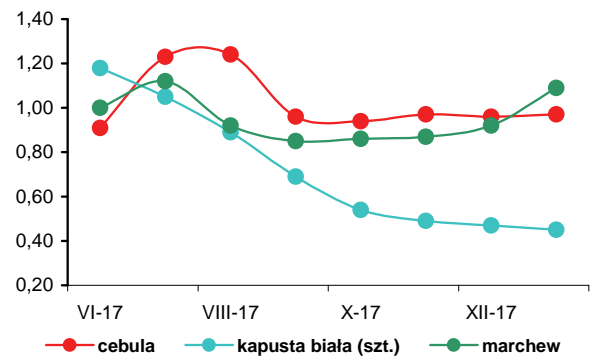
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

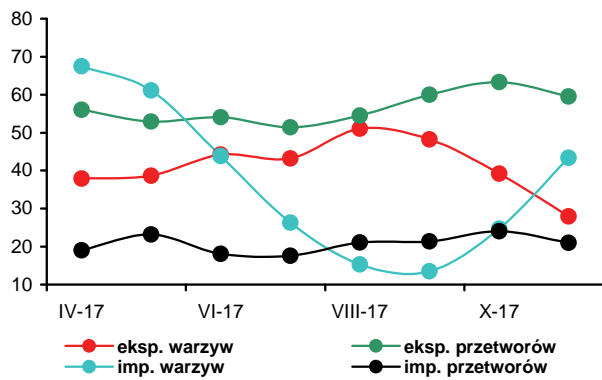
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

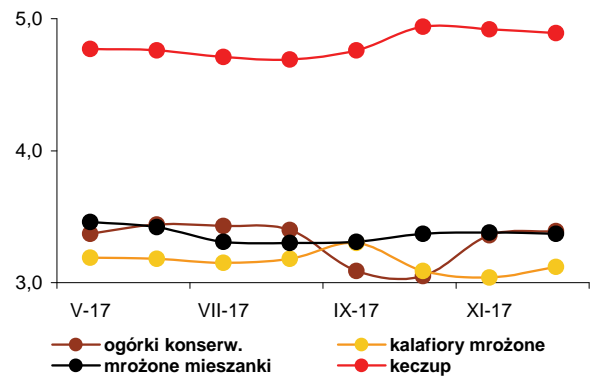
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

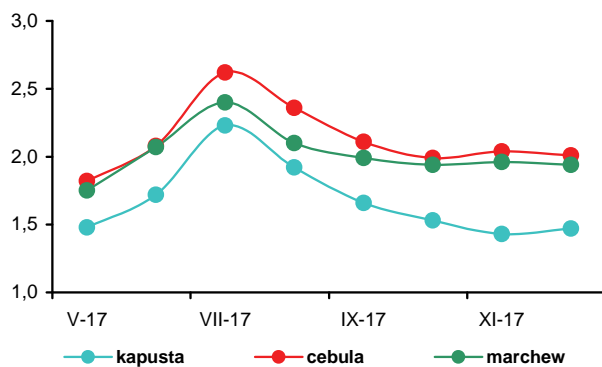
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

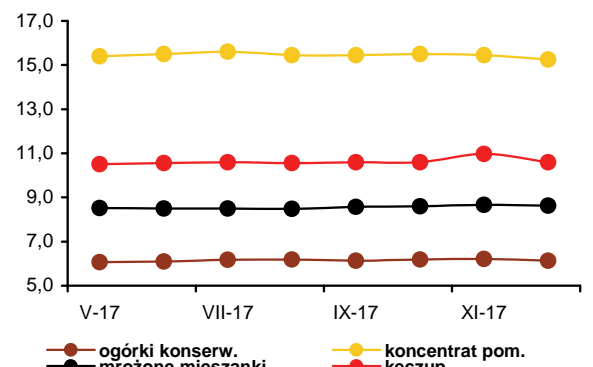
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Irena Strojewska

Średnie ceny oferowane za jabłko w styczniu 2018 r., w porównaniu ze styczniem 2017 r., na rynkach hurtowych wzrosły o 111%, w spółdzielniach ogrodniczych o 82%, a w firmach eksportujących o 76%. Do tak dużego wzrostu cen przyczyniły się małe zapasy jabłek w Polsce. Według WAPA¹ na dzień 1 stycznia 2018 r. wynosiły one 851 tys. ton, wobec 1 223 tys. ton w 2017 r. (spadek o 30%). Gruszki na rynkach hurtowych podrożały o 42%, w skupie

w spółdzielniach ogrodniczych i na eksport o 18%. W hurcie wzrosły ceny mandarynek (o 17%), bananów (o 13%), cytryn (o 10%) i winogron (o 4%), a obniżyły się jedynie ceny importowanych pomarańczy (o 6%). Zakłady przetwórcze, z powodu małej podaży surowca, za jabłka do tłoczenia płaćy 0,75 zł/kg (drożej o 127% niż w styczniu poprzedniego roku). W styczniu 2018 r., w porównaniu z grudniem 2017 r., przeciętne ceny jabłek na rynkach hurtowych podrożały o 15%, oferowane przez firmy eksportujące o 3%, a przez spółdzielnie ogrodnicze o 2%. W zakładach przetwórczych cena skupu jabłek zmniejszyła się o 6%. W hurcie potaniały cytryny (o 6%) i pomarańcze (o 3%), a podrożały winogrona (o 25%), mandarynki (o 16%), gruszki (o 9%) oraz banany (o 7%).

Średnie ceny detaliczne owoców i ich przetworów w grudniu 2017 r., w relacji do grudnia 2016 r., zwiększyły się o 13,3%, przy wzroście cen żywności i napojów bezalkoholowych o 5,4%. Najbardziej wzrosły ceny jabłek (o 54,1%), owoców pestkowych (o 36,4%) oraz owoców cytrusowych (o 10,0%). Podrożały także banany (o 5,3%), owoce jagodowe (o 2,6%) i owoce suszone oraz orzechy (o 0,2%). Ceny przetworów owocowych wzrosły o 0,4%, a owoców mrożonych o 4,2%.

W średnich i dużych firmach produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych w listopadzie 2017 r., w relacji do listopada 2016 r., była o 17% większa. Zwiększyła się produkcja soków pitnych wytwarzanych z jabłek (o 73%), a także produkowanych z owoców cytrusowych i pozostałych soków pitnych warzywnych i owocowo-warzywnych (o 16%). Większa była produkcja dżemów (o 47%). Produkcja soków zagęszczonych była mniejsza o 78%, mrożonek o 21%,

a kompotów i owoców pasteryzowanych o 2%. W okresie styczeń-listopad 2017 r. produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych, w wyniku małej podaży surowca, zmniejszyła się w relacji do analogicznego okresu 2016 r. o 11% do 615,6 tys. ton. Produkcja pozostałych soków pitnych warzywnych i owocowo-warzywnych była mniejsza o 24%, a produkowanych z jabłek o 1%. Zwiększyła się produkcja soków pitnych wytwarzanych z owoców cytrusowych (o 10%) oraz produkcja dżemów (o 43%). Produkcja soków zagęszczonych była mniejsza o 52%, kompotów i owoców pasteryzowanych o 20%, a mrożonek o 14%. Średnie ceny zbytu pitnych soków pomarańczowych w grudniu 2017 r., wobec grudnia 2016 r., w wyniku wzrostu cen importowych surowca, zwiększyły się o 12%, a soków jabłkowych o 15%. Ceny dżemów produkowanych z czarnych porzeczek były niższe o 3%, a z truskawek o 15%.

Wolumen eksportu owoców świeżych w listopadzie 2017 r. wobec listopada 2016 r. był mniejszy o 30%, a przetworów owocowych o 16%. Eksport owoców świeżych obniżył się z powodu mniejszej sprzedaży większości owoców, głównie jabłek (o 51%), a w przypadku przetworów, ograniczenia wywozu mrożonek (o 20%) i zagęszczonego soku jabłkowego (o 57%). Wartość eksportu owoców świeżych, w wyniku wzrostu cen, obniżyła się jedynie o 5% (do 40,5 mln EUR), natomiast wyższe ceny mrożonek, a także zagęszczonych soków zahamowały spadek wartości eksportu przetworów owocowych, który obniżył się o 6% (do 106,7 mln EUR). Import owoców świeżych zmniejszył się o 5% do 139,2 tys. ton, przy mniejszych zakupach głównie bananów (o 5%) oraz owoców cytrusowych (o 12%). Przywóz przetworów wzrósł o 36% (do 49,2 tys. ton) w wyniku większego importu soków zagęszczonych (o 57%) i przetworów puszkowanych (o 32%). W okresie styczeń-listopad 2017 r. ujemne saldo handlu owocami i ich przetworami wyniosło 302,6 mln EUR, wobec ujemnego 21,4 mln EUR w analogicznym okresie poprzedniego roku. Wartość eksportu zmniejszyła się o 1% do 1682,0 mln EUR, a importu wzrosła o 16% i wyniosła 1 984,6 mln EUR.

1. The World Apple and Pear Association.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)^a

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2016 XII	0,93	2,37	-	-	-	-	-
2016 I-XII	1,02	2,36	6,63	3,50	4,42	2,26	1,94
2017 I	0,95	2,66	-	-	-	-	-
II	1,01	2,79	-	-	-	-	-
III	1,08	3,59	-	-	-	-	-
IV	1,15	4,02	-	-	-	-	-
V	1,58	4,29	10,00	-	-	-	-
VI	1,91	4,50	5,87	-	-	-	-
VII	1,79	3,83	7,79	5,36	4,54	5,00	-
VIII	1,98	-	10,00	-	3,08	3,68	3,85
IX	1,88	2,99	12,00	-	3,08	3,21	3,42
X	1,74	2,86	12,00	-	-	-	4,14
XI	1,74	2,91	-	-	-	-	-
XII	1,70	2,85	-	-	-	-	-
2017 I-XII	1,54	3,39	9,61	5,36	3,57	3,45	3,80
2018 I	1,73	3,15	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>I 2018</u> XII 2017	102	111	x	x	x	x	x
<u>I 2018</u> I 2017	182	118	x	x	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)^a

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2016 XII	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2016 I-XII	0,28	3,90	1,67	1,75	0,67	4,98	0,69	1,50	1,07	0,93
2017 I	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,38	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,47	5,09	3,67	2,90	1,00	4,10	-	-	-	-
VII	0,48	5,71	3,80	4,08	1,00	4,32	-	5,06	2,20	-
VIII	0,76	-	-	-	-	4,47	0,72	6,13	2,50	2,50
IX	0,79	-	-	-	-	4,70	0,75	-	-	2,30
X	0,96	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XI	0,99	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2017 I-XII	0,58	5,40	3,74	3,49	1,00	4,40	0,74	5,60	2,35	2,40
2018 I	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)										
<u>I 2018</u> XII 2017	94	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>I 2018</u> I 2017	227	x	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czereśnie	Śliwki
2016 XII	0,84	1,24	1,22	0,76	0,80	0,81	0,82	2,20	2,20	-	-	-
2016 I-XII	0,84	1,29	1,18	0,79	0,78	0,83	0,83	2,07	2,16	6,88	4,82	1,51
2017 I	0,89	1,32	1,28	0,74	0,81	0,84	0,86	2,20	2,20	-	-	-
II ^a	0,96	1,52	1,36	0,93	0,93	0,96	0,99	-	-	-	-	-
III ^a	1,04	1,53	1,35	0,97	0,96	0,98	1,02	-	-	-	-	-
VI ^a	1,07	1,53	1,37	1,00	0,98	1,02	1,05	-	-	-	-	-
V ^a	1,57	1,89	1,85	1,60	1,58	1,62	1,63	-	-	-	-	-
VI ^a	1,64	2,00	1,86	1,66	1,64	1,71	1,76	-	-	5,04	-	-
VII ^a	1,46	2,00	1,89	1,45	1,45	1,59	1,59	-	-	5,25	-	-
VIII	1,50	-	-	1,61	-	1,51	-	-	-	-	-	4,00
IX	1,70	1,89	1,90	-	1,60	1,65	1,73	2,70	-	-	-	3,38
X	1,61	1,79	1,90	1,59	1,58	1,59	1,59	2,70	2,70	-	-	3,00
XI	1,55	1,76	1,90	1,42	1,47	1,50	1,51	2,68	2,70	-	-	-
XII	1,53	1,77	1,90	1,37	1,45	1,48	1,48	2,60	-	-	-	-
2017 I-XII	1,39	1,73	1,69	1,30	1,31	1,37	1,38	2,58	2,53	5,15	x	3,46
2017 I	1,57	1,83	1,86	1,37	1,62	1,64	1,67	2,60	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)												
I 2018 XII 2017	103	103	98	100	112	111	113	100	x	x	x	x
I 2018 I 2017	176	139	145	185	200	195	194	118	x	x	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne warzywne, owocowe i owocowo-warzywne ^a	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2016 X	21 731	10 235	30 280	77 046	19 849	3 330	4 751
XI	20 111	11 068	27 873	58 226	19 324	3 674	4 590
XII	17 794	18 455	26 975	17 087	17 286	3 224	4 031
2016 I-XII	229 527	141 303	382 866	302 790	403 096	34 192	59 643
2017 I	13 288	10 730	24 075	4 698	16 786	2 459	3 944
II	15 778	10 095	26 861	4 197	17 472	3 225	4 404
III	20 982	13 554	33 659	3 475	20 978	3 669	4 985
IV	18 580	12 542	28 652	4 012	13 696	4 572	4 560
V	15 563	10 992	29 456	5 136	13 001	3 942	4 700
VI	11 209	11 614	34 305	5 676	78 184	4 611	4 428
VII	10 464	9 952	39 148	4 405	81 818	3 464	3 916
VIII	16 515	12 382	33 973	9 686	31 869	3 781	4 121
IX	25 342	13 020	23 082	23 166	26 105	4 282	4 303
X	26 806	17 535	28 466	52 726	15 714	4 882	4 319
XI	34 790	12 818	32 450	12 818	15 305	5 383	4 520
Wskaźniki zmian (%)							
XI 2017 X 2017	130	73	114	24	97	110	105
XI 2017 XI 2016	173	116	116	22	79	147	98

^a łącznie z pojedynczymi sokami warzywnymi (bez soku pomidorowego)

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2016												2017 ^a											XI 2017 XI 2016
	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	(%)							
	52 640	75 835	107 113	137 508	1 366 272	158 829	163 875	163 571	150 937	136 113	111 511	54 662	37 668	31 512	61 527	75 252	70							
Owoce świeże	29 182	59 012	81 669	103 600	1 092 142	133 561	142 527	143 814	136 409	123 246	91 434	33 527	14 665	14 619	45 684	52 681	65							
Jabłka	4 571	5 517	5 918	8 705	49 620	6 241	6 999	5 907	3 359	1 681	1 047	96	397	1 163	3 636	4 322	73							
Gruszki	360	165	136	138	15 254	86	171	1 279	759	270	4 535	530	752	171	107	44	33							
Truskawki	4 335	727	184	178	9 204	52	29	36	23	13	62	252	1 270	1 096	232	19	10							
Śliwki	5 404	1 035	379	144	18 900	7	376	281	221	289	292	1 952	2 457	2 287	1 090	197	52							
Maliny	81	87	128	28	9 207	25	92	16	53	149	231	565	267	110	192	23	18							
Wiśnie	88 692	91 287	97 247	69 592	1 001 187	75 283	77 540	89 746	76 113	87 323	82 910	86 620	85 840	78 318	80 259	81 414	84							
Przetwory owocowe	26 787	31 983	34 748	17 015	292 010	18 504	19 712	21 763	19 199	22 843	19 982	17 273	18 015	16 150	17 886	14 920	43							
Zagęszczony sok jabłkowy	680	912	668	541	10 007	585	779	866	1 007	822	903	1 135	1 170	934	836	853	128							
Truskawki w puszkach	455	465	432	293	5 427	404	247	705	550	592	455	466	967	425	467	337	78							
Wiśnie w puszkach	2 908	3 297	2 722	3 383	33 935	2 719	2 775	3 310	2 834	3 134	3 609	3 438	3 773	2 801	2 532	2 698	99							
Dżemy	32 413	29 181	31 424	24 767	374 121	29 289	31 469	34 051	27 883	32 230	31 081	34 368	32 797	29 828	26 618	25 060	80							
Mrożonki	41 498	31 398	42 796	52 740	592 254	55 770	57 377	60 589	53 803	56 935	53 700	43 740	52 779	39 200	34 902	40 487	95							
Owoce świeże	8 243	16 540	23 431	30 036	316 823	37 992	41 232	44 460	41 452	43 849	33 788	13 708	6 657	7 028	18 374	22 866	98							
Jabłka	2 338	2 552	2 624	4 094	23 252	3 038	3 532	2 467	1 243	717	305	86	219	553	1 811	1 774	68							
Gruszki	717	295	208	233	16 442	143	167	451	254	279	6 498	1 020	1 338	552	389	159	76							
Truskawki	2 182	446	62	40	4 736	45	33	55	41	33	53	209	1 127	1 046	303	36	58							
Śliwki	8 974	2 367	1 042	486	32 363	23	953	675	612	675	809	2 680	3 428	4 103	2 384	518	50							
Maliny	80	71	105	29	6 804	23	84	15	63	126	203	832	465	191	335	18	17							
Wiśnie	112 285	111 659	113 936	80 289	1 235 576	84 303	88 397	103 774	85 726	98 414	104 263	119 737	121 571	107 638	112 229	106 664	94							
Przetwory owocowe	28 521	29 436	34 125	16 878	314 495	17 500	18 982	20 183	17 887	21 736	19 422	17 333	19 347	18 621	22 765	20 925	61							
Zagęszczony sok jabłkowy	896	1 287	949	774	14 146	831	1 187	1 273	1 580	1 222	1 341	2 467	1 939	1 381	1 297	1 295	136							
Truskawki w puszkach	548	545	561	373	6 526	474	324	845	676	686	607	585	1 053	637	635	523	93							
Wiśnie w puszkach	4 474	5 229	4 441	4 755	52 865	3 704	4 213	4 893	3 968	4 358	5 412	4 891	5 563	4 458	5 101	4 797	108							
Dżemy	41 308	37 805	39 807	30 102	455 737	34 995	36 291	41 326	34 017	38 068	38 483	45 839	48 830	42 298	39 432	39 173	98							
Mrożonki																								

^a dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych (MF) Ministerstwo Finansów.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2016												2017 ^a											XI 2017 XI 2016 (%)
	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI								
	110 317	118 718	146 898	163 763	1 521 397	147 027	118 492	125 600	104 753	134 284	132 342	168 604	181 368	145 640	133 541	139 155								
Owoce świeże	110 317	118 718	146 898	163 763	1 521 397	147 027	118 492	125 600	104 753	134 284	132 342	168 604	181 368	145 640	133 541	139 155	95							
Banany	26 648	39 355	40 823	34 058	402 822	41 970	38 217	46 132	41 873	46 831	34 636	35 014	33 578	45 410	43 775	38 641	95							
Owoce cytrusowe	18 320	33 599	66 640	97 395	498 942	77 839	56 110	45 672	30 695	26 040	16 543	14 723	15 781	19 021	31 647	58 906	88							
Brzoskwinie i nekt.	17 095	2 370	749	1 185	107 333	3 483	3 982	4 228	3 748	4 258	2 995	3 226	4 501	5 096	4 445	3 563	476							
Winnogrona	18 157	17 454	10 490	4 572	97 649	3 056	3 168	5 827	6 896	5 760	2 547	9 157	19 096	19 386	15 992	10 865	104							
Arbuzy	11 095	1 256	1 025	780	134 148	967	707	997	2 036	15 127	30 597	41 477	41 067	5 104	1 241	881	86							
Jabłka	562	865	1 109	417	11 912	806	598	660	689	1 451	879	1 277	667	3 943	6 848	2 685	242							
Przetwory razem	33 626	35 133	36 067	31 300	371 779	31 515	28 814	37 449	30 886	31 129	29 784	32 945	38 317	43 546	47 178	49 183	136							
Soki zagęszczone	14 571	14 968	15 187	13 223	163 068	15 075	9 464	14 512	10 966	12 912	11 468	11 312	12 903	16 040	21 101	23 853	157							
-sok pomarańczowy	2 697	2 156	2 028	3 600	31 089	2 243	1 553	2 545	2 002	2 840	2 522	1 677	2 580	2 198	1 980	3 125	154							
Mrożonki	6 501	6 574	6 445	5 295	66 918	4 860	5 659	6 729	6 293	6 332	7 280	9 530	11 722	13 077	9 071	7 122	111							
Susze	2 015	2 358	2 092	1 232	15 171	1 401	1 391	1 319	1 071	817	815	1 276	1 432	1 537	2 457	2 340	112							
Dżemy	1 156	1 134	1 142	1 060	12 287	831	1 468	1 554	1 022	1 190	1 235	1 013	883	1 287	1 340	1 015	89							
Przetwory puszkow.	9 151	9 919	11 052	10 234	112 439	8 994	10 632	13 212	11 437	9 804	8 823	9 680	11 287	11 435	12 924	14 621	132							
-ananasy	1 378	1 219	1 217	1 376	15 837	1 804	1 529	2 112	3 206	1 577	1 540	1 426	1 772	1 282	1 371	1 700	140							
-brzoskwinie	2 126	1 736	2 833	2 136	20 784	1 336	1 964	2 793	1 821	2 008	1 397	1 233	1 301	2 230	2 380	4 103	145							
Owoce świeże	94 958	105 036	122 478	127 783	1 312 996	118 237	105 028	123 027	105 610	142 272	125 919	128 525	140 222	125 296	123 027	135 841	111							
Banany	14 838	19 360	21 004	18 513	253 194	22 188	21 290	29 860	29 937	33 817	22 939	18 667	16 946	20 910	22 402	21 881	104							
Owoce cytrusowe	17 544	26 462	44 329	60 453	377 839	50 290	40 265	33 986	23 945	25 796	20 843	17 808	17 059	18 175	27 330	44 304	100							
Brzoskwinie i nekt.	12 274	1 718	628	997	83 774	2 837	3 034	3 728	3 263	4 346	3 093	2 936	3 464	4 000	3 579	3 045	485							
Winnogrona	15 270	16 447	12 433	7 855	114 566	6 602	6 189	9 146	8 637	8 287	4 237	11 167	19 296	19 228	19 088	15 979	129							
Arbuzy	1 669	800	651	473	39 079	690	655	1 068	1 783	6 933	11 553	9 567	10 502	1 277	585	632	97							
Jabłka	527	672	1 060	429	9 081	777	530	643	631	1 278	806	1 027	807	1 555	2 161	1 466	138							
Przetwory razem	50 592	50 213	52 949	51 775	582 733	44 618	43 077	55 846	44 399	47 859	46 477	54 364	60 562	61 867	72 937	79 637	150							
Soki zagęszczone	16 811	14 932	16 834	17 254	192 506	15 869	11 979	17 400	13 823	16 621	15 379	18 195	17 479	17 733	28 485	35 635	212							
-sok pomarańczowy	4 697	3 614	3 731	6 727	53 685	4 030	2 828	4 966	4 155	5 541	4 609	3 073	4 576	3 993	3 623	5 838	156							
Mrożonki	10 069	9 768	10 194	8 310	109 273	7 477	8 422	10 584	9 855	9 619	10 697	15 691	20 240	18 716	14 620	12 142	119							
Susze	5 587	6 521	6 320	4 269	48 102	4 286	4 228	4 615	3 308	3 133	2 757	3 402	3 603	4 292	6 350	6 740	107							
Dżemy	2 378	2 420	2 337	2 186	22 248	1 674	2 421	2 417	1 678	2 383	2 537	2 131	1 838	2 585	2 787	1 967	84							
Przetwory puszkow	15 223	16 129	16 853	19 196	206 041	14 598	15 651	20 521	15 498	15 909	14 746	14 746	17 109	18 192	20 149	22 704	135							
-ananasy	1 571	1 676	1 508	1 721	18 642	2 181	1 894	2 596	3 836	1 836	1 772	1 597	2 009	1 553	1 436	1 915	127							
-brzoskwinie	1 775	1 362	2 519	1 865	17 064	1 068	1 545	2 265	1 374	1 611	1 170	984	1 082	1 737	1 878	3 300	131							

^a dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2016 X	0,28	0,46	1,79	0,46	2,29	0,82	1,31	0,66	0,92	1,41	1,17
XI	0,29	0,44	1,53	0,43	2,75	0,82	1,36	0,63	0,98	1,42	1,30
XII	0,29	0,47	1,69	0,43	3,39	1,04	1,37	0,64	0,99	1,43	1,27
2016 I-XII	0,29	0,47	1,08	0,44	1,71	0,74	1,18	0,68	1,08	1,41	1,20
2017 I	0,28	0,49	1,66	0,37	3,19	0,92	1,27	0,68	0,95	1,42	1,17
II	0,29	0,50	0,98	0,62	2,53	0,91	1,26	0,62	0,96	1,52	1,31
III	0,31	0,42	0,35	0,54	2,40	0,94	1,34	0,66	0,93	1,47	1,20
IV	0,30	0,37	0,33	0,51	2,77		1,31	0,66	0,93	1,57	1,23
V	0,36	0,43	1,03	0,62	2,33		1,38	0,69	0,95	1,49	1,16
VI	0,37	0,29	1,43	0,73	2,77	0,88	1,31	0,85	0,97	1,49	1,33
VII	0,41	0,89	1,93	0,58	1,37	1,47	1,65	0,89	1,00	2,17	1,25
VIII	0,45	0,55	1,78	0,65	1,40	1,74	1,77	1,37	1,07	1,66	1,09
IX	0,48	0,48	3,23	0,81	1,79	1,73	1,78	1,39	1,15	1,48	1,50
X	0,40	0,50	3,65	0,52	2,19	1,75	1,75	1,52	1,27	1,55	1,36
XI	0,43	0,41	3,58	1,32	2,62	0,79	1,81	1,69	1,40	1,52	1,55
Wskaźniki zmian cen (%)											
$\frac{XI\ 2017}{X\ 2017}$	108	82	98	254	120	45	103	111	110	98	114
$\frac{XI\ 2017}{XI\ 2016}$	148	93	234	307	95	96	133	268	143	107	119

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2016 XII	1,20	1,15	1,23	1,24	1,21	3,01	-	-	-	-	3,73	4,78	4,31	4,78	9,74
2016 I-XII	1,41	1,37	1,43	1,45	1,41	2,89	9,39	3,79	7,52	2,60	4,43	7,93	5,39	4,98	9,25
2017 I	1,23	1,20	1,25	1,24	1,23	2,80	-	-	-	-	3,98	4,95	4,58	4,59	14,16
II	1,43	1,35	1,43	1,48	1,45	3,03	-	-	-	-	4,23	5,22	4,99	4,53	13,96
III	1,54	1,45	1,55	1,55	1,52	3,57	-	-	-	-	4,60	4,95	5,37	4,67	12,74
IV	1,60	1,43	1,60	1,59	1,57	3,59	-	-	-	-	-	5,07	5,76	4,74	11,31
V	2,01	1,85	1,98	1,97	1,96	4,34	16,80	-	-	-	5,17	7,09	6,45	4,75	10,36
VI	2,07	-	2,05	2,09	2,08	4,49	6,38	-	9,40	-	4,77	7,51	6,16	4,83	11,06
VII	2,18	-	-	2,18	-	4,67	8,92	7,05	14,14	5,17	3,78	7,10	7,12	5,06	8,66
VIII	2,15	-	-	-	-	4,93	10,94	9,77	-	4,34	3,14	6,56	6,99	5,19	6,18
IX	2,32	-	2,35	2,35	2,32	4,27	9,90	-	-	4,39	3,23	6,23	6,95	5,05	5,78
X	2,32	-	2,36	2,35	2,33	3,87	15,17	-	-	6,37	3,67	5,81	6,15	5,23	6,62
XI	2,33	-	2,36	2,36	2,32	4,00	13,63	-	-	6,50	3,86	5,90	4,97	4,92	9,80
XII	2,27	-	2,29	2,28	2,27	3,67	-	-	-	-	4,19	5,76	4,60	4,44	11,74
2017 I-XII	1,95	1,46	1,92	1,95	1,91	3,94	11,68	8,41	11,77	5,35	4,14	6,01	5,84	4,83	10,20
2016 I	2,60	-	2,60	2,63	2,60	3,98	-	-	-	-	4,48	5,43	5,34	4,32	14,66
Wskaźniki zmian cen (%)															
$\frac{I\ 2018}{XII\ 2017}$	115	x	114	115	115	109	x	x	x	x	107	94	116	97	125
$\frac{I\ 2018}{I\ 2017}$	211	x	217	212	211	142	x	x	x	x	113	110	117	94	104

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące		Dżem z czarnej porzeczki	Dżem truskawkowy	Sok jabłkowy ^a	Sok pomarańczowy ^a
2016	XI	7,93	9,87	2,27	2,53
	XII	7,93	9,83	2,25	2,49
2016	I-XII	8,01	9,44	2,28	2,60
2017	I	7,40	7,70	2,24	2,65
	II	7,30	7,77	2,24	2,72
	III	7,30	7,77	2,28	2,73
	IV	7,20	7,73	2,24	2,78
	V	7,20	7,67	2,25	2,85
	VI	7,23	7,60	2,23	2,86
	VII	7,27	7,83	2,23	2,92
	VIII	7,43	7,93	2,23	2,89
	IX	7,73	8,17	2,21	2,82
	X	7,60	8,10	2,31	2,87
	XI	7,63	8,30	2,48	2,82
	XII	7,67	8,33	2,59	2,79
2017	I-XII	7,41	7,91	2,29	2,81
Wskaźniki zmian cen (%)					
<u>XII 2017</u> XI 2017		101	100	104	99
<u>XII 2017</u> XII 2016		97	85	115	112

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące		Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czeresnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2016	XI	2,35	4,68	-	-	-	-	8,54	4,51	5,90	7,07	5,81
	XII	2,36	4,91	-	-	-	-	12,34	4,49	5,06	6,55	4,90
2016	I-XII	2,57	5,25	4,38	13,16	11,48	25,29	11,25	5,03	5,31	9,70	6,71
2017	I	2,37	5,11	-	-	-	-	15,77	4,60	5,16	6,56	5,13
	II	2,36	5,47	-	-	-	-	16,33	4,75	5,09	6,47	5,91
	III	2,43	5,76	-	-	-	-	15,20	5,07	5,17	6,42	6,44
	IV	2,49	6,05	-	-	-	-	12,41	5,30	5,19	6,51	6,95
	V	2,78	6,33	-	-	16,89	-	12,15	5,51	5,49	8,12	8,03
	VI	3,23	6,74	-	18,82	8,77	47,20	12,75	5,40	5,70	8,95	8,56
	VII	3,47	6,98	7,87	16,58	11,65	25,80	11,71	4,86	6,27	9,07	9,04
	VIII	3,55	6,56	6,43	-	15,13	23,98	8,15	4,32	6,69	8,77	8,53
	IX	3,56	6,06	6,30	-	-	24,04	7,30	4,25	6,69	8,33	8,48
	X	3,53	5,92	7,55	-	-	-	8,26	4,41	6,67	7,70	7,93
	XI	3,58	5,92	-	-	-	-	10,43	4,59	6,14	7,71	6,25
	XII	3,59	5,91	-	-	-	-	12,80	4,69	5,39	7,52	5,26
2017	I-XII	3,08	6,07	7,04	17,70	13,11	30,26	11,94	4,81	5,80	7,68	7,21
Wskaźniki zmian cen (%)												
<u>XII 2017</u> XI 2017		100	100	x	x	x	x	123	102	88	98	84
<u>XII 2017</u> XII 2016		152	120	x	x	x	x	104	104	107	115	107

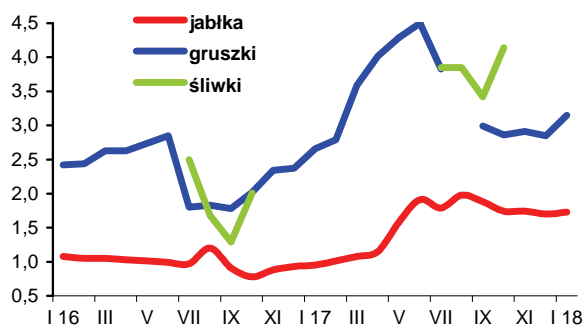
Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

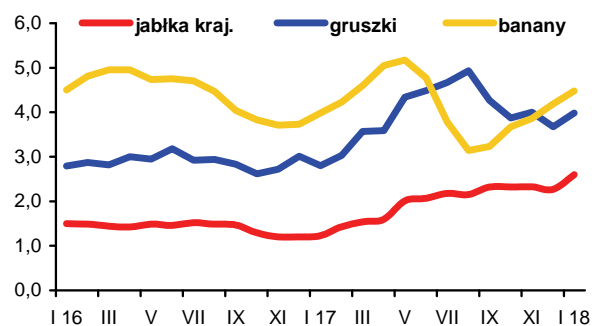
Miesiące	Dżemy	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2016 XI	12,94	3,64	4,26	15,54	8,86	6,39
XII	13,14	3,63	4,26	15,34	8,84	6,35
2016 I-XII	13,16	3,65	4,29	15,66	8,55	6,25
2017 I	13,28	3,58	4,24	15,40	8,94	6,46
II	13,36	3,60	4,21	15,20	9,06	6,46
III	13,19	3,59	4,23	15,42	9,04	6,47
IV	13,25	3,51	4,21	15,18	8,98	6,44
V	13,53	3,61	4,21	15,28	9,12	6,49
VI	13,47	3,64	4,30	15,40	9,12	6,51
VII	13,67	3,65	4,27	15,62	9,18	6,54
VIII	13,78	3,60	4,28	15,64	9,16	6,56
IX	13,64	3,58	4,26	15,64	9,22	6,58
X	13,81	3,62	4,26	16,22	9,12	6,56
XI	13,61	3,62	4,24	16,22	9,06	6,48
XII	13,64	3,60	4,15	16,46	8,88	6,25
2017 I-XII	13,52	3,60	4,25	15,64	9,07	6,48
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>XII 2017</u> XI 2017	100	99	98	101	98	96
<u>XII 2017</u> XII 2016	104	99	97	107	100	98

Źródło: Dane GUS.

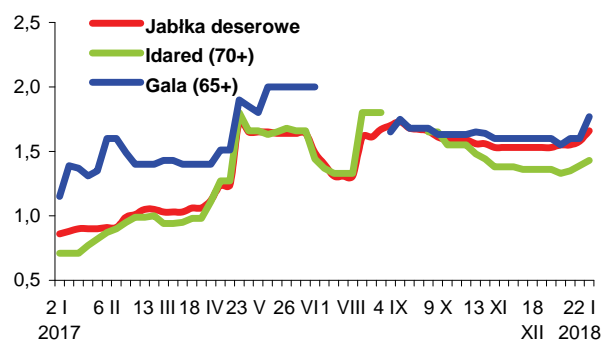
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w latach 2016-2018 (zł/kg)

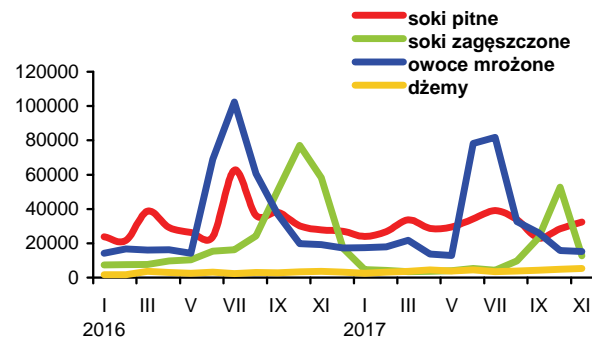
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2016-2018 (zł/kg)

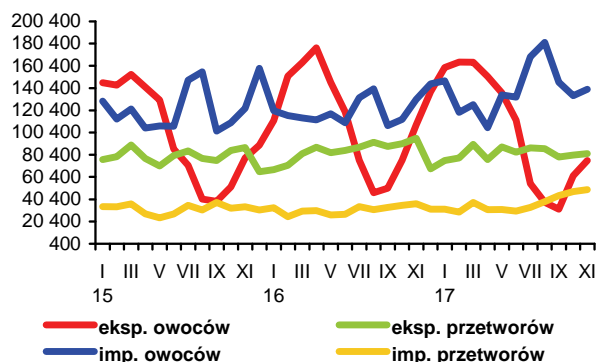
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od I. 2017 r. do I. 2018 r. (zł/kg)

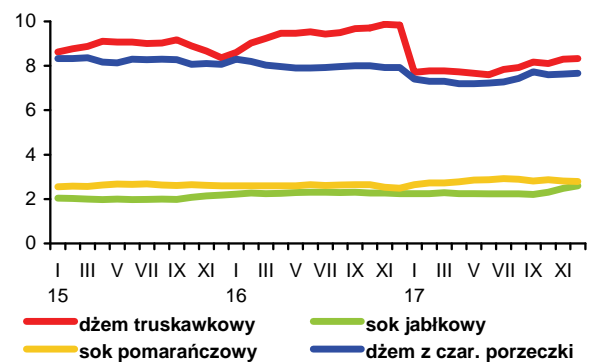
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w latach 2016-2017 (tony)

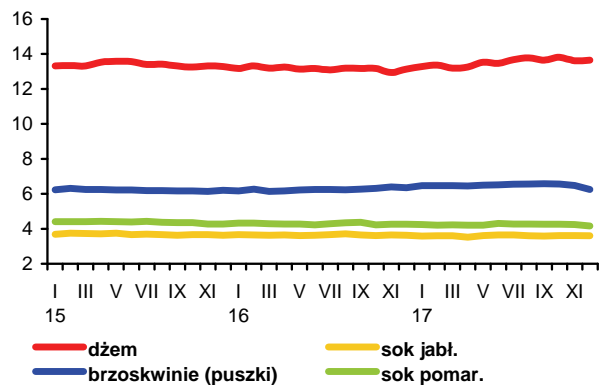
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w latach 2015-2017 (tony)

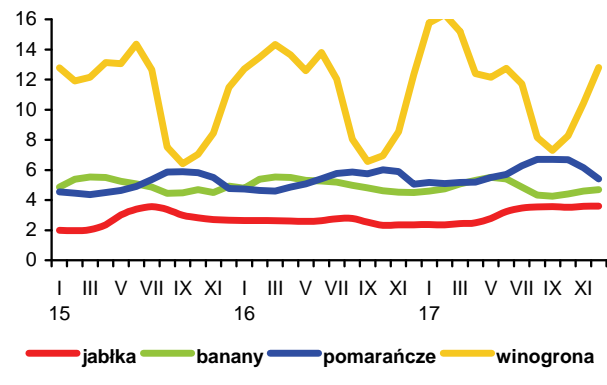
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w latach 2015-2017 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w latach 2015-2017 (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w latach 2015-2017 (zł/kg)

Do września 2017 r. utrzymywała się bardzo dobra koniunktura na światowym rynku mleka, czego odzwierciedleniem były rekordowe ceny masła, a także wysokie ceny pełnego mleka w proszku i sera Cheddar. Na giełdach Europy Zachodniej przeciętny poziom cen masła w 2017 r. wyniósł 5203 EUR/t, a pełnego mleka w proszku 2940 EUR/t i był odpowiednio o 64,0 i 29,4% wyższy niż w 2016 r. Ceny zbytu sera Cheddar w krajach UE zwiększyły się średnio o 18,9% do 3392 EUR/t. Natomiast ceny chudego mleka w proszku na giełdach zachodnioeuropejskich wzrosły tylko o 0,1% do 1780 EUR/t, co było spowodowane dużymi zapasami tego półproduktu w krajach UE. Od października 2017 r. światowe ceny podstawowych artykułów mlecznych wykazują tendencję spadkową, co należy wiązać z rosnącą produkcją w Nowej Zelandii, UE i USA, tj. u czołowych producentów i eksporterów tych artykułów na świecie. W styczniu 2018 r. ceny masła na giełdach Europy Zachodniej obniżyły się do 4105 EUR/t, tj. o 7,8% w porównaniu z grudniem 2017 r. Chude mleko w proszku potaniało o 5,2% do rekordowo niskiego poziomu 1363 EUR/t, a pełne o 2,5% do 2500 EUR/t. Ceny zbytu sera Cheddar w UE-28 spadły średnio o 2,5% do 3107 EUR/t¹.

Pod wpływem słabnącej koniunktury na międzynarodowym rynku mleka, w grudniu 2017 r. po raz kolejny spadły krajowe ceny zbytu trwałych przetworów mlecznych, a także po raz pierwszy od maja 2017 r. obniżyły się ceny detaliczne masła, przy różnokierunkowych zmianach cen sprzedaży przetworów świeżych. Natomiast dalszy był wzrost cen skupu mleka surowego. Za 1 hl płacono 152,49 zł, tj. o 0,8% więcej niż w listopadzie i o 12,2% więcej niż w grudniu 2016 r., przy dostawach wynoszących 931,5 mln litrów, tj. o 6,8% większych niż przed miesiącem i o 4,5% większych niż przed rokiem. Według wstępnych danych GUS, w 2017 r., w porównaniu z 2016 r., skup mleka zwiększył się o 4,7% do ok. 11,3 mld litrów, a przeciętny poziom cen skupu wzrósł o 25,1% do 138,26 zł/hl.

Z danych Komisji Europejskiej wynika, że w 2017 r. ceny skupu mleka wzrosły we wszystkich krajach Unii Europejskiej, z wyjątkiem Cypru. W UE-28 wzrosły one średnio o 22,8% do 34,88 EUR/100 kg, w tym w UE-15 o 22,4% do 35,38 EUR/100 kg, a w UE-13 o 25,4% do 31,87 EUR/100 kg. W Polsce przeciętna cena mleka surowego wyrażona w euro wyniosła 32,50 EUR/100 kg i była o 6,8% niższa od przeciętnej ceny w UE-28, w tym o 8,1% niższa niż w UE-15, ale o 2,0% wyższa niż w UE-13².

Wysokie ceny skupu korzystnie wpłynęły na opłacalność krajowej produkcji mleka, mierzoną relacjami cen mleka do cen zbóż paszowych i mieszanek przemysłowych dla bydła. Średnia cena 1 litra mleka surowego w 2017 r. stanowiła równowartość 2,51 kg żyta, 2,50 kg kukurydzy i 0,85 kg mieszanki B2, wobec odpowiednio 2,14, 2,09 i 0,68 kg w roku poprzednim. To przełożyło się na wzrost cen młodego bydła mlecznego. Na targowiskach średni poziom cen jałówek 1-rocznych w 2017 r. wzrósł do 2263 zł/szt., tj. o 13,1% w porównaniu z 2016 r. Ceny krów dojnych spadły o 1,2%, ale pozostały na wysokim poziomie 3042 zł/szt.

Wobec znacznych obniżek cen na światowych rynkach, w grudniu 2017 r. pogłębił się spadek cen zbytu trwałych przetworów mlecznych w Polsce, przede wszystkim masła w blokach i masła konfekcjonowanego, które potaniało odpowiednio o 7,4 i 5,2% w porównaniu z listopadem. Ceny chudego mleka w proszku spadły o 5,6%, pełnego mleka w proszku o 4,2%, a serów dojrzewających o 3,7-5,4%. Obniżyły się również ceny zbytu prawie wszystkich przetworów świeżych, zwłaszcza chudego i półtłustego mleka UHT (o 1,6-2,0%), jogurtu owocowego (o

1,9%) oraz serków homogenizowanych smakowych (o 1,7%). Podrożało tylko świeże mleko tłuste w opakowaniu kartonowym (o 1,4%) i nieznacznie serki twarogowe typu „Almette”. W 2017 r. przeciętny poziom cen zbytu wszystkich przetworów mlecznych był wyższy niż w 2016 r. Najbardziej wzrosły ceny masła w blokach (o 45,4%), masła konfekcjonowanego (o 41,1%), masła z dodatkiem oleju (o 31,8%), pełnego mleka w proszku (26,6%) i serów dojrzewających (o 18,7-20,6%).

W grudniu 2017 r. ceny detaliczne przetworów mlecznych (bez masła) wzrosły średnio o 0,2% w porównaniu z miesiącem poprzednim. Zaważył na tym wzrost cen jogurtów (o 1,6%), mleka i śmietany (o 0,2-0,3%) oraz mleka zagęszczonego i w proszku (o 0,1%). Pozostałe przetwory potaniały o 0,2-0,3%. Natomiast ceny detaliczne masła, wskutek znacznego spadku cen zbytu, obniżyły się o 2,9%. Od grudnia 2016 r. do grudnia 2017 r. ceny detaliczne przetworów mlecznych i masła wzrosły odpowiednio o 5,6 i 32,4%, a ich przeciętny poziom w 2017 r. był odpowiednio o 4,9 i 31,0% wyższy niż w 2016 r.

Zwiększenie dostaw mleka surowego do przemysłu mleczarskiego w okresie jedenastu miesięcy 2017 r. (o ok. 5% w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r.) skutkowało wzrostem produkcji wielu grup przetworów. Najbardziej wzrosła produkcja śmietany (o 7,4%), serów dojrzewających, pleśniowych i proszkowanych (średnio o 4,9%) oraz suszonej serwatki (o 4,6%). Zwiększono również produkcję twarogów, fermentowanych napojów mlecznych innych niż jogurty, masła i tłuszczów mlecznych, mleka płynnego przetworzonego (o 3,3-3,5%) oraz serów topionych (o 0,6%). Natomiast spadła produkcja mleka zagęszczonego (o 15,0%), chudego i pełnego mleka w proszku (odpowiednio o 8,4 i 1,7%) oraz jogurtów (o 4,6%).

W okresie styczeń-listopad 2017 r., w wyniku wzrostu produkcji, eksport przetworów mlecznych wyrażony w ekwiwalencie mleka surowego zwiększył się do ok. 3,64 mld litrów, tj. o 4,7% w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r. Jego wartość wzrosła znacznie bardziej, bo o 34,2% do ok. 1,96 mld EUR, o czym zadecydowały znacznie wyższe niż w 2016 r. ceny transakcyjne. Zwiększył się wywóz wszystkich przetworów, z wyjątkiem mleka płynnego i śmietany oraz serwatki, co świadczy o dużym zapotrzebowaniu na te półprodukty ze strony krajowych firm wótrnego przetwórstwa żywności.

Import w tym okresie zmniejszył się o 3,6% do ok. 1,57 mld litrów, ale w wyniku wyższych cen jego wartość wzrosła o 8,7% do ok. 889 mln EUR. W efekcie ilościowa nadwyżka eksportu nad importem zwiększyła się o 12,0% do ok. 2,07 mld litrów w przeliczeniu na mleko surowe, a dodatnie saldo obrotów w ujęciu wartościowym poprawiło się aż o 66,9% do ok. 1,07 mld EUR.

Teresa Zdziarska

1. Dairy Economic Consulting, CLAL, www.clal.it (odczyt: 05.02.2018).
2. Obliczenia na podstawie European Milk Market Observatory, European Commission, <https://ec.europa.eu/agriculture/> (odczyt: 05.02.2018).

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka	
		średnia (zł/100 litrów)	o standardowych parametrach (zł/100 kg)
2016 I-XII	10 809,6	110,76	.
2017 I-XII	11 309,0	138,26	.
2016 X	866,1	120,29	121,95
XI	828,9	129,69	130,00
XII	891,2	135,97	136,07
2017 I	921,6	132,03	132,02
II	854,1	132,56	131,70
III	967,8	131,49	131,03
IV	954,4	130,93	129,95
V	1012,8	131,62	130,10
VI	982,9	133,01	131,53
VII	998,8	134,96	133,83
VIII	972,1	139,70	138,97
IX	915,9	144,95	143,80
X	913,6	148,42	146,97
XI	872,0	151,24	151,40
XII	931,5	152,49	151,58
Wskaźnik zmian w %			
<u>XII 2017</u> <u>XI 2017</u>	106,8	100,8	100,1
<u>XII 2017</u> <u>XII 2016</u>	104,5	112,2	111,4

Źródło: Dane GUS i ZSRIR (I-XII 2017 r. dane wstępne).

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2015 I-XII	3 123,0	161,6	46,0	412,5	359,2	191,4	429,9	309,5
2016^a I-XII	3 143,2	153,9	35,3	378,2	343,8	202,5	441,0	321,2
2016 ^a X	258,7	7,8	2,3	29,3	28,1	16,0	37,8	27,6
XI	254,9	6,4	2,4	27,8	26,5	14,8	38,4	27,9
XII	285,9	10,6	3,0	25,5	28,5	17,5	36,5	32,4
2017 ^a I	271,5	13,2	4,5	28,6	27,7	18,1	36,9	26,6
II	251,4	11,1	3,7	28,5	27,3	15,9	35,1	24,9
III	280,8	13,1	2,4	34,2	32,5	17,8	43,3	28,0
IV	270,6	14,5	2,8	30,3	32,2	17,3	37,1	26,0
V	288,6	13,8	3,7	34,7	33,9	18,4	39,5	29,6
VI	263,5	14,7	3,2	33,8	33,1	16,6	35,9	26,7
VII	271,2	13,0	2,3	30,2	32,3	18,5	35,9	27,7
VIII	273,3	10,7	2,6	32,0	31,6	17,3	37,9	30,0
IX	266,5	10,2	2,4	27,4	29,8	16,4	36,2	27,6
X	268,7	8,1	2,2	29,4	30,6	17,6	38,4	27,5
XI	250,8	8,9	1,9	27,5	27,6	17,3	39,1	27,9
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)								
<u>XI 2017</u> <u>X 2017</u>	93,3	110,6	85,9	93,5	90,1	98,3	101,9	101,5
<u>XI 2017</u> <u>XI 2016</u>	98,4	140,1	80,4	98,8	104,1	117,1	101,8	100,0

^a dane dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wybranych wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone 3-3,5% tł. (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże i chłodnicze do 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg tłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Gouda (1 kg)
	w folii	UHT	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2016 X	1,89	1,92	8,35	11,17	18,38	19,05	0,88	5,70	9,96	14,97
XI	1,89	1,99	8,66	11,93	19,16	19,71	0,91	5,74	10,04	15,41
XII	1,89	2,01	8,97	12,23	19,72	20,22	0,93	5,79	10,02	15,43
2017 I	1,91	2,03	9,03	13,72	19,45	20,06	0,96	5,81	10,10	15,16
II	1,89	2,01	8,87	13,45	17,90	19,12	0,98	5,76	10,12	14,76
III	1,86	2,01	8,53	13,37	18,14	19,27	0,97	5,78	10,11	14,15
IV	1,86	2,00	8,27	13,05	18,56	19,59	0,99	5,75	10,07	14,04
V	1,86	2,00	8,21	13,11	19,55	20,01	0,99	5,80	10,12	14,34
VI	1,87	2,03	8,33	13,37	21,31	21,37	1,00	5,92	10,13	15,09
VII	1,88	2,05	8,20	13,71	23,23	23,64	1,01	5,97	10,15	15,20
VIII	1,93	2,06	8,12	13,97	25,03	25,89	1,01	6,16	10,19	15,36
IX	1,94	2,09	8,02	14,19	26,80	27,60	1,01	6,43	10,20	15,47
X	1,96	2,11	7,69	14,27	25,55	27,23	1,03	6,60	10,31	15,36
XI	1,96	2,11	7,47	13,84	23,88	25,87	1,05	6,59	10,31	14,96
XII	1,95	2,10	7,05	13,26	22,11	24,52	1,03	6,56	10,23	14,41
2018 I ^a	1,93	1,97	5,86	10,44	16,23	18,47	.	6,04	8,99	12,19
Wskaźnik zmian w %										
XII 2017 XI 2017	99,5	99,5	94,4	95,8	92,6	94,8	98,1	99,5	99,2	96,3
XII 2017 XII 2016	103,2	104,5	78,6	108,4	112,1	121,3	110,8	113,3	102,1	93,4

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR MRiRW notowane 28 I 2018 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wybranych wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone 3,2-3,5% tł. (1 l)		Mleko w proszku „Bebiko 2” (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (400 g)	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg tłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Gouda (1 kg)
	paster.	UHT								
2016 X	2,51	2,70	16,71	3,34	4,51	0,72	1,17	1,63	13,87	19,17
XI	2,52	2,74	16,65	3,32	4,70	0,73	1,16	1,65	13,90	20,08
XII	2,53	2,78	16,38	3,35	4,90	0,74	1,17	1,65	13,88	20,55
2017 I	2,56	2,79	16,49	3,39	5,02	0,74	1,21	1,67	14,00	20,99
II	2,54	2,78	16,40	3,43	5,03	0,74	1,24	1,67	13,93	20,89
III	2,55	2,73	16,46	3,44	4,99	0,75	1,26	1,68	13,96	20,61
IV	2,57	2,73	16,37	3,44	4,98	0,75	1,26	1,68	13,93	20,55
V	2,54	2,77	16,51	3,49	5,03	0,75	1,26	1,67	13,98	20,51
VI	2,54	2,75	16,54	3,48	5,12	0,75	1,26	1,68	14,06	20,62
VII	2,55	2,76	16,46	3,49	5,78	0,75	1,27	1,68	13,90	20,93
VIII	2,57	2,76	16,21	3,50	6,37	0,76	1,28	1,71	14,07	21,32
IX	2,59	2,80	16,30	3,51	6,80	0,76	1,29	1,77	14,09	21,36
X	2,60	2,80	16,36	3,45	7,08	0,77	1,28	1,81	14,04	21,38
XI	2,63	2,77	16,14	3,52	7,00	0,78	1,31	1,83	14,17	21,49
XII	2,64	2,78	16,22	3,52	6,75	0,78	1,33	1,83	14,08	21,52
Wskaźnik zmian w %										
XII 2017 XI 2017	100,4	100,4	100,5	100,0	96,4	100,0	101,5	100,0	99,4	100,1
XII 2017 XII 2016	104,3	100,0	99,0	105,1	137,8	105,4	113,7	110,9	101,4	104,7

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport						Import					
	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka
2015 I-XII	142,4	223,2	41,3	525,8	101,5	238,5	106,4	76,2	13,7	212,4	38,7	72,6
2016 I-XII	107,9	234,8	45,2	607,1	92,6	222,3	116,6	88,4	16,7	254,0	63,3	61,1
2016 X	7,1	19,9	3,5	56,9	8,1	17,5	8,8	7,2	1,6	21,6	6,8	4,1
XI	7,6	21,1	2,4	53,3	7,8	16,9	8,7	7,6	2,1	16,6	5,8	3,7
XII	7,1	18,8	2,6	44,2	7,0	18,9	9,5	8,8	1,7	19,4	6,4	3,2
2017 I	7,1	18,0	3,9	45,0	7,9	19,8	11,4	6,9	1,8	18,4	6,3	4,1
II	12,6	19,7	5,3	45,1	8,0	17,0	8,2	7,3	1,4	13,7	6,0	4,5
III	13,8	21,7	5,5	50,6	9,1	21,5	9,6	8,5	1,4	16,2	6,7	6,5
IV	12,4	20,6	3,9	55,3	8,3	18,1	7,6	7,8	1,5	14,9	5,1	6,3
V	13,1	21,2	5,2	57,8	9,5	19,3	8,1	8,2	1,7	19,6	6,9	12,0
VI	12,9	20,6	5,4	56,4	8,8	18,7	6,5	6,8	1,8	18,9	5,3	14,8
VII	11,7	21,7	5,5	50,7	7,9	17,2	5,9	7,3	1,3	18,5	5,1	12,0
VIII	6,2	21,4	6,1	45,3	8,1	16,4	8,1	6,8	1,7	18,6	6,4	8,9
IX	7,1	20,2	4,5	45,7	7,6	16,0	6,0	7,5	1,9	17,8	6,5	4,0
X	7,9	19,4	4,8	47,2	7,3	17,6	6,4	8,8	1,5	14,8	6,2	4,4
XI	8,5	19,3	3,5	44,7	7,3	16,6	7,8	7,7	2,0	17,8	6,8	3,2
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)												
<u>XI 2017</u> <u>X 2017</u>	107,8	99,5	72,0	94,7	99,3	94,1	120,8	87,6	136,2	120,0	110,6	74,0
<u>XI 2017</u> <u>XI 2016</u>	111,2	91,3	144,5	83,8	93,4	98,1	89,9	102,1	95,6	106,7	118,2	88,5

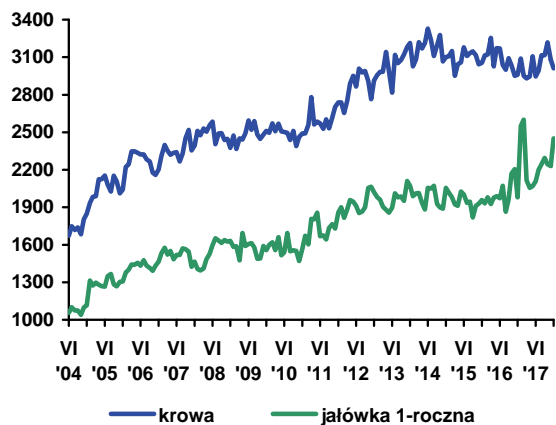
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

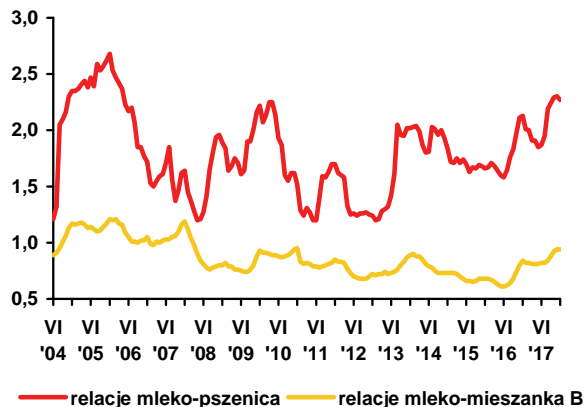
Miesiące	Eksport						Import					
	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka
2015 I-XII	1 972	2 677	2 924	506	1 098	719	2 289	3 442	3 531	409	1 330	433
2016 I-XII	1 755	2 663	2 901	461	1 110	675	1 992	3 252	3 698	504	1 148	491
2016 X	1 807	2 893	3 560	532	1 116	786	2 441	3 484	4 046	582	1 056	542
XI	1 851	3 257	3 788	590	1 118	843	2 368	3 499	4 286	580	1 114	696
XII	2 215	2 891	4 120	585	1 157	812	1 900	3 458	4 399	680	1 143	626
2017 I	2 429	2 978	3 965	575	1 173	915	1 712	3 598	4 523	607	1 129	800
II	2 236	2 904	3 758	617	1 184	1 044	1 597	3 266	4 522	637	1 143	800
III	2 280	2 933	3 896	650	1 212	911	1 372	3 404	4 379	651	1 063	667
IV	2 220	2 888	3 904	578	1 197	1 095	1 559	3 154	4 659	641	1 104	680
V	2 265	2 935	4 232	567	1 223	1 182	1 406	3 513	4 871	718	1 146	422
VI	1 822	2 998	4 638	674	1 197	1 130	1 623	3 803	5 155	765	1 140	329
VII	1 834	3 098	5 172	667	1 219	1 082	2 011	3 485	5 624	897	1 261	426
VIII	1 939	3 201	5 354	721	1 225	1 104	1 856	3 848	6 027	928	1 122	524
IX	1 814	3 203	5 722	756	1 260	1 032	1 888	3 731	6 382	903	1 109	696
X	1 931	3 179	5 549	694	1 260	875	1 958	3 493	6 386	956	1 165	659
XI	1 487	3 143	4 892	650	1 260	841	1 880	3 674	5 764	751	1 172	815
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)												
<u>XI 2017</u> <u>X 2017</u>	77,0	98,9	88,2	93,7	100,0	96,1	96,0	105,2	90,3	78,6	100,6	123,7
<u>XI 2017</u> <u>XI 2016</u>	80,3	96,5	129,1	110,2	112,7	99,8	79,4	105,0	134,5	129,5	105,2	117,1

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF.

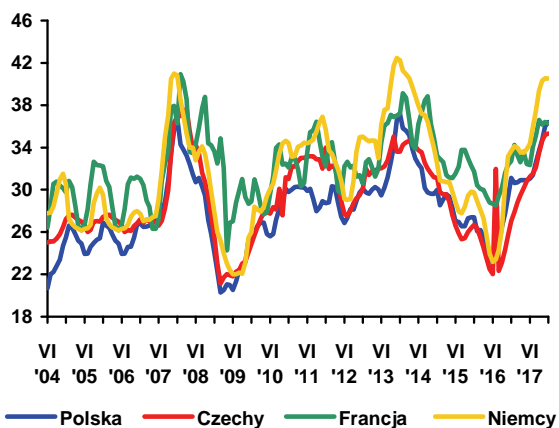
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

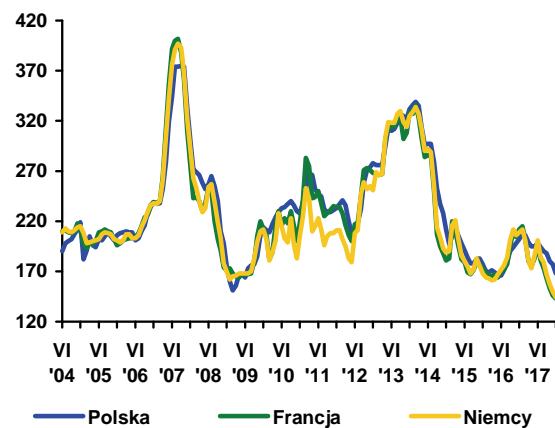
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

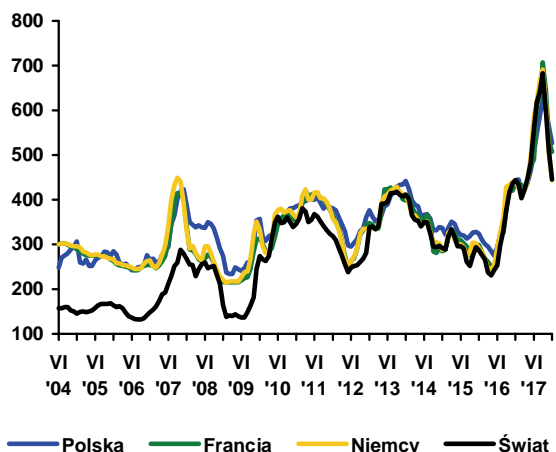
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

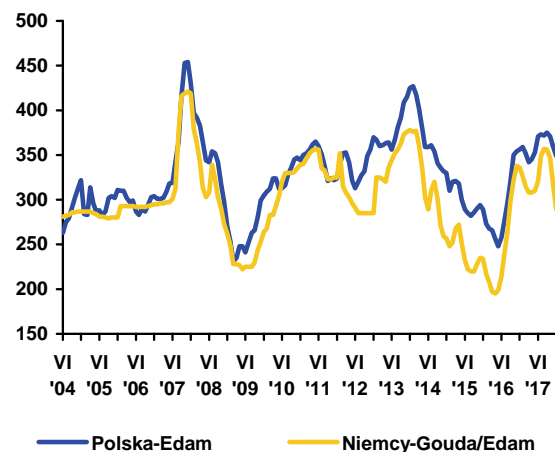
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Komisji Europejskiej, Dairy Markets i Dairy Economic Consulting CLAL.

Dorota Pasińska

W 2017 r. skupiono 661,8 tys. ton bydła (wagi żywej), tj. o 12,2% więcej niż w roku poprzednim, a przedsiębiorstwa przemysłu mięsnego zatrudniające 50 i więcej pracowników wytworzyły 203,0 tys. ton wołowiny (wzrost o 11,0%). Średnia cena skupu bydła wyniosła w tym okresie 6,32 zł/kg i była o 6,5% wyższa niż przed rokiem, natomiast w grudniu 2017 r. wzrosła o 2,5% do 6,68 zł/kg w porównaniu z listopadem 2017 r. Cena skupu młodego bydła wyniosła w grudniu 2017 r. 6,90 zł/kg i była o 2,4% wyższa niż przed miesiącem. Zwiększenie cen skupu żywca wołowego, przy niskich cenach pasz wpłynęło na poprawę relacji cen żywiec: mieszanka B2 dla opasów. Relacja ta była korzystniejsza w pierwszych jedenastu miesiącach ub.r. niż w analogicznych miesiącach 2016 r.

Utrzymuje się regionalne różnicowanie cen skupu bydła oraz cen sprzedaży ćwierci z byków do lat dwóch i krów. W trzecim tygodniu stycznia 2018 r., tak jak dotychczas, najniższe ceny skupu notowano w regionie północnym (6,05 zł/kg), a najwyższe w regionie południowym (6,79 zł/kg). Ćwierci z krów były najtańsze w regionie południowym (10 863 zł/tonę), a byków w regionie północnym (10 075 zł/tonę), natomiast ceny ćwierci z byków do dwóch lat były najwyższe w regionie południowym (13 937 zł/tonę), a krów w regionie centralnym (11 491 zł/tonę).

Na poziomie detalu w 2017 r. mięso wołowe zdrożało średnio o 2,9%, a cielęce o 1,9%. Ceny detaliczne różnych rodzajów mięsa wołowego zmieniły się nieznacznie. W grudniu 2017 r. w porównaniu z grudniem 2016 r. spośród asortymentów monitorowanych przez GUS zdrożały: szponder (mięso wołowe z kością) z 18,73 do 19,49 zł/kg, rostbef i antrykot z 26,60 do 27,98 zł/kg, mięso wołowe bez kości z udźca z 32,53 do 33,63 zł/kg, mięso cielęce z kością z 28,29 do 29,31 zł/kg i mięso cielęce bez kości z 47,34 do 48,29 zł/kg.

Przeciętne ceny tusz w Polsce są niższe niż ich średnia cena w UE. W okresie 15.01-21.01.2018 r. przeciętna cena tusz kategorii A/C/Z¹ klasy R3² była w Polsce o ok. 11% niższa niż średnio w UE (389,40 EUR/dt) i wyniosła 344,93 EUR/dt, a tusz młodego męskiego bydła w wieku 12-24 miesiące (kategorii A klasy U+R+O) o 12% niższa (345,15 EUR/dt). Tusze kategorii A/C/Z klasy R3 były droższe niż w Polsce również u naszych głównych odbiorców, tj. we Włoszech (o 19%), Niemczech (o 15%), Hiszpanii (o 14%), Francji (o 2%) i Wielkiej Brytanii (o 17%). Ceny tych tusz były najniższe w następujących

krajach UE: na Węgrzech (238,88 EUR/dt), Łotwie (253,29 EUR/dt), w Rumunii (280,83 EUR/dt) i na Litwie (311,28 EUR/dt), a najwyższe w: Szwecji (460,14/dt), we Włoszech (425,33 EUR/dt) i Grecji (425,23 EUR/dt).

Eksport żywca wołowego, mięsa oraz przetworów wołowych w pierwszych jedenastu miesiącach 2017 r. był większy o ok. 10% w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego. Było to wypadkową wzrostu eksportu mięsa schłodzonego o 5%, mięsa mrożonego o 39%, wzrostu wywozu mięsa solonego i wędzonego ponad 4-krotnie oraz spadku wywozu bydła domowego i hodowlanego (o odpowiednio o 25% i 20%) i przetworów wołowych o 0,2%. Dominującą pozycję w polskim eksporcie, podobnie jak przed rokiem, miało mięso wołowe świeże, schłodzone i mrożone, którego udział w strukturze ilościowej wywozu wyniósł około 92%. Import żywca wołowego, mięsa oraz przetworów wołowych w tym okresie został zmniejszony o 12% do 56,8 tys. ton.

Ceny eksportowe wołowiny mrożonej w ciągu 11 miesięcy 2017 r. wzrosły o 3% (do 3,24 EUR/kg), schłodzonej o 7% (do 3,49 EUR/kg), a przetworów wołowych o 5% (3,67 EUR/kg) w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r. Średnia cena eksportowa bydła domowego zwiększyła się o 3% (do 2,55 EUR/kg), a hodowlanego o 8% do 2,80 EUR/kg, a ich udział w wywozie zmalał z powodu rosnącego zainteresowania tuczem i ubojem bydła z przeznaczeniem na eksport w postaci mięsa wołowego, za które uzyskuje się wyższe ceny. Ceny importowe wołowiny mrożonej wzrosły w tym czasie o 2% do 3,86 EUR/kg, a wołowiny schłodzonej o 15% do 3,04/kg.

1. A – tusze niekastrowanego młodego bydła w wieku 12 do poniżej 24 miesięcy, C – tusze wykastrowanego bydła męskiego w wieku powyżej 12 miesięcy, Z – tusze młodego bydła w wieku od 8 do poniżej 12 miesięcy.

2. U, R, O – klasy uformowania tuszy, U – tusza bardzo dobra o profilach zasadniczo wypukłych i bardzo dobrze rozwiniętych mięśniach, R – tusza dobra o kształtach prostych na całej długości i dobrze rozwiniętych mięśniach, O – tusza dostateczna o profilu na ogół prostym do wklęsłych i przeciętnie wykształconych mięśniach, 3 – ilość tłuszczu na tuszy oraz w jamie piersiowej, klasa ta charakteryzuje się średnim otłuszczeniem, poza udźcem i łopatką prawie wszędzie mięśnie pokryte tłuszczem, niewielkie złogi tłuszczu w jamie klatki piersiowej.

Tab. 1. Skup, eksport i import produktów wołowych (w tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego w wadze żywej ^a	Eksport produktów wołowych w tys. ton			Import produktów wołowych w tys. ton		
			ogółem	żywiec	mięso świeże, schłodzone i mrożone	ogółem	żywiec	mięso świeże, schłodzone i mrożone
2016	I-XII	589,7	398,1	16,4	359,4	69,1	40,1	26,9
2016	X	30,6	34,6	1,4	31,5	6,9	3,6	3,1
	XI	33,3	33,4	1,4	30,2	6,8	4,3	2,2
	XII	31,2	35,2	1,1	31,9	5,7	3,1	2,5
2017	I	32,5	29,9	0,9	27,1	5,5	3,2	2,0
	II	32,0	32,9	1,1	29,8	5,4	3,1	2,1
	III	39,0	37,9	1,3	34,6	6,4	3,8	2,5
	IV	30,9	32,8	1,0	29,8	4,9	2,8	1,9
	V	35,7	37,3	1,1	34,5	4,6	2,6	1,9
	VI	37,2	38,4	1,4	34,9	3,6	1,9	1,6
	VII	38,2	40,3	1,1	37,2	4,8	3,3	1,3
	VIII	37,8	38,8	0,9	35,7	4,4	2,7	1,6
	IX	39,4	41,4	1,0	38,6	5,3	3,3	1,8
	X	38,1	40,6	1,0	37,5	6,1	3,7	2,3
	XI	36,6	33,3	1,1	30,3	6,0	3,2	2,7
	XII	31,8	x	x	x	x	x	x
w % skupu	sprzed roku	101,9	x	x	x	x	x	x
	sprzed m-ca	86,9	x	x	x	x	x	x

^a dane za okresy miesięczne dotyczące skupu produktów rolnych dotyczą danych meldunkowych o ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej

Źródło: Na podstawie danych MF, skup na podstawie Biuletynu Statystycznego GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością Rostbef w zł/kg	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością ^a w zł/kg	Relacje ceny zbytu wołowiny z kością do ceny żywca wołowego	Relacje ceny detalicznej wołowiny z kością do ceny żywca wołowego
2016	IX	6,07	9,11	25,12	26,24	4,14	4,32
	X	5,86	9,11	25,21	26,32	4,30	4,49
	XI	5,94	9,08	25,21	26,33	4,24	4,43
	XII	6,22	9,60	25,25	26,60	4,06	4,28
2017	I	6,31	8,82	25,05	26,81	3,97	4,25
	II	6,19	9,32	25,03	27,00	4,04	4,36
	III	6,19	8,79	25,09	26,95	4,05	4,35
	IV	6,24	8,87	25,18	27,04	4,04	4,33
	V	6,28	9,13	25,19	27,05	4,01	4,31
	VI	6,23	9,21	25,18	27,12	4,04	4,35
	VII	6,19	9,23	25,34	27,16	4,09	4,39
	VIII	6,36	8,55	25,34	27,27	3,98	4,29
	IX	6,31	8,81	25,33	27,42	4,01	4,35
	X	6,44	6,74	25,55	27,59	3,97	4,28
	XI	6,52	9,66	25,59	27,71	3,92	4,25
	XII	6,68	10,60	25,70	27,98	3,85	4,19
w % ceny	sprzed roku	107,4	110,4	101,8	105,2	x	x
	sprzed m-ca	102,5	109,7	100,4	101,0	x	x

^a obejmuje średnie ceny detaliczne antrykotu i rostbefu

Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Ceny zakupu bydła rzeźnego w ubojniach, ceny targowiskowe cieląt i ceny zbytu wołowiny

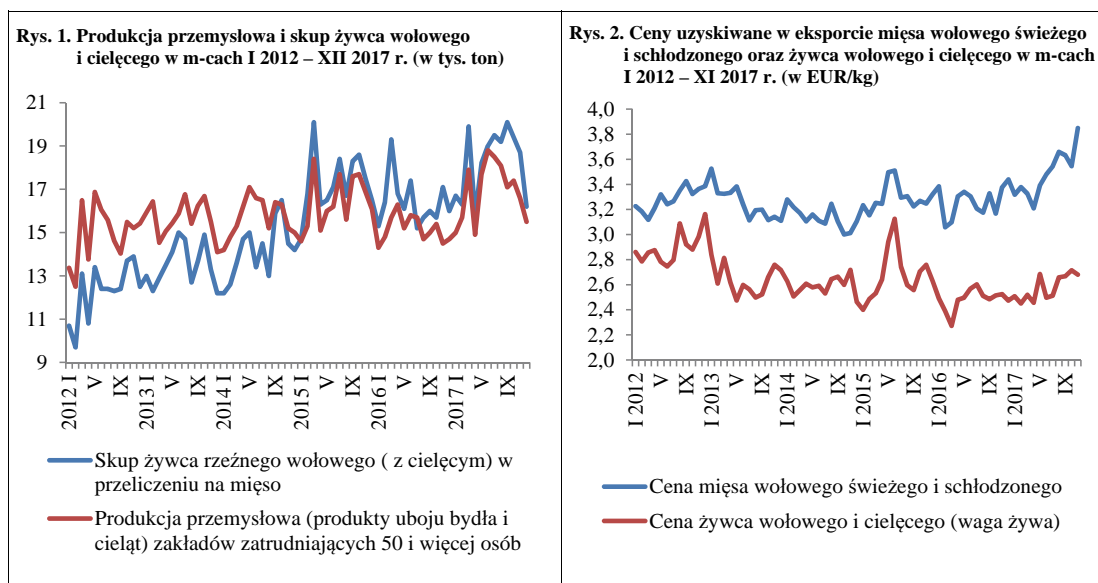
Wyszczególnienie	IV 2017	V 2017	VI 2017	VII 2017	VIII 2017	IX 2017	X 2017	XI 2017	XII 2017	I 2018
	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach (zł/kg wagi żywej):										
Bydło ogółem	6,21	6,28	6,34	6,19	6,38	6,50	6,57	6,71	6,72	6,69
Byki (12-24 miesiące)	7,01	7,02	7,08	6,98	7,26	7,36	7,53	7,67	7,61	7,54
Krowy	5,00	5,04	5,09	4,98	5,03	5,20	5,29	5,39	5,40	5,34
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg (zł/kg wagi żywej)	12,17	13,00	13,33	13,10	12,72	12,83	13,08	13,00	12,92	13,33
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych (zł/tonę):										
ćwierci z byków do 2 lat	12254	12632	12643	12622	13101	13203	13497	13892	14022	13680
ćwierci z krów rzeźnych	10328	10823	10860	10353	10642	11160	11145	11215	11300	11230
Średnia cena rynkowa (EUR/100 kg) tuszy od młodego bydła:										
UE	370,16	372,63	372,73	371,90	377,78	381,01	382,87	387,43	391,84	389,40
Polska	314,29	319,36	322,32	315,89	324,14	329,18	338,68	345,97	344,49	344,93

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Rynków Rolnych MRiRW, danych KE.

Tab. 4. Ceny tusz kategorii A/C/Z klasy R3 w wybranych krajach UE (w EUR/100 kg)

Wyszczególnienie		Niemcy	Irlandia	Hiszpania	Francja	Włochy	Polska	Wielka Brytania	EU
2016	X	364,85	361,71	370,85	322,99	372,33	310,88	409,77	360,39
	XI	373,60	357,92	377,23	326,64	384,51	309,92	419,31	366,69
	XII	395,31	379,65	394,70	344,58	410,48	325,25	444,63	385,38
2017	I	379,24	374,94	384,39	334,87	401,37	319,61	421,80	374,40
	II	378,17	375,38	383,60	336,31	408,70	319,66	421,56	375,29
	III	371,60	380,66	380,94	337,74	405,26	315,52	412,79	372,07
	IV	361,96	395,37	379,44	337,55	398,41	317,63	421,87	371,66
	V	360,54	406,45	381,50	337,77	391,78	321,72	427,29	372,80
	VI	361,84	408,60	381,67	338,97	387,51	319,48	425,47	372,64
	VII	364,10	400,48	384,04	340,01	394,89	317,40	428,81	374,10
	VIII	379,90	385,05	385,26	345,24	403,70	326,37	423,02	377,40
	IX	384,79	374,49	390,74	348,24	411,50	330,31	429,18	381,40
	X	394,43	369,25	391,68	352,85	419,65	336,90	422,08	383,63
	XI	405,12	373,78	394,29	356,35	423,43	346,04	423,49	387,44
	XII	410,69	391,30	398,03	356,56	427,48	346,56	425,05	390,64

Źródło: Dane KE.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS, MF.

Rok 2018 nie zapowiada się optymistycznie dla producentów trzody. Rozpoczął się pogłębieniem, zapoczątkowanej w drugiej połowie 2017 r., spadkowej tendencji cen i wszystko wskazuje na to, że tendencja ta będzie kontynuowana z różnym tylko nasileniem. Z danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej wynika, że w styczniu cena trzody mogła wynieść 4,25 zł/kg, a więc w stosunku do stycznia 2017 r. była niższa o 13,4%. Oznacza to, że roczna stopa spadku cen, która w II półroczu wyniosła 3%, w tym w IV kwartale 6%, a w grudniu 9% istotnie wzrosła. W II półroczu 2017 r. przeciętna cena trzody wyniosła 4,98 zł/kg, w tym w IV kwartale 4,68 zł/kg, wobec odpowiednio 5,14 zł/kg i 4,99 zł/kg w analogicznych okresach 2016 r. W grudniu 2017 r. cena trzody wyniosła natomiast 4,56 zł/kg, wobec 5,03 zł/kg przed rokiem.

Spadek cen trzody w Polsce jest następstwem ich spadku w całej Unii Europejskiej. W II półroczu 2017 r. przeciętna cena trzody klasy E w UE-28 wyniosła 158,88 EUR, a w Polsce 157,59 EUR/100 kg. Obie ceny były w zasadzie takie same jak rok wcześniej. W IV kwartale 2017 r. przeciętna cena trzody w UE-28 wyniosła 146,61 EUR/100 kg i była o 5% niższa niż w IV kwartale 2016 r. W Polsce wyniosła ona 145,68 EUR i była o 4% niższa niż przed rokiem. W styczniu 2018 r. cena w UE-28 wyniosła 136,62 EUR/100 kg wagi poubojowej, a w Polsce 134,95 EUR. Obie ceny były o 10% niższe niż rok wcześniej. Nieco głębszy spadek cen wyrażonych w złotych niż cen wyrażonych w euro jest wynikiem aprecjacji złotego względem euro w skali roku.

Obok spadku cen trzody, dodatkowym niekorzystnym czynnikiem oddziałującym na jej chów jest wzrost cen zbóż. W II półroczu 2017 r. targowiskowa cena

żyta wyniosła 64,80 zł/dt, a jęczmienia 73,61 zł/dt. Ceny te były wyższe niż rok wcześniej o 10% i 8%. W IV kwartale 2017 r. cena żyta wyniosła 64,60 zł/dt, a jęczmienia 73,68 zł/dt. Ich roczny wzrost był podobny jak w całym II półroczu. W rezultacie średnia relacja cen żywiec:żyto zawężała się z 1:8,7 w II półroczu 2016 r. do 1:7,7 (w II półroczu 2017 r.), a więc o 11,5%, w tym w IV kwartale o 15%. Relacja cen żywiec:jęczmień, która w II półroczu 2016 r. wynosiła 1:7,6 zawężała się do 1:6,8, a więc o 10,5%, w tym w IV kwartale o 12%.

W styczniu 2018 r. relacje wyrażające opłacalność jeszcze się pogorszyły. Relacja cen żywiec:żyto wyniosła 1:6,5, a relacja cen żywiec:jęczmień 1:5,6. W stosunku do relacji sprzed roku były one węższe o ok. 20%. W marcu cena trzody sezonowo wzrosła, ale i tak relacje wyrażające opłacalność chowu pozostaną prawdopodobnie na poziomie zbliżonym do obecnego lub nawet niższym. Sukcesywne ich zawężanie się może w rezultacie doprowadzić do redukcji pogłowia trzody. Sądzić można, że już w marcu pojawią się pierwsze symptomy tego spadku, który prawdopodobnie nasili się w czerwcu 2018 r. Dalsze zmiany pogłowia trzody będą zależały od cen zbóż po żniwach 2018 r. Jeśli relatywnie niskim cenom trzody towarzyszyć będzie dalszy wzrost cen zbóż, to spadek pogłowia trzody w grudniu 2018 r. będzie jeszcze głębszy niż w czerwcu.

**Danuta
Zawadzka**

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton		
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b			
2016	IV	119,9	112,8	67,0	120,1	56,2	104,5	10,8	
	V	122,5	105,0	66,5	111,6	57,1	100,5	9,4	
	VI	119,2	100,8	71,1	114,7	52,7	91,5	18,4	
	VII	111,3	95,0	57,4	88,4	54,6	89,7	-1,3	
	VIII	125,0	115,2	65,7	106,1	61,6	104,8	4,1	
	IX	123,5	105,3	70,4	104,1	58,0	91,6	12,4	
	X	129,7	105,1	68,2	98,1	66,4	107,6	1,8	
	XI	131,6	102,1	66,4	100,9	60,5	105,2	5,9	
	XII	134,8	99,9	61,7	105,5	57,9	95,1	3,8	
	2017	I	122,9	97,1	63,2	107,3	54,4	103,0	8,8
		II	119,0	94,0	67,8	102,9	52,0	96,5	15,8
		III	137,8	104,7	78,1	123,6	65,9	96,8	12,2
IV		120,8	100,6	64,1	95,7	55,7	99,1	8,4	
V		125,0	102,1	70,6	106,2	62,1	108,8	8,5	
VI		115,9	97,2	68,3	96,1	59,2	112,3	9,1	
VII		129,0	115,9	66,1	115,2	58,0	106,2	8,1	
VIII		139,4	111,5	71,8	109,3	62,3	101,1	9,5	
IX		133,1	107,8	74,0	105,1	63,2	109,0	10,8	
X		146,7	113,1	78,1	114,5	64,3	96,8	13,8	
XI		147,5	112,1	75,8	114,2	68,1	112,6	7,7	
XII		135,1	100,2	x	x	x	x	x	

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, w przeciwieństwie do okresów rocznych i półrocznych, ^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w wadze produktu, ^d dane miesięczne eksportu i importu nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów.

Źródło: Dane GUS, MF i przeliczenia własne.

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, mieszanek T-2, Prowitu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Relacje cen trzody do targowiskowych cen:		Cena mieszanek T-2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanek T-2	Cena Prowitu w zł/dt	Relacja cen trzoda: Prowit	Cena prosiąt w zł/szt.		
		żyta	jęczmienia							
2016	IV	4,10	7,0	5,8	136,81	3,0	254,47	1,6	147	
	V	4,50	7,6	6,4	136,59	3,3	252,96	1,8	153	
	VI	4,90	8,2	7,0	137,30	3,6	253,06	1,9	151	
	VII	5,30	8,8	7,6	137,31	3,9	253,46	2,1	155	
	VIII	5,31	9,3	8,0	137,36	3,9	253,98	2,1	155	
	IX	5,29	8,8	7,8	136,31	3,9	254,17	2,1	164	
	X	5,02	8,6	7,5	137,21	3,7	252,89	2,0	167	
	XI	4,91	8,3	7,2	135,82	3,6	252,25	1,9	171	
	XII	5,03	8,6	7,3	138,87	3,6	251,54	2,0	165	
	2017	I	4,91	8,3	7,1	138,85	3,5	251,64	2,0	167
		II	4,83	8,0	6,9	139,65	3,5	252,69	1,9	172
		III	4,99	8,2	6,9	139,83	3,6	252,84	2,0	175
IV		5,39	8,8	7,5	137,85	3,9	252,69	2,1	182	
V		5,53	8,7	7,5	137,04	4,0	252,29	2,2	188	
VI		5,61	8,7	7,5	137,43	4,1	252,23	2,2	188	
VII		5,28	8,0	7,0	137,78	3,8	252,37	2,1	193	
VIII		5,29	8,2	7,2	137,94	3,8	252,48	2,1	197	
IX		5,28	8,2	7,3	139,14	3,8	251,45	2,1	189	
X		4,84	7,5	6,7	137,02	3,5	251,04	1,9	188	
XI		4,65	7,2	6,3	138,37	3,4	250,80	1,9	187	
XII		4,56	7,0	6,1	138,80	3,3	250,24	1,8	183	

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu				
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej		
2016	IV	5,37	12,25	19,72	12,26	13,55	24,12	15,20	110,6	122,3	124,0	
	V	5,89	12,56	19,76	12,28	13,62	24,04	15,09	108,4	121,7	122,9	
	VI	6,41	12,84	19,82	12,34	13,89	24,43	15,31	108,2	123,3	124,1	
	VII	6,94	13,10	20,07	12,53	14,25	24,65	15,10	108,8	122,8	120,5	
	VIII	6,95	13,18	20,21	12,38	14,46	24,92	15,53	109,7	123,3	125,4	
	IX	6,93	13,27	20,26	12,64	14,50	24,86	15,59	109,3	122,7	122,7	
	X	6,58	13,17	20,34	12,71	14,57	25,04	14,57	110,6	123,1	123,1	
	XI	6,43	13,10	20,30	12,71	14,41	25,08	15,93	110,0	123,5	125,3	
	XII	6,59	13,24	20,34	12,71	14,53	24,93	15,83	109,7	122,6	124,5	
	2017	I	6,43	13,13	20,32	12,62	x	25,01	x	x	123,0	x
		II	6,33	12,99	20,34	12,67	x	25,16	x	x	123,7	x
		III	6,40	13,05	20,39	12,72	x	24,97	x	x	122,5	x
IV		7,05	13,44	20,47	12,90	x	25,12	x	x	122,7	x	
V		7,23	13,68	20,65	13,11	x	25,25	x	x	122,3	x	
VI		7,33	13,74	20,79	13,29	x	25,41	x	x	122,2	x	
VII		6,90	13,70	20,79	13,39	x	25,60	x	x	123,1	x	
VIII		6,91	13,66	20,81	13,44	x	25,75	x	x	123,7	x	
IX		6,90	13,60	20,90	13,50	x	25,93	x	x	124,1	x	
X		6,32	13,44	20,91	13,47	x	26,15	x	x	125,1	x	
XI		6,07	13,30	20,84	13,46	x	26,15	x	x	125,5	x	
XII		5,95	13,34	20,88	13,56	x	26,26	x	x	125,8	x	

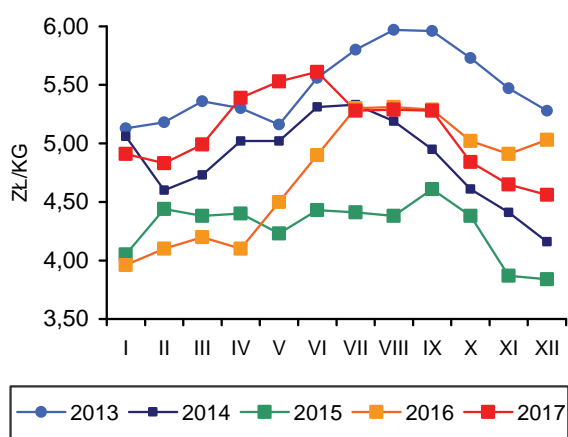
Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

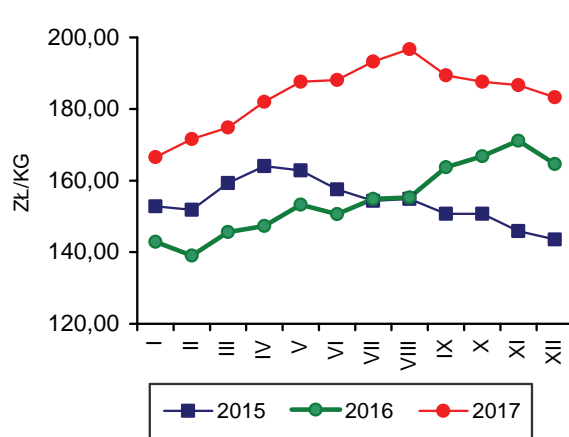
Lata i miesiące	UE-28	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:			
					UE-28	Niemczech	Danii	
2016	I	127,45	122,08	132,89	121,82	95,6	91,9	100,2
	II	127,66	126,29	133,20	121,81	98,9	94,8	103,7
	III	127,29	130,92	131,93	120,13	102,9	99,2	109,0
	IV	127,57	127,53	131,85	123,73	100,0	96,7	103,1
	V	136,85	136,86	143,89	128,84	100,0	95,1	106,2
	VI	151,40	150,30	157,84	140,85	99,3	95,2	106,7
	VII	161,54	161,22	168,60	149,63	99,8	95,6	107,7
	VIII	163,46	163,28	169,78	147,14	99,9	96,2	111,0
	IX	165,64	164,76	172,77	150,90	99,5	95,4	109,2
	X	158,01	155,69	161,21	147,49	98,5	96,6	105,6
	XI	151,55	149,12	157,48	142,51	98,4	94,7	104,6
	XII	153,09	151,47	159,67	146,20	98,9	94,9	103,6
2017	I	151,69	149,99	157,40	141,79	98,9	95,3	105,8
	II	152,31	148,98	156,61	141,49	97,8	95,1	105,3
	III	156,53	153,49	161,92	143,98	98,1	94,8	106,6
	IV	168,85	169,22	176,82	153,96	100,2	95,7	109,9
	V	174,01	176,02	182,65	161,56	101,2	96,4	109,0
	VI	176,72	178,89	185,64	163,49	101,2	96,4	109,4
	VII	172,72	172,26	177,51	158,54	99,7	97,0	108,7
	VIII	170,17	169,62	174,74	154,58	99,7	97,1	109,7
	IX	165,32	165,27	168,26	151,26	100,0	98,2	109,3
	X	151,38	149,70	154,01	142,05	98,9	97,2	105,4
	XI	145,65	144,87	149,32	137,20	99,5	97,0	105,6
	XII	142,79	142,46	145,52	134,29	99,8	97,9	106,1

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

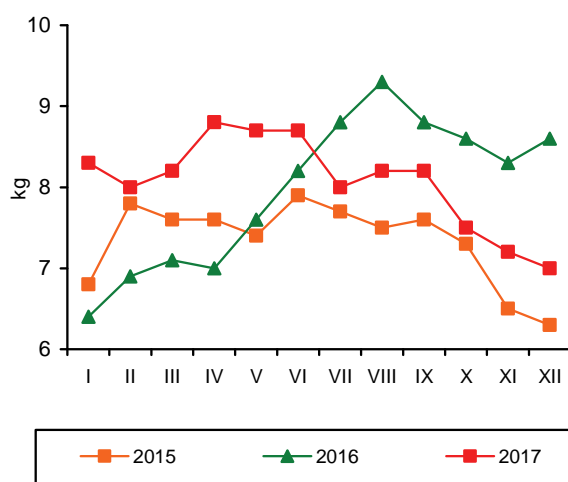
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

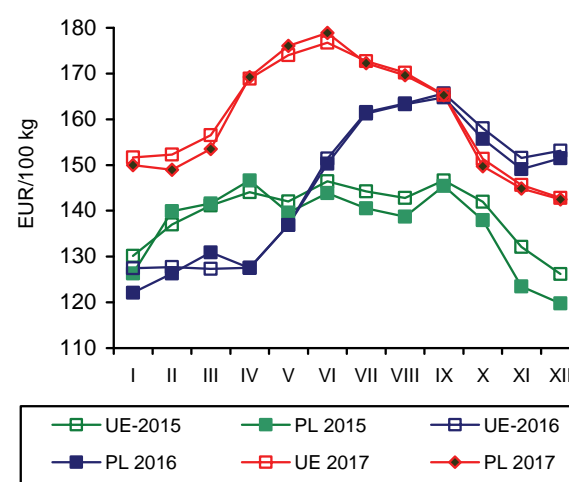
Rys. 2. Miesięczne ceny prosiąt w Polsce

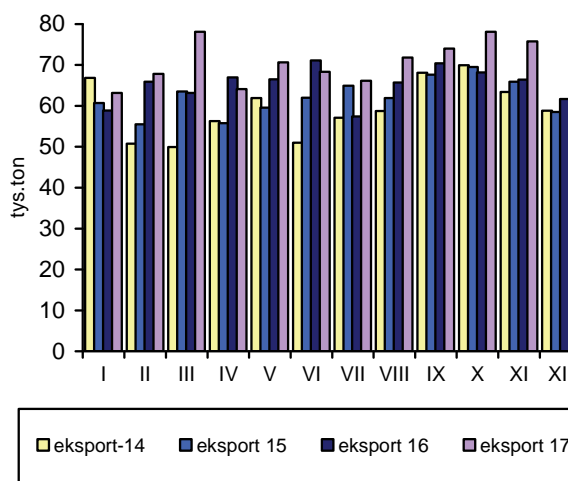
Rys. 3. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

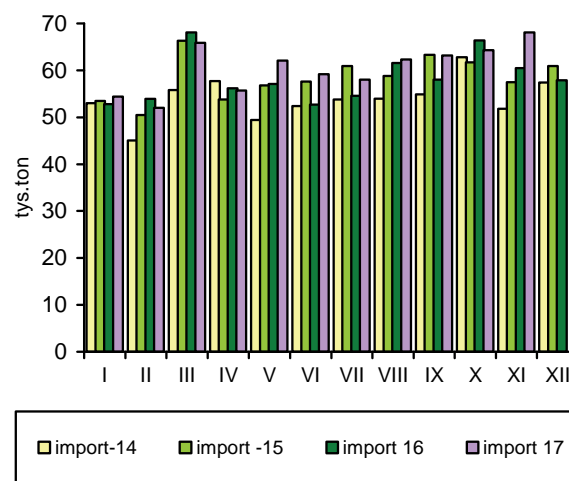
Rys. 4. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 5. Polski eksport produktów wieprzowych

Rys. 6. Polski import produktów wieprzowych

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Zakłady przemysłu drobiarskiego zatrudniające 50 i więcej stałych pracowników, wytworzyły w grudniu 2017 r. ok. 217 tys. ton mięsa drobiowego, tj. o 9,2% mniej niż przed miesiącem, ale o 4,8% więcej niż przed rokiem. W całym 2017 r. produkcja mięsa drobiowego w dużych zakładach przemysłowych była o 8,8%, tj. o 216 tys. ton większa niż w poprzednim roku. Dynamika ta była jednak znacząco słabsza niż w 2016 r., kiedy wskaźnik wzrostu wyniósł ok. 16%. Było to w dużym stopniu następstwem wystąpienia w Polsce ognisk wirusa grypy ptaków w okresie od grudnia 2016 r. do kwietnia 2017 r. i wysokiej podaży mięsa drobiowego na krajowym rynku spowodowanej m.in. spowolnieniem dynamiki przyrostu eksportu.

Sprzedaż zagraniczna w okresie jedenastu miesięcy 2017 r. zwiększyła się o 9,5%, tzn. o ponad 89 tys. ton w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r., kiedy to tempo wzrostu eksportu wyniosło ok. 24%. Spowolnienie to było w dużym stopniu następstwem restrykcji wprowadzonych przez wielu odbiorców polskiego drobiu spoza UE po wykryciu ognisk grypy ptaków. Choć dynamika wzrostu eksportu drobiu wyprzedzała w 2017 r. dynamikę wzrostu jego produkcji i nadal stanowił on ok. 42% przemysłowej produkcji mięsa drobiowego, zmniejszenie skali przyrostu sprzedaży zagranicznej skutkowało znaczącym spowolnieniem tempa wzrostu produkcji. Import mięsa drobiowego zwiększył się w 2017 r. o ok. 23%, tj. o prawie 9,5 tys. ton w relacji do 2016 r. Nadal jednak stanowiło to niewielki odsetek krajowej konsumpcji.

W 2017 r. nieznacznie wzrosły przeciętne miesięczne koszty paszowe w chowie kurcząt rzeźnych. Pełnoporcjowe mieszanki pasz dla kurcząt podrożały o 0,5% w relacji rok do roku. Pasje dla indyków były o 2,3% droższe. W grudniu 2017 r., w porównaniu z listopadem, pasze dla kurcząt były średnio o 1,8% droższe, a dla indyków o 1,1% tańsze. Geny skupu kurcząt obniżyły się w styczniu 2018 r. o 2,7% w relacji miesiąc do miesiąca, ale o 5,1% przewyższyły poziom z poprzedniego roku. Ceny skupu indyków rzeźnych wzrosły o 0,2% w relacji do poprzedniego miesiąca i były o 2% wyższe niż w styczniu 2017 r. Przeciętna miesięczna cena skupu kurcząt w 2017 r. była o 1,2% wyższa od poziomu ubiegłorocznego, a indyków o 3,2% niższa. Średnia relacja cen żywiec/pasza na rynku kurcząt wyniosła w 2017 r. 2,60 wobec 2,58 przed rokiem, a na rynku indyków 3,79 wobec 4,00. Przeciętna opłacalność produkcji kurcząt poprawiła się więc w 2017 r., a indyków uległa pogorszeniu.

Średnia cena zbytu tuszki kurcząt w zakładach przemysłu drobiarskiego była w styczniu 2018 r. o 8% wyższa niż przed miesiącem, ale o 6,1% niższa niż w roku poprzednim. Średnia cena zbytu indyków obniżyła się w relacji miesiąc do miesiąca o 14,4%, ale była o 4% wyższa niż przed rokiem. Udział producenta kurcząt rzeźnych w cenie zbytu tuszki wynosił 51,7%. Na rynku indyków rzeźnych proporcja ta wynosiła w 2017 r. 61,3%.

Przeciętna miesięczna cena detaliczna kurczęcia patroszonego w 2017 r. wyniosła 7,00 zł/kg i była o 2,3% wyższa niż w poprzednim roku. W grudniu ceny kurcząt w handlu detalicznym obniżyły się o 2,6% w porównaniu z listopadem, ale były o 8,7% wyższe niż w styczniu 2017 r. Mimo dużej podaży mięsa drobiowego, która przyczyniała się do hamowania dynamiki wzrostu jego cen detalicznych, skala tego wzrostu była jednak znacząca. Wynikało to przede wszystkim z antycypowania przez handel większego popytu konsumentów, będącego następstwem wzrostu dochodów.

Relacje cen polskiego i unijnego drobiu na jednolitym rynku europejskim pogorszyły się, choć nadal pozostały korzystne. W grudniu 2017 r. średnia cena sprzedaży mięsa kurcząt w UE o 48,5% przewyższała polską cenę wyrażoną w euro. Przed rokiem była wyższa o 65,2%. Przeciętna cena sprzedaży tuszek kurcząt w UE wzrosła w tym czasie o ok. 5%, podczas gdy w Polsce o 16,7%. Spośród obserwowanych państw członkowskich UE, stabilizację cen kurcząt patroszonych notowano jedynie we Francji. W Holandii, Czechach, Hiszpanii, Niemczech i na Węgrzech ceny sprzedaży kurcząt wzrosły. Najszybciej w Czechach.

Według danych GUS, miesięczna konsumpcja mięsa drobiowego w gospodarstwach domowych w pierwszym kwartale 2017 r. wyniosła średnio 1,55 kg/osobę, a wędlin drobiowych 0,18 kg/osobę. W drugim kwartale spożycie mięsa wzrosło do 1,56 kg, tj. o 3,3%, a wędlin pozostało na niezmiennym poziomie. W pierwszej połowie 2017 r. bezpośrednie miesięczne spożycie mięsa drobiowego wyniosło ok. 1,55 kg/osobę w gospodarstwie domowym, a wędlin 0,18 kg/osobę.

**Grzegorz
Dybowski**

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
I	146,0	162,0	174,0	195,0	212,0
II	131,0	142,0	159,0	188,0	196,0
III	148,0	157,0	174,0	198,0	230,0
IV	157,0	169,0	171,0	218,0	209,0
V	151,0	163,0	182,0	196,0	232,0
VI	144,0	145,0	173,0	206,0	228,0
VII	157,0	169,0	174,0	201,0	227,0
VIII	151,0	154,0	165,0	206,0	228,0
IX	150,0	171,0	172,0	211,0	225,0
X	175,0	179,0	201,0	217,0	236,0
XI	162,0	163,0	189,0	220,0	239,0
XII	155,0	156,0	190,0	207,0	217,0
RAZEM	1827,0	1930,0	2124,0	2463,0	2679,0

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2016	2017	2016	2017
I	2958	4265	72222	86725
II	2743	4700	76211	84187
III	2612	5212	81296	90955
IV	3143	3673	86933	85310
V	4120	4273	85630	95186
VI	2965	3998	86315	96804
VII	4402	3795	83359	90186
VIII	4009	4156	81933	93468
IX	4748	4534	90229	99949
X	5014	6762	97592	106005
XI	4614	5444	97405	99633
XII	5222		84670	
RAZEM	46550		1023795	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 3. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt pełnoporcjowa grower/finiszera (zł/tonę)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^{a, b}		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
I	1281	-	3,12	3,28	6,76	6,35	6,60	-
II	1302		3,28		6,26		6,66	
III	1300		3,41		6,17		6,94	
IV	1304		3,28		6,02		6,89	
V	1315		3,20		5,82		6,88	
VI	1307		3,35		6,10		6,94	
VII	1320		3,43		6,06		7,25	
VIII	1303		3,48		6,58		7,26	
IX	1279		3,48		5,93		7,27	
X	1274		3,45		5,94		7,15	
XI	1254		3,41		5,98		7,20	
XII	1277		3,37		5,88		7,01	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b konfekcjonowane

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KR-D-IG i MRiRW.

Tab. 4. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Mieszanki dla indyków pełnoporcjowe grower/finiszer (zł/szt.)			Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a			Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
I	1350	1343	-	5,91	4,94	5,04	8,83	7,90	8,22
II	1331	1369		5,73	5,05		8,73	8,20	
III	1347	1351		5,65	5,05		9,78	8,44	
IV	1325	1358		5,48	5,14		8,50	8,75	
V	1328	1366		5,38	5,21		8,85	8,71	
VI	1332	1382		5,36	5,47		8,67	8,52	
VII	1355	1395		5,17	5,31		8,10	8,46	
VIII	1336	1384		5,09	5,17		8,19	8,30	
IX	1317	1345		5,03	5,11		8,06	8,25	
X	1300	1380		4,97	5,17		7,91	9,02	
XI	1290	1316		5,01	5,11		8,68	8,64	
XII	1311	1302		5,00	5,03		9,01	9,72	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 5. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

Wyszczególnienie		Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2016	I	115,10	259,32	184,38	149,17	225,00	186,00	158,60	179,56
	II	116,51	262,10	183,28	148,55	225,00	186,00	156,73	177,61
	III	126,21	265,00	182,71	148,59	225,00	186,00	160,46	179,01
	IV	117,85	265,43	181,69	146,45	225,00	186,00	159,55	177,68
	V	129,49	266,52	180,98	142,14	225,00	186,00	156,69	181,83
	VI	121,68	267,00	178,18	142,80	225,00	186,00	162,25	181,41
	VII	129,36	266,32	177,54	140,45	225,00	186,00	165,52	178,59
	VIII	132,09	266,00	176,03	141,14	225,00	182,13	163,04	176,24
	IX	119,34	266,87	175,33	139,76	225,00	181,20	158,18	175,79
	X	109,95	267,00	175,50	142,96	225,06	179,71	155,47	174,55
	XI	107,57	267,00	176,10	143,48	229,30	174,33	153,32	174,20
	XII	105,62	267,00	174,84	140,08	230,00	171,00	158,25	174,46
2017	I	109,51	265,06	174,73	140,00	230,00	171,00	167,56	176,00
	II	119,81	265,00	174,58	142,23	230,00	171,00	164,31	178,47
	III	125,04	265,61	174,35	140,86	230,00	171,00	156,94	177,62
	IV	118,21	266,70	176,34	143,56	230,00	171,00	160,21	180,74
	V	117,48	269,77	176,08	143,51	230,00	171,00	169,53	182,20
	VI	129,28	270,63	177,89	145,74	230,00	171,00	175,83	184,92
	VII	131,51	269,13	181,45	144,31	230,00	171,00	178,04	178,24
	VIII	130,90	270,42	182,71	149,22	230,00	171,00	172,09	183,48
	IX	127,09	271,00	182,69	147,37	230,00	171,00	159,74	183,70
	X	122,28	271,00	186,03	147,20	230,00	171,00	152,88	181,63
	XI	126,73	271,00	191,50	147,12	230,00	171,67	162,84	182,83
	XII	123,30	271,00	190,83	147,06	230,00	176,00	165,30	183,05

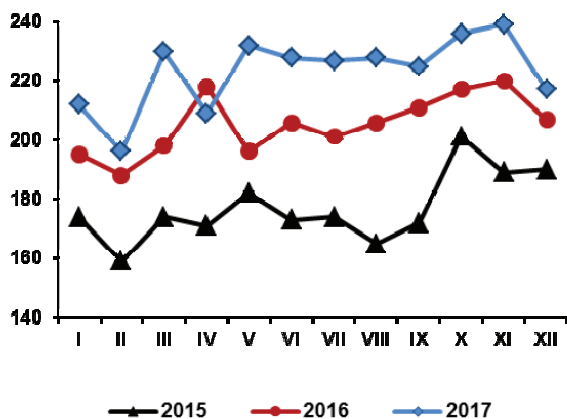
Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 6. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 osobę miesięcznie)

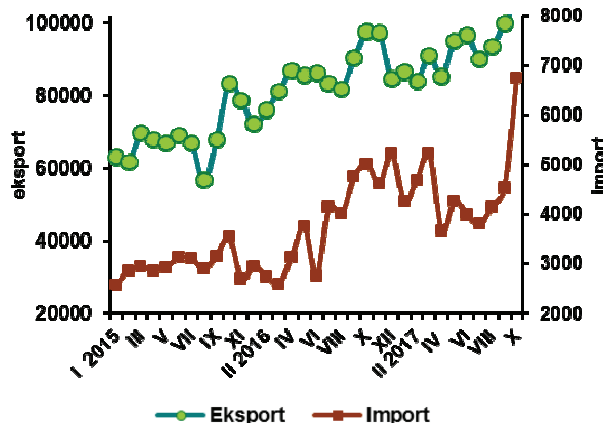
Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
I	1,54	1,55	1,55	0,18	0,18	0,18
II	1,51	1,51	1,56	0,17	0,18	0,18
III	1,47	1,55	-	0,18	0,18	-
IV	1,61	1,67	-	0,17	0,19	-

Źródło: Dane GUS.

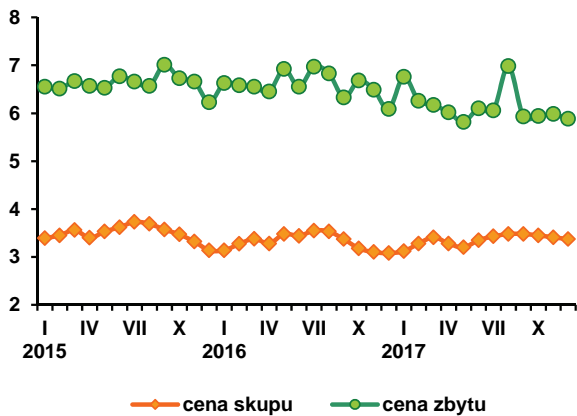
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

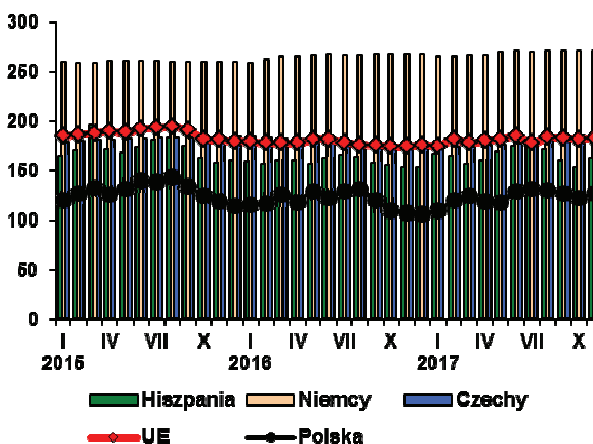
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i MF.

Od sierpnia do listopada 2017 r. wystąpiła bardzo silna wzrostowa tendencja cen na polskim rynku jaj. W związku z wykryciem w jajach pochodzących głównie z Belgii i Holandii, niedozwolonych substancji i wycofaniem dużych partii takich jaj z handlu detalicznego w wielu krajach UE, szczególnie w Niemczech, Belgii, Holandii i Szwecji, w krótkim czasie wystąpiła luka podażowa na rynku unijnym. Stało się to przyczyną silnego wzrostu cen jaj, który objął także Polskę. W Polsce dodatkowym czynnikiem skutkującym niedoborem podaży jaj na rynku było nasilenie się salmonellozy, co powodowało przymusowe wycofywanie zakażonych jaj z rynku spożywczego. Równocześnie, wzrost cen eksportowych zachęcał do zwiększania korzystnej sprzedaży zagranicznej kosztem podaży w kraju. W Polsce przeciętne ceny jaj klasy L i M wyrażone w euro kształtowały się w drugim półroczu 2017 r. na poziomie 145,17 EUR za 100 sztuk, podczas gdy w Niemczech 176,67, a średnio w UE 155 EUR za 100 sztuk.

W grudniu 2017 r. jaja sprzedawane przez zakłady pakujące przeostały droższe, a średnia miesięczna cena jaj wszystkich klas wagowych wyniosła 51,93 zł/100 sztuk i była o 7,1% niższa niż w listopadzie, choć o 45% wyższa niż w grudniu poprzedniego roku. W styczniu 2018 r. cena ta ponownie zmniejszyła się do 42,90 zł/100 sztuk, tj. o 17,4% w relacji do grudnia. Była jednak nadal o 32,6% wyższa niż w styczniu 2017 r. Najsilniej potaniały jaja średnie, klasy M o 19,4% oraz duże, klasy L o 17,2%. Jaja klasy XL oraz S sprzedawane były po cenach o 16,3-16,8% niższych niż przed miesiącem. Może to oznaczać zbliżanie się zakończenia koniunkturalnego boomeru na rynku jaj konsumpcyjnych. W relacji rok do roku najbardziej, bo aż o 38,4% podrożały jaja małe, klasy S. Jaja duże, klasy L były droższe o 35,5%, jaja średnie, klasy M o 31,7%, a jaja bardzo duże, klasy XL o 27,3%.

Przeciętne miesięczne ceny przemysłowych mieszanek pasz pełnoporcjowych dla kur niosek w 2017 r. były o 2,2% wyższe od notowanych rok wcześniej, natomiast ceny płacone producentom jaj wzrosły w tym czasie o 34,5%. Opłacalność produkcji jaj, która w 2016 r. kształtowała się na bardzo niskim poziomie, w 2017 r., a szczególnie w drugim półroczu tego roku, uległa znaczącej poprawie. Warto też zauważyć, że dynamika przeciętnych miesięcznych cen uzyskiwanych przez producentów jaj była w 2017 r. wysoka w relacji do tempa wzrostu cen sprzedaży przez zakłady pakujące (+15,4%) oraz przez handel detaliczny (+11,9%).

Ceny skupu jaj przeznaczonych do przetwórstwa przemysłowego wzrosły w 2017 r. do 4179 zł/t, tj. o 47,5% w relacji rok do roku. Tak wysokie ceny na rynku jaj przerobowych muszą skutkować zmniejszeniem produkcji przetworów jajecznych ze względu na wysokie koszty surowcowe. W styczniu 2018 r. ceny skupu jaj do przetwórstwa były o 25% niższe niż przed miesiącem, ale o prawie 19% przewyższały poziom ze stycznia poprzedniego roku.

Przeciętna miesięczna cena detaliczna jaj konsumpcyjnych w 2017 r. wyniosła 0,56 zł/szt. i była o ok. 12% wyższa niż w 2016 r. Mimo że wzrost cen jaj w detalu był znacznie łagodniejszy niż w poprzedzających detal ogniowach łańcucha dystrybucyjnego, jaja stały się relatywnie drogim źródłem białka zwierzęcego. Może to skutkować ograniczeniem popytu.

W listopadzie 2017 r. sprzedano za granicą o 26,5% więcej jaj w skorupkach niż przed rokiem, ale już o 1,4% mniej niż w październiku. Eksport jaj w skorupkach stopniowo zmniejszał się w okresie od września do listopada, choć nadal był znacząco większy niż w tych samych miesiącach 2016 r. Łączna sprzedaż zagraniczną jaj w skorupkach w ciągu jedenastu miesięcy 2017 r. była o 12,7% większa niż w analogicznym okresie przed rokiem, w tym od lipca do listopada aż o 62,2% większa. Eksport przetworów z jaj w ciągu jedenastu miesięcy 2017 r. zwiększył się o 64,4%. Import jaj w skorupkach był w listopadzie o 27,2% mniejszy, a przetworów z jaj o 16,5% większy niż przed miesiącem. W relacji rok do roku zakupiono za granicą o 57,2 mniej jaj świeżych i o 39,1% więcej jaj przetworzonych.

W pierwszym kwartale br. konsumpcja jaj w gospodarstwach domowych wyniosła 12,6 sztuki na osobę i była taka sama jak w analogicznym okresie 2016 r. W drugim kwartale zwiększyła się do 12,05 sztuki na osobę, tzn. aż o 11% w relacji rok do roku. Spożycie jaj w gospodarstwach domowych w pierwszej połowie br. wzrosło o 5,2%. W drugim półroczu, ze względu na wzrost cen, należy raczej spodziewać się spadku tego spożycia.

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	import		eksport		import		eksport	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
I	1403	2268	24131	19144	383	589	1655	3625
II	1097	1851	22617	16612	530	876	2224	3689
III	1646	1985	22399	15969	396	745	2271	3432
IV	1704	1385	19164	15104	382	331	2062	2648
V	1590	1514	21546	18385	603	537	2836	3264
VI	1776	1346	18793	15251	554	387	2313	4071
VII	1921	1172	18576	15253	707	365	1631	3674
VIII	1762	1398	18420	50353	637	776	1997	3574
IX	1307	718	16709	34379	818	502	2125	3573
X	1445	1091	18178	22998	769	589	2445	4610
XI	1853	794	17930	22675	493	686	2629	3599
XII	1985		18434		426		2310	
RAZEM	19489		236897		6698		26498	

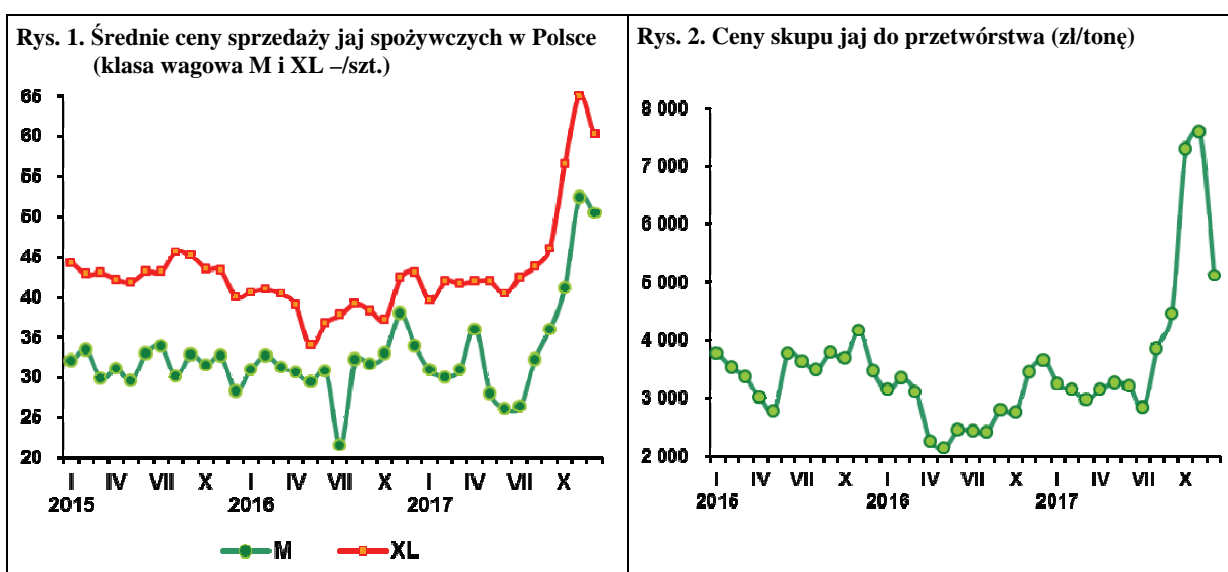
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
I	39,60	50,40	34,90	47,30	30,90	40,70	24,00	33,20
II	42,00		34,00		30,00		25,00	
III	41,70		33,00		31,00		30,00	
IV	42,00		40,50		36,00		26,00	
V	42,00		32,00		28,00		23,00	
VI	40,40		31,90		26,10		23,90	
VII	42,50		31,80		26,30		21,30	
VIII	43,70		36,70		32,20		22,80	
IX	46,00		39,00		36,00		27,90	
X	56,60		48,90		41,20		38,00	
XI	65,00		58,70		52,50		44,90	
XII	60,20		57,10		50,50		39,90	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Źródło: Dane GUS i MRiRW.

W styczniu 2018 r. kontynuowane były tendencje zapoczątkowane w 2017 r., a mianowicie tendencja wzrostowa w przypadku cen owiec ciężkich i spadkowa w przypadku cen jagniąt. Spadek cen jagniąt miał w zasadzie miejsce w całym 2017 r., poza II kwartałem. W I kwartale 2017 r. przeciętna cena jagniąt w UE-28 była o 7% niższa niż rok wcześniej, ale w II kwartale o 1% wyższa. W III kwartale 2017 r. i w IV kwartale ceny te były ponownie niższe odpowiednio o 1 i 5%. W styczniu 2018 r. przeciętna cena jagniąt w UE-28 wyniosła 544,3 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 12% niższa niż w styczniu 2017 r.

Ceny owiec ciężkich do połowy ubiegłego roku charakteryzowały się z kolei tendencją spadkową, zaś w drugiej połowie, zaczęły rosnąć w skali roku. W I kwartale 2017 r. przeciętna cena owiec ciężkich była niższa niż w I kwartale 2016 r. o 11%, a w drugim kwartale taka sama jak przed rokiem. W III kwartale cena owiec ciężkich w UE-28 wyniosła 505 EUR, a w IV kwartale 488 EUR/100 kg. Ceny te były wyższe niż w analogicznych kwartałach poprzedniego roku odpowiednio o 3 i 2%. W styczniu średnia cena owiec ciężkich w UE-28 wyniosła 494,7 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 7% wyższa niż w styczniu 2017 r.

Ceny polskich owiec wyrażone w euro zmieniły się w tym samym kierunku, co średnie ceny owiec ciężkich w UE-28, ale skala zmian była odmienna. W I kwartale 2017 r. przeciętna cena owiec ciężkich w Polsce wyniosła 358 EUR/100 kg i była o 2% niższa niż w I kwartale 2016 r. W II kwartale wyniosła ona 362 EUR/100 kg

i była o 0,2% niższa niż rok wcześniej. W III kwartale cena polskich owiec wyniosła 354 EUR i była o 0,3% wyższa niż w III kwartale 2016 r. W IV kwartale wyniosła 358 EUR/100 kg i była o 3% wyższa niż przed rokiem. W styczniu 2018 r. cena owiec ciężkich w Polsce wyniosła 362 EUR/100 kg i była o 2,5% wyższa niż przed rokiem.

Ceny polskich owiec wyrażone w złotych nie zawsze zmieniły się w tym samym kierunku co ceny wyrażone w euro, gdyż o ich poziomie dodatkowo decydował kurs złotego względem euro. Cena skupu żywca baraniego, która w I kwartale 2017 r. wyniosła 6,62 zł/kg była o 6% niższa niż rok wcześniej. W II kwartale cena ta była taka sama jak przed rokiem (6,61 zł/kg, wobec 6,62 zł/kg w II kwartale 2016 r.). W III kwartale cena skupu wyniosła 5,88 zł/kg, wobec 7,23 zł/kg w III kwartale 2016 r. (niższa o 19%). W IV kwartale wyniosła ona 6,73 zł/kg i była o 3% niższa niż rok wcześniej. Podobna sytuacja będzie miała miejsce także w styczniu 2018 r., gdyż z powodu ok. 5% aprecjacji złotego względem euro w skali roku, cena skupu żywca baraniego w Polsce może być o 2-3% niższa niż rok wcześniej, pomimo wzrostu ceny polskich owiec ciężkich, wyrażonej w euro.

**Danuta
Zawadzka**

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	zmiana w % 2016/2015
I półrocze	928	609	735	121
II półrocze	876	478	531	111
Rok	1 804	1 087	1 266	116

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2016	130,5	94,2	284,5	178,7	150,8	135,5	125,5	78,9	66,2	62,1	68,6	147,6	1523
2017	74,1	88,2	116,8	208,7	132,7	43,0	90,3	46,4	53,2	68,2	53,8	x	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	56,8	93,6	41,1	116,8	88,0	31,7	72,0	58,8	80,4	109,8	78,4	x	x
Import 2016	41,5	108,9	131,1	143,2	110,8	115,9	123,2	40,9	86,4	41,4	75,3	44,0	1063
2017	107,1	86,3	149,8	122,4	98,4	40,3	74,8	87,0	69,2	109,5	105,5	x	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	258,1	79,2	114,3	85,5	88,8	34,8	60,7	212,7	80,1	264,5	140,1	x	x

Źródło: Dane MF.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2016	6,48	5,97	8,59	5,86	6,89	7,10	7,96	6,45	7,29	6,75	6,52	7,56
2017	6,20	6,26	7,39	7,45	6,09	6,28	5,79	6,00	5,86	6,41	6,21	7,56
miesiąc roku poprzedniego = 100	95,7	104,9	86,0	127,1	88,4	88,5	72,7	93,0	80,4	95,0	95,2	100,0

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Średnie ceny zakupu owiec żywych w Polsce

Wyszczególnienie	zł/kg		EUR/kg	
	cena za wagę żywą	cena za wagę poubojową	cena za wagę żywą	cena za wagę poubojową
X 2016	7,6	16,5	1,76	3,74
XI	7,5	16,3	1,70	3,61
XII	8,3	18,0	1,90	4,12
I 2017	7,8	16,6	1,81	3,85
II	7,7	16,3	1,78	3,79
III	7,8	16,6	1,84	3,92
IV	8,1	17,6	1,67	4,13
V	7,9	17,1	1,87	4,07
VI	7,7	16,8	1,82	3,98
VII	7,4	16,0	1,74	3,76
VIII	7,6	16,5	1,78	3,86
IX	7,5	16,2	1,76	3,83
X	7,7	16,4	1,80	3,84
XI	7,6	16,2	1,80	3,84
XII	7,9	16,8	1,87	3,99

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2016	55,18	54,51	54,90	55,73	55,46	55,35	55,14	55,43	54,38	54,95	55,17	54,94
2017	55,04	54,35	53,10	53,55	54,38	55,02	55,36	55,01	54,12	55,84	55,55	54,52
miesiąc roku poprzedniego = 100	99,7	99,7	96,7	96,1	98,1	99,4	100,4	99,2	99,5	101,6	100,7	99,2

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-28 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
UE-28												
2016	604,4	575,8	578,8	562,1	544,9	543,9	555,6	585,2	598,9	620,5	635,5	619,1
2017	621,5	554,0	512,7	541,7	555,7	562,7	541,4	561,9	618,3	614,3	603,7	597,1
miesiąc roku poprzedniego = 100	94,4	96,2	88,6	96,4	102,0	103,5	97,4	96,0	103,2	99,0	95,0	96,4
Włochy												
2016	596,3	552,3	594,0	530,1	517,7	539,9	572,1	578,2	601,7	633,6	663,9	588,8
2017	527,2	492,3	513,7	627,5	578,4	625,3	607,6	617,5	555,3	662,2	681,0	681,5
miesiąc roku poprzedniego = 100	88,4	89,1	86,5	118,4	111,7	120,8	106,2	106,8	92,3	104,5	102,6	115,7

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

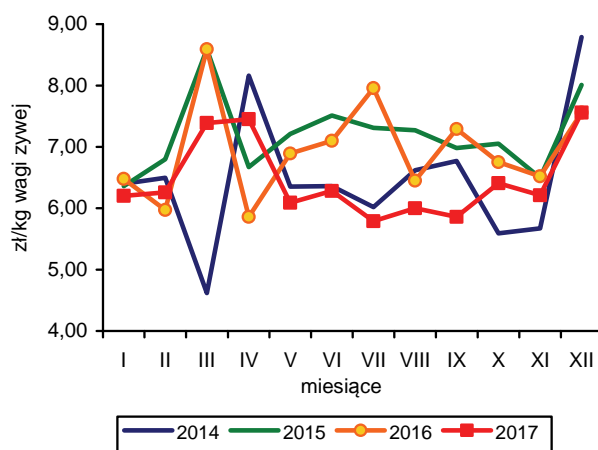
Tab.7. Przeciętne ceny owiec ciężkich w UE-28 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
UE-28												
2016	508,3	520,2	531,7	526,2	522,1	504,3	491,8	493,6	489,4	469,0	468,8	478,7
2017	461,1	455,3	470,6	491,5	523,4	541,9	528,9	504,8	482,3	480,2	487,7	495,5
miesiąc roku poprzedniego = 100	90,7	87,5	88,5	93,4	100,2	107,5	107,5	102,3	98,5	102,4	104,0	103,5
Wielka Brytania												
2016	511,8	536,7	546,6	529,6	549,9	525,6	496,3	483,2	471,9	430,6	438,4	454,8
2017	440,7	448,3	466,5	484,5	535,0	559,6	510,1	469,9	429,0	430,1	442,9	450,9
miesiąc roku poprzedniego = 100	86,1	83,5	85,3	91,5	97,3	106,5	102,8	97,3	90,9	99,9	101,0	99,1

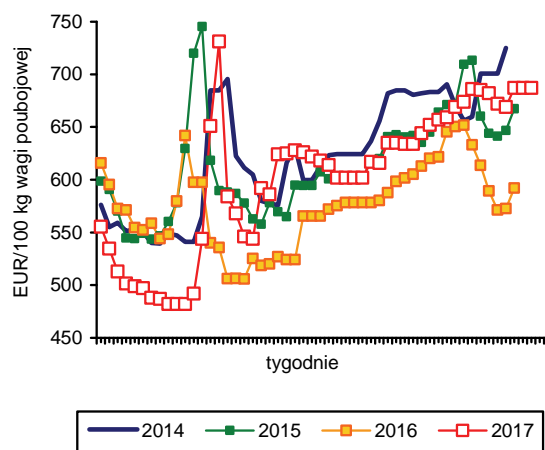
Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

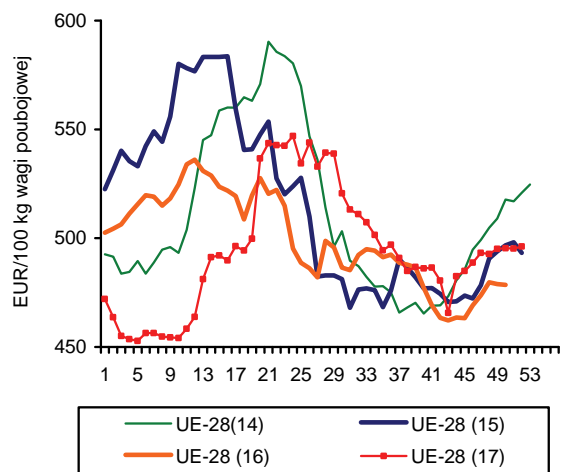
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

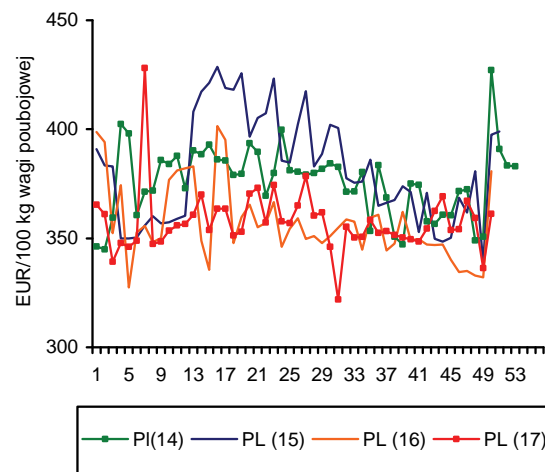
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

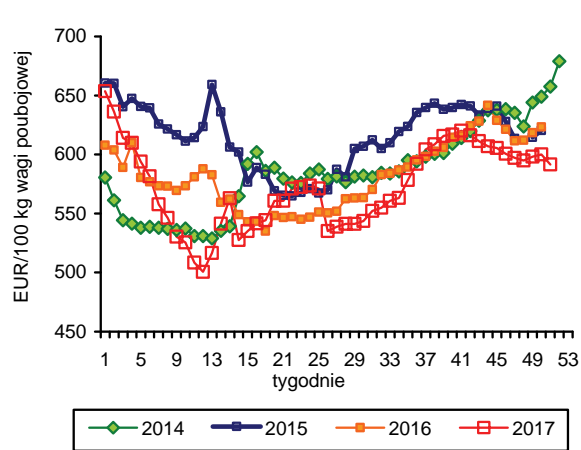
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-28

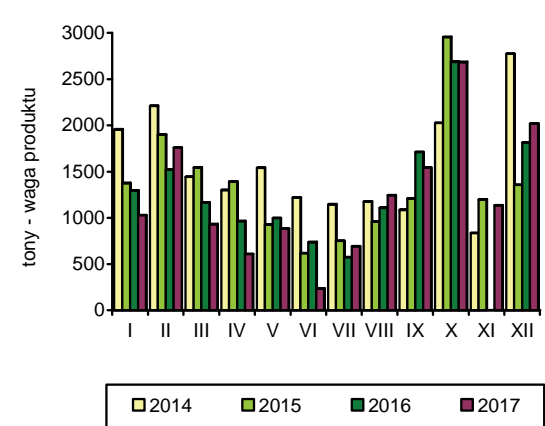
Rys. 4. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w Polsce

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-28

Rys. 6. Import baraniny i jagnięciny z Australii przez kraje UE-28

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

W okresie styczeń-listopad 2017 r. połowy ryb na Bałtyku wyniosły 126,4 tys. ton i były o 4,2% mniejsze niż w analogicznych miesiącach roku poprzedniego. Zwiększyły się połowy szprotów (o 13,9% do 66,6 tys. ton) oraz łososi (2,2-razy do 4,5 tys. sztuk), a wyładunki pozostałych ważniejszych gatunków ryb były niższe niż przed rokiem. Połowy dorszy obniżyły się o 32,0% do 6,3 tys. ton, storni o 28,2% do 10,3 tys. ton, a śledzi o 6,3% do 38,3 tys. ton. Wykorzystanie kwot połowowych na koniec listopada 2017 r. wyniosło: dla szprotów 87,8%, dla śledzi 70,2%, dla dorszy 52,2%, a dla łososi 32,6%.

W okresie styczeń-listopad 2017 r. produkcja ryb, przetworów rybnych i owoców morza w dużych zakładach przemysłu rybnego (zatrudnienie powyżej 49 osób) wyniosła 399,8 tys. ton i była o 0,7% mniejsza niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Zmniejszono przede wszystkim produkcję ryb wędzonych (o 16,8% do 66,9 tys. ton), w tym wędzonych łososi o 11,7% do 48,4 tys. ton. Produkcję mrożonych ryb, mrożonych filetów rybnych oraz mrożonego mięsa z ryb zwiększono o 1,5% do 58,7 tys. ton, a filetów rybnych świeżych i chłodzonych o 4,3% do 56,3 tys. ton. Wyraźnie zwiększono także produkcję w grupie solonych filetów (o 13,5% do 8,4 tys. ton). Produkcja wyrobów wysokoprzetworzonych (konserw, prezerw, marynat, wyrobów garmazeryjnych i pozostałych przetworów) zwiększyła się o 3,1% do 208,1 tys. ton. Podstawowym gatunkiem wykorzystywanym w przetwórstwie pogłębianym były tradycyjnie śledzie (97,3 tys. ton, wzrost o 1,0%). Największy wzrost produkcji w tej grupie produktów odnotowano natomiast w przypadku makreli (o 13,2% do 14,5 tys. ton), a najbardziej ograniczono produkcję przetworów z łososi (o 15,4% do 8,1 tys. ton).

W okresie styczeń-listopad 2017 r. eksport ryb, owoców morza oraz ich przetworów wyniósł 441,4 tys. ton (w masie produktu) o wartości 7,74 mld zł i był odpowiednio o 4,1 i 11,1% większy niż w analogicznych miesiącach roku poprzedniego. Zwiększono przede wszystkim eksport filetów i mięsa z ryb (o 12,5 i 20,6% do odpowiednio 80,5 tys. ton i 2,32 mld zł) oraz przetworów i konserw z ryb (o 2,9 i 8,0% do 126,3 tys. ton i 1,90 mld zł). Mniejsza niż przed rokiem była natomiast wielkość wywozu ryb wędzonych (o 6,3% do 48,5 tys. ton), ale wyraźny wzrost cen transakcyjnych spowodował, że wartość sprzedaży tych produktów była także wyższa niż rok wcześniej (o 5,2% do 2,84 mld zł). W ujęciu gatunkowym największą wartość wywozu w okresie 11 miesięcy miały łososi (4,32 mld zł, wzrost o 15,1%), śledzie (0,60 mld zł, spadek o 4,5%) oraz dorsze (0,55 mld zł, wzrost

o 13,1%). Import sektora rybnego zwiększył się w okresie styczeń-listopad 2017 r. nieznacznie i wyniósł 524,1 tys. ton (wzrost o 1,3%) o wartości 7,99 mld zł (wzrost o 1,8%). Spośród głównych grup produktów zwiększono przywóz ryb mrożonych (o 6,7% do 102,5 tys. ton), przy zbliżonym do ubiegłorocznego przywozie ryb świeżych i chłodzonych (161,6 tys. ton) i 3,0% spadku importu filetów i mięsa z ryb (175,0 tys. ton). Import łososi wyniósł 145,8 tys. ton (spadek o 0,8%), śledzi 81,8 tys. ton (spadek o 6,2%), dorszy 50,8 tys. ton (wzrost o 11,7%), makreli 45,7 tys. ton (wzrost o 13,7%) oraz mintajów 39,3 tys. ton (wzrost o 8,0%). Średnio w okresie 11 miesięcy 2017 r. niższe ceny niż w roku poprzednim płacono m.in. za mintaje, morskuczki, śledzie i pangie, przy wyższych cenach transakcyjnych dorszy, makreli, tuńczyków i łososi. W listopadzie 2017 r. ceny większości gatunków ryb były jednak zdecydowanie niższe niż w analogicznym miesiącu roku poprzedniego, w tym najbardziej potaniały śledzie (o ok. 40%) i łososi (o ok. 20%).

W 2017 r. ceny detaliczne ryb, owoców morza oraz ich przetworów, w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosły przeciętnie o 3,4%, natomiast w relacji grudzień 2017 r. do grudnia 2016 r. tempo wzrostu ich cen było zdecydowanie niższe i wyniosło 1,4%. Wzrost cen detalicznych produktów rybnych w 2017 r. był o 0,8 pkt. proc. niższy od wzrostu cen żywności i napojów bezalkoholowych i o 1,3 pkt. proc. niższy niż głównego substytutu, jakim jest mięso i jego przetwory. Ryby potaniały w tym okresie względem silnie drożejącego mięsa wieprzowego (wzrost cen o 8,6%), a podrożały wobec mięsa drobiowego (wzrost cen o 2,1%). W 2017 r. najbardziej podrożały ryby i owoce morza suszone, wędzone lub solone (o 6,4%) oraz ryby świeże i chłodzone (o 4,4%). Ceny pozostałych grup produktów rybnych wzrosły o 0,8-2,4%. Spośród produktów rybnych, których ceny są monitorowane przez GUS, podrożały przede wszystkim wędzone łososi (o 20,5% do 10,18 zł/100 g), świeże filety z łososi (o 14,8% do 58,79 zł/kg), mrożone krewetki (o 8,4% do 32,91 zł/500 g) i filety ze śledzi (o 7,1% do 16,55 zł/kg). Spadek cen odnotowano tylko w przypadku konserwowanych tuńczyków (o 0,7% do 5,60 zł/170 g.).

**Krzysztof
Hryszko**

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	szprot	śledź	dorsz	plaskie	pozostałe	razem	troć wędrowna	łosoś bałtycki
2013 I-XII	80 986	23 589	12 502	11 863	4 951	133 891	29 402	5 277
2014 I-XII	58 575	28 137	11 895	12 640	7 072	118 313	30 921	3 108
2015 I-XII	64 173	39 714	13 611	9 440	7 581	134 515	31 783	3 745
2016 I-XII	60 046	44 047	10 359	15 080	9 162	138 694	42 398	3 623
2016 X	1 230	3 133	865	645	486	6 359	232	14
XI	1 617	4 351	1 103	780	219	8 070	1 002	103
XII	1 584	3 192	1 095	727	161	6 759	1 827	1 573
2017 ^{a,b} I	7 268	2 600	637	1 997	96	12 598	4 404	380
II	10 763	1 770	368	2 103	105	15 109	6 037	404
III	23 104	5 128	754	2 197	306	31 489	9 792	612
IV	11 547	2 369	575	679	645	15 815	9 406	1 017
V	6 411	2 848	859	782	1 412	12 312	5 191	1 558
VI	1 327	2 126	553	461	646	5 113	133	12
VII	466	2 877	200	501	378	4 422	1 375	38
VIII	222	3 947	146	504	483	5 302	1 099	21
IX	1 430	4 229	502	322	386	6 869	1 273	28
X	1 642	4 441	629	326	317	7 355	409	60
XI	2 402	5 954	1 072	427	145	10 000	685	333
Wskaźnik zmian (%)								
<u>XI 2017</u> <u>XI 2016</u>	148,5	136,8	97,2	54,7	66,2	123,9	68,4	323,3
<u>I-XI 2017</u> <u>I-XI 2016</u>	113,9	93,7	68,0	71,8	54,6	95,8	98,1	217,7

^a dane nieostateczne, ^b stan bazy na dzień 05.01.2018 r.

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MGMiŻŚ.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				razem	w tym			
					śledzie	sardynki i szproty	makrele	
2013 I-XII	8 370	93 081	92 340	194 880	97 542	13 388	9 285	388 671
2014 I-XII	9 012	76 394	89 459	199 756	97 134	11 997	10 403	374 621
2015 I-XII	20 042	60 499	94 385	212 490	101 076	14 158	11 750	387 483
2016 I-XII	59 309	64 214	100 322	224 047	108 641	13 861	14 362	447 892
2016 XI	6 022	6 312	9 563	21 457	10 820	1 195	1 259	43 354
XII	5 371	6 333	11 437	22 222	12 293	1 280	1 563	45 363
2017 I	4 424	5 237	6 406	17 680	7 774	1 247	1 432	33 747
II	4 119	5 099	6 881	20 070	10 051	1 305	1 470	36 169
III	4 759	9 106	7 888	22 583	10 824	1 331	1 584	44 336
IV	5 094	6 461	7 027	17 205	7 418	1 121	1 446	35 787
V	4 608	4 072	6 014	17 029	7 033	1 107	1 237	31 723
VI	4 713	4 427	5 458	17 475	6 978	1 312	1 252	32 073
VII	4 366	3 645	5 958	13 656	6 833	624	869	27 625
VIII	5 846	4 748	6 303	18 677	8 877	923	1 221	35 574
IX	5 838	5 324	7 456	19 442	9 382	1 226	1 222	38 060
X	6 704	5 377	7 854	21 561	10 452	1 277	1 349	41 496
XI	5 802	5 250	9 415	22 729	11 717	1 411	1 403	43 196
Wskaźnik zmian (%)								
<u>XI 2017</u> <u>XI 2016</u>	96,3	83,2	98,5	105,9	108,3	118,1	111,4	99,6
<u>I-XI 2017</u> <u>I-XI 2016</u>	104,3	101,5	86,2	103,1	101,0	102,4	113,4	99,3

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)^a

Miesiące	Eksport ^b					Import				
	razem	przetwory i konserwy	filety i mięso	ryby solone, suszone i wędzone	ryby mrożone	razem	filety i mięso	ryby mrożone	przetwory i konserwy	ryby świeże lub chłodzone
2013 I-XII	407,4	115,7	65,8	52,9	89,4	504,9	188,2	96,0	42,6	139,8
2014 I-XII	380,8	119,1	68,9	53,5	71,8	532,5	187,1	96,2	47,2	161,2
2015 I-XII	440,7	126,2	73,2	55,4	83,4	533,3	182,9	87,7	48,5	176,1
2016 I-XII	469,6	135,6	78,3	59,1	85,2	569,1	199,9	104,0	45,4	176,2
2016 XI	44,3	12,3	7,3	6,1	9,4	61,4	22,4	9,4	4,9	19,3
XII	45,6	12,8	6,8	7,3	11,1	51,7	19,5	8,0	5,1	13,9
2017 ^c I	40,2	10,7	6,9	4,5	9,3	45,1	15,4	9,8	3,3	13,3
II	41,5	12,3	7,4	4,5	7,6	50,1	17,4	11,7	3,9	13,3
III	57,7	13,1	9,2	5,4	8,4	54,1	18,6	10,6	4,6	16,0
IV	46,1	10,0	7,6	4,4	5,9	39,8	10,9	8,3	3,4	13,7
V	44,7	11,3	7,4	4,1	8,6	42,9	12,2	9,8	3,6	13,6
VI	31,8	11,0	6,4	3,6	6,2	38,9	10,9	8,8	3,1	12,4
VII	28,6	9,1	5,2	3,7	6,3	35,5	10,4	6,4	3,1	12,3
VIII	31,2	10,9	6,8	4,0	4,7	48,2	14,7	7,9	3,5	18,0
IX	32,4	11,5	6,8	3,7	4,0	51,8	19,2	8,5	3,5	15,8
X	39,2	12,6	8,4	5,0	6,0	56,0	18,7	10,5	4,3	18,1
XI	41,1	13,8	8,0	5,6	6,3	61,7	26,6	10,2	5,0	15,0
Wskaźnik zmian (%)										
XI 2017 XI 2016	92,9	112,1	109,8	92,1	66,8	100,6	118,8	107,9	101,6	77,7
I-XI 2017 I-XI 2016	104,1	102,9	112,5	93,7	105,6	101,3	97,0	106,7	102,6	99,6

^a wskaźniki zmian obliczone na danych o większej dokładności; ^b z eksportem burtowym, ^c dane wstępne, ^d bez eksportu burtowego

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF (Ministerstwo Finansów).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03035410 ^b			Filety mrożone			Łosoś świeży 03021400 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
						mintaj 03047500 ^b	panga 03046200 ^b	morszczuk 03047415 ^b		
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Owce	Norwegia	Chiny	Wietnam	Argentyna	Norwegia	Filipiny
2013 I-XII	6,29	6,31	5,37	5,66	5,41	6,42	5,74	11,53	22,10	15,41
2014 I-XII	5,61	5,90	5,01	5,29	5,14	6,70	5,89	11,51	21,12	12,05
2015 I-XII	6,27	6,17	4,42	5,35	4,75	7,96	6,90	13,88	20,26	14,77
2016 I-XII	7,98	7,62	4,82	5,57	5,00	7,77	6,12	13,94	27,54	13,82
2016 XI	8,45	8,31	5,19	5,76	5,34	6,28	5,39	13,58	29,17	16,04
XII	8,31	8,31	5,45	5,84	5,77	7,43	6,15	14,22	32,12	12,16
2017 ^a I	8,34	8,22	5,46	5,02	5,57	7,99	6,45	14,74	33,48	17,68
II	8,53	7,83	5,27	5,62	5,39	8,28	5,83	14,30	30,19	17,03
III	7,84	7,21	5,25	5,29	5,29	7,81	6,05	13,70	28,23	15,06
IV	7,98	7,27	4,95	5,18	5,17	7,39	6,43	13,56	28,38	16,14
V	7,22	7,04	5,20	5,26	5,47	8,72	5,89	13,32	28,87	-
VI	6,90	6,22	5,39	4,95	2,71	7,22	6,98	12,03	28,98	15,65
VII	5,93	5,61	5,18	5,08	5,15	7,46	5,76	12,70	28,37	15,17
VIII	6,12	4,98	4,96	4,86	4,99	7,76	6,06	12,31	26,01	15,59
IX	5,90	5,06	4,86	5,40	5,36	6,72	5,61	12,20	24,81	14,83
X	5,87	4,70	5,02	5,47	5,50	6,43	6,38	11,92	25,20	16,18
XI	5,50	4,35	4,81	5,46	5,34	6,33	5,44	12,17	23,69	16,96
Wskaźnik zmian (%)										
XI 2017 XI 2016	65,1	52,4	92,7	94,9	100,0	100,8	101,0	89,6	81,2	105,7
I-XI 2017 I-XI 2016	83,2	73,5	107,8	96,4	102,6	94,0	96,9	93,1	101,3	114,3

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie MF.

Tab. 5. Ceny ryb w eksporcie (zł/kg)

Miesiące	Przetwory ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03047190 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054300 ^b	Krewetki przetw. 160521 ^b	Flądra mrożona 03033910 ^b	Szprotki świeże 03024390 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Ukraina	Dania
2013 I-XII	11,07	19,89	20,61	18,20	49,90	45,44	50,36	3,21	1,17
2014 I-XII	9,45	20,43	19,02	17,74	54,88	50,67	53,35	2,54	1,43
2015 I-XII	9,03	25,09	21,54	22,24	52,10	51,17	58,25	2,73	1,10
2016 I-XII	10,96	27,52	24,47	25,75	57,20	54,80	96,26	2,58	1,19
2016 XI	11,75	26,88	26,74	25,46	60,85	56,50	77,70	2,96	1,68
XII	11,98	29,25	23,86	27,91	65,59	57,87	83,29	-	1,84
2017 ^a I	11,70	24,01	18,43	22,92	63,92	54,49	108,08	-	1,54
II	11,49	24,20	23,87	22,41	66,19	51,30	113,44	3,47	1,38
III	11,45	24,26	23,54	24,05	65,76	53,08	122,19	3,46	1,39
IV	11,64	23,84	26,33	23,48	68,13	55,82	159,08	3,09	1,03
V	11,69	23,46	25,59	23,55	69,64	57,75	182,48	3,46	0,84
VI	11,39	24,77	24,33	24,28	69,28	58,61	201,16	2,34	-
VII	11,20	25,85	23,31	25,27	69,77	61,40	186,80	-	b.d.
VIII	11,22	25,23	24,25	21,68	69,40	62,92	40,39	-	b.d.
IX	11,31	25,86	27,56	23,48	69,65	62,84	88,07	3,08	b.d.
X	11,43	26,37	24,09	22,88	68,42	66,74	81,74	3,05	b.d.
XI	11,05	25,54	23,19	25,43	69,04	65,94	92,38	-	b.d.
Wskaźnik zmian (%)									
XI 2017 XI 2016	94,1	95,0	86,7	99,9	113,5	116,7	118,9	x	x
I-XI 2017 I-XI 2016	105,3	90,1	98,1	92,2	121,1	109,0	119,9	126,4	x

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy	Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odglowiony niepatroszony		Platy/filety ze śledzi		
2013 I-XII	10,84	-	12,62	57%	14,13	65%	8,77	-	9,67	75%	12,02	75%
2014 I-XII	10,43	-	12,82	58%	14,35	66%	10,13	-	9,73	76%	10,49	69%
2015 I-XII	10,70	-	13,53	61%	14,85	66%	11,78	-	10,01	81%	10,46	70%
2016 I-XII	11,49	-	13,67	60%	15,34	64%	14,76	-	10,58	84%	11,46	74%
2017 I-XII	12,25	-	14,15	61%	15,60	63%	17,46	-	11,22	85%	12,25	74%
2016 XI	11,08	-	13,59	58%	15,72	64%	15,13	-	10,82	84%	12,25	75%
XII	11,10	-	13,91	60%	15,73	64%	15,25	-	10,85	84%	12,35	76%
2017 I	11,49	-	13,98	60%	15,67	64%	15,66	-	10,89	84%	12,45	76%
II	11,69	-	14,08	60%	15,76	64%	15,88	-	10,88	83%	12,57	76%
III	11,79	-	14,00	60%	15,77	64%	15,96	-	11,25	86%	12,61	76%
IV	12,37	-	14,90	64%	15,95	65%	17,87	-	11,27	87%	12,56	76%
V	12,31	-	14,41	62%	15,86	64%	17,51	-	11,49	88%	12,51	75%
VI	12,46	-	14,23	61%	16,12	65%	17,69	-	11,48	88%	12,50	75%
VII	12,31	-	14,30	61%	15,75	64%	17,48	-	11,51	87%	12,39	74%
VIII	12,38	-	14,06	60%	15,27	62%	17,62	-	11,55	87%	12,41	74%
IX	12,68	-	14,08	60%	15,95	64%	18,00	-	11,46	86%	12,30	74%
X	12,73	-	14,10	60%	15,06	61%	18,79	-	11,40	86%	12,05	72%
XI	12,37	-	13,78	59%	14,97	61%	18,56	-	10,78	81%	11,49	69%
XII	12,42	-	13,87	60%	15,09	61%	18,48	-	10,68	81%	11,14	69%
Wskaźnik zmian (%)												
XII 2017 XII 2016	111,9	x	99,7	x	95,9	x	121,2	x	98,4	x	90,2	x
I-XII 2017 I-XII 2016	106,6	x	103,5	x	101,7	x	118,3	x	106,0	x	106,9	x

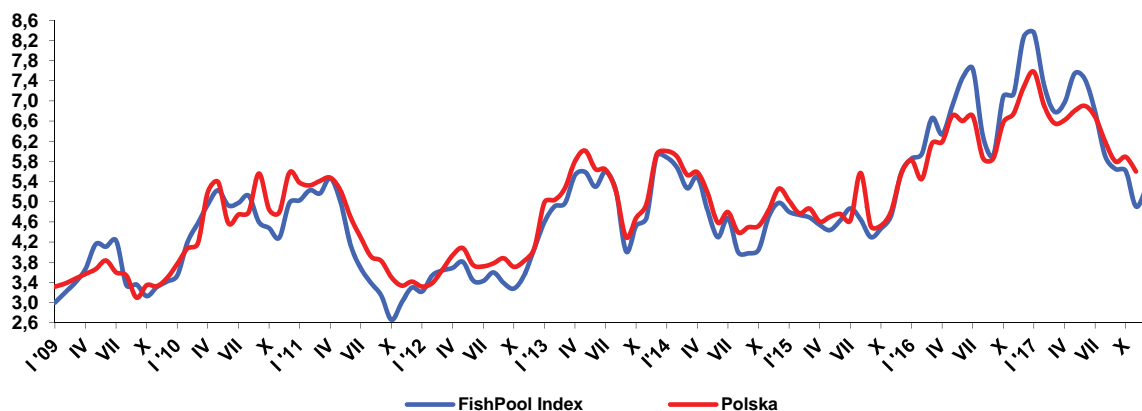
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

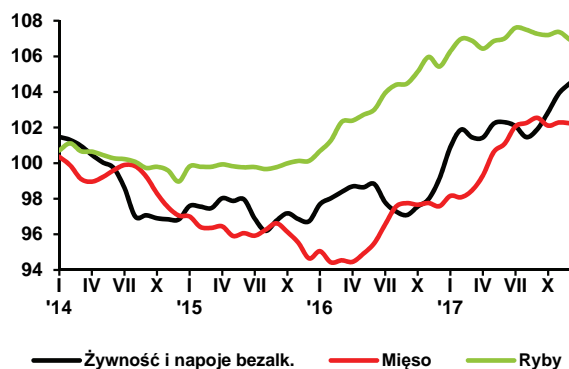
Miesiące	Filety mrożone		Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Karp świeży	Pstrąg świeży
	morszczuk	dorsz	łosось	pstrąg	makreła	filety ze śledzia w sosie pom.	sardynki w oleju	tuńczyk w sosie wł.			
2013I-XII	21,83	26,65	75,66	31,94	16,54	25,35	27,50	33,41	16,05	14,60	22,01
2014I-XII	21,76	26,97	77,54	31,88	16,72	25,52	27,87	34,06	15,24	14,11	22,18
2015I-XII	22,58	30,52	76,20	32,40	15,88	25,16	27,85	33,53	15,00	14,18	22,33
2016I-XII	24,10	32,40	84,50	33,04	15,58	25,19	28,06	33,18	15,45	14,44	22,84
2017I-XII	24,66	32,54	101,80	33,38	16,12	25,61	29,44	32,94	16,55	14,98	23,35
2016 XI	24,36	32,74	94,50	33,84	15,73	25,39	28,81	33,00	16,21	14,80	23,25
XII	24,40	32,87	95,30	33,68	15,64	25,35	28,81	32,71	16,32	13,53	23,31
2017 I	24,58	33,13	97,50	33,59	15,96	25,32	28,63	32,65	16,46	14,91	23,43
II	24,54	32,92	100,00	33,67	16,18	25,39	28,63	32,76	16,49	15,18	23,47
III	24,65	32,80	101,00	33,41	16,15	25,35	28,75	32,71	16,57	-	23,22
IV	24,45	32,56	101,00	33,37	16,03	25,16	28,63	32,59	16,51	-	23,26
V	24,80	32,63	102,10	33,41	16,14	25,32	28,88	33,06	16,66	-	23,35
VI	24,76	32,57	102,60	33,37	16,10	25,45	29,00	33,06	16,57	-	23,29
VII	24,71	32,48	102,30	33,21	16,13	25,55	29,19	33,12	16,67	-	23,57
VIII	24,67	32,31	102,80	33,28	16,13	25,87	30,06	33,12	16,66	-	23,35
IX	24,73	32,36	103,00	33,33	16,16	25,87	30,56	33,24	16,66	-	23,34
X	24,78	32,28	103,00	33,22	16,26	25,87	30,38	33,12	16,65	-	23,56
XI	24,57	32,25	103,30	33,40	16,13	26,03	30,50	33,24	16,57	15,47	23,17
XII	24,63	32,21	102,80	33,35	16,03	26,13	30,38	32,88	16,13	14,37	23,17
Wskaźnik zmian (%)											
XII 2017 XII 2016	100,9	98,0	107,9	99,0	102,5	103,1	105,4	100,5	98,8	106,2	99,4
I-XII 2017 I-XII 2016	102,3	100,4	120,5	101,0	103,4	101,6	104,9	99,4	107,1	103,8	102,2

Źródło: Dane GUS.

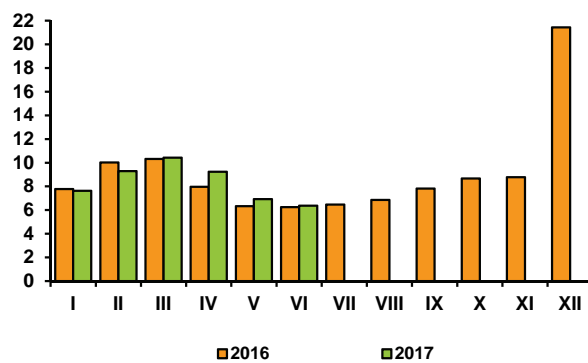
Rys. 1. Cena świeżych lososi norweskich (na podstawie FishPool, 3-6 kg) i średnie ceny płacone przez krajowych importerów (EUR/kg)

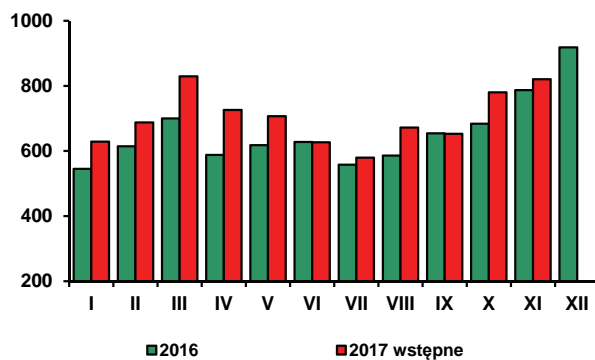
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2013=100)

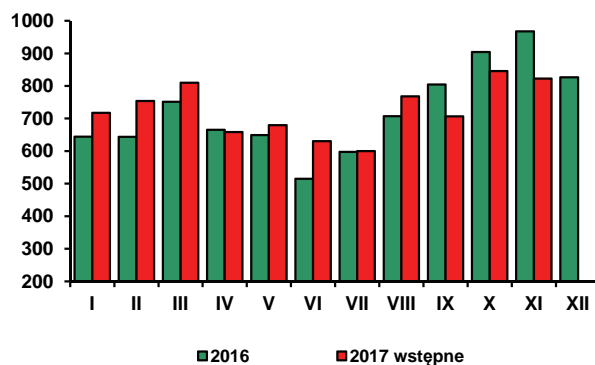
Rys. 3. Przeciętne miesięczne wydatki na zakup ryb i przetworów rybnych (w zł/osobę)

Rys. 4. Eksport ryb i produktów rybnych (mln zł)

Rys. 5. Import ryb i produktów rybnych (mln zł)

Źródło: Rys. 1 – FishPool i MF, rys. 2-3 – dane GUS, rys. 4-5 - dane MF.

W grudniu 2017 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, **tęże ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły o 0,2%, tj. o 0,3 pkt. proc. mniej niż miesiąc wcześniej.** Na spowolnienie inflacji wpłynęło głównie obniżenie się tempa wzrostu cen żywności (notowane po raz pierwszy od pięciu miesięcy) oraz towarów i usług związanych z użytkowaniem mieszkania, nośnikami energii i transportem, o czym zadecydował bezwzględny spadek cen paliw, będący konsekwencją umocnienia się złotego względem dolara.

W grudniu 2017 r., w ujęciu miesięcznym, **wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniósł 0,5%, wobec wzrostu o 1,0% w poprzednim miesiącu.** Ceny żywności zwiększyły się o 0,6%, przy spadku cen napojów bezalkoholowych o 0,3%. Najbardziej wzrosły ceny warzyw (o 6,6%), jaj (o 4,4%) i tłuszczów wieprzowych (o 1,0%). Istotnie podrożały warzywa świeże, w tym zwłaszcza pochodzące z importu warzywa kalafiorowe (o 31,2%), pomidory (o 25,7%) i ogórki (o 18,6%). Ceny owoców podniosły się średnio o 0,4%, do czego przyczynił się wzrost cen importowanych owoców jagodowych (o 21,9%) i bananów (o 2,0%). Czynnikiem hamującym tempo drożenia owoców był spadek cen cytrusów (o 9,8%) i jabłek (o 0,2%). Ceny pieczywa i produktów zbożowych oraz artykułów mleczarskich zwiększyły się po 0,2%. Więcej niż w listopadzie 2017 r. konsumenci płacili m.in. za pieczywo i kasze (po 0,6%) oraz pizze i półprodukty mączne (o 0,3%), a mniej - za mąkę (o 1,3%) oraz ryż (o 0,4%) i makarony (o 0,3%). Spośród produktów mlecznych podrożały głównie jogurty (o 1,6%) oraz mleko spożywcze i śmietana (po 0,3%), a potaniały: sery i twarogi oraz napoje, serki twarogowe smakowe i desery mleczne (po 0,2%). W grudniu 2017 r. średnie ceny mięsa, podrobów i przetworów mięsnych utrzymały się na takim samym poziomie, jak miesiąc wcześniej. Wzrostowi cen mięsa wołowego (o 0,8%) oraz podrobów i przetworów podrobowych (o 0,6%) towarzyszył spadek cen mięsa drobiowego (o 0,4%) i wieprzowego (o 0,2%). Znacząco obniżyły się ceny cukru (o 5,5%) oraz masła (o 2,9%) i tłuszczów roślinnych (o 2,2%), w tym margaryn o 4,0%, a olejów roślinnych o 0,5%. Spadły także ceny dżemów, czekolady i wyrobów cukierniczych (o 0,6%).

Wzrosły ceny herbaty (o 0,5%), przy obniżeniu się cen kakao i czekolady w proszku (o 1,1%) oraz kawy (o 0,6%). Zmalały ceny soków owocowych (o 1,6%) oraz wód mineralnych i źródlanych (o 0,2%), przy wzroście cen soków warzywnych i owocowo-warzywnych (o 0,8%).

W grudniu 2017 r. **ceny żywności i napojów bezalkoholowych były przeciętnie o 5,4% wyższe niż w analogicznym miesiącu 2016 r.**, przy wzroście łącznych cen towarów i usług konsumpcyjnych o 2,1%. Wzrost cen żywności wyniósł 5,8%, a napojów bezalkoholowych 1,4%. Wzrosły ceny wszystkich monitorowanych przez GUS produktów spożywczych, z wyjątkiem świeżych i chłodzonych owoców morza, niektórych rodzajów warzyw oraz soków owocowych i cukru. Najbardziej zwiększyły się ceny jaj (o 48,5%) i tłuszczów jadalnych (o 17,5%). Do wzrostu cen tłuszczów przyczyniła się głównie znacząca wyższa cen masła wynosząca 32,4%. Wzrostowi cen masła towarzyszył wzrost cen tłuszczów wieprzowych o 6,7% oraz roślinnych o 2,8%, w tym margaryn o 3,5%, a olejów o 1,6%. Ceny owoców podniosły się o 13,3%, a warzyw o 4,9%. W grudniu 2017 r. za jabłka konsumenci musieli zapłacić o 54,1% więcej niż rok wcześniej. Ceny owoców cytrusowych zwiększyły się o 10,0%, a bananów o 5,3%. Warzywa podrożały o 4,9%, w tym marchew o 22,2%, ziemniaki o 15,3%, kapusta o 14,9%, cebula i buraki o 10,2-10,7%, a pomidory o 7,1%. Potaniały natomiast warzywa kalafiorowe (o 9,6%), ogórki świeże (o 3,7%) i sałata (o 1,8%).

Wzrost cen artykułów mleczarskich wyniósł 5,6%, a mięsnych 4,8%. Istotnie zwiększyły się m.in. ceny śmietany (o 11,9%), jogurtu (o 11,6%), napojów i deserów mlecznych (o 5,5%), mleka w proszku (o 5,1%), serów dojrzewających (o 4,7%), mleka spożywczego pitnego (o 3,1%) i twarogów (o 2,7%). Za mięso surowe trzeba było zapłacić o 5,6% więcej, a za wędliny i pozostałe przetwory mięsne o 4,1% więcej. Ceny mięsa drobiowego zwiększyły się o 8,7%, wołowego o 4,0%, a wieprzowego o 3,6%. W grudniu 2017 r. droższe niż rok wcześniej były także: pieczywo i produkty zbożowe (o 2,9%), w tym pieczywo o 3,9%, a makarony o 3,3% oraz ryby i owoce morza (o 1,4%). Ceny ryb mrożonych, suszonych i wędzonych wzrosły o 1,9%, a świeżych o 1,4%, przy niewielkim spadku cen świeżych i chłodzonych owoców morza (o 0,3%). Mniej niż w grudniu 2016 r. konsumenci płacili cukier (o 17,7%), a więcej za dżemy, marmolady i miód (o 5,5%) oraz czekoladę (o 1,6%) i wyroby cukiernicze (o 0,8%). Ceny kawy zwiększyły się o 3,2%, herbaty o 2,5%, a wód mineralnych i źródlanych o 0,1%, przy obniżeniu się cen soków owocowych o 0,4%.

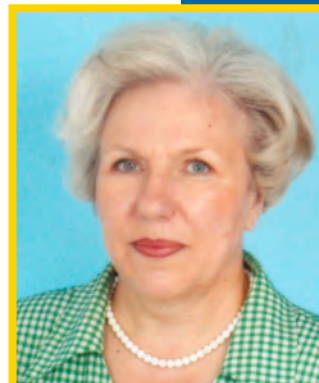
Wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w 2017 r., w stosunku do 2016 r., wyniósł 4,2% i był ponad dwukrotnie wyższy od stopy inflacji (2,0%). Żywność, której średnie roczne ceny zwiększyły się o 4,6%, była najsilniej drożejącą grupą towarów i usług konsumpcyjnych. Bardziej niż żywność podrożały tylko paliwa do prywatnych środków transportu (o 7,2%). Wzrost cen żywności wynikał głównie z oddziaływania czynników wewnętrznych związanych z ograniczeniem krajowej podaży niektórych produktów rolnych, m.in. owoców, mleka i żywca wieprzowego. Dodatkowymi czynnikami powodującymi przyspieszenie jego dynamiki były: wzrost pozasurowcowych kosztów przetwórstwa i obrotu związanych ze wzrostem jednostkowych kosztów pracy oraz cen energii i paliw, zwiększenie się krajowego popytu na żywność w warunkach wydatnej poprawy sytuacji dochodowej gospodarstw domowych i znaczące wzmocnienie eksportu. Wzrost cen niektórych produktów (zwłaszcza masła i jaj) był stymulowany przez spadek ich światowej i unijnej produkcji.

W 2017 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosły ceny wszystkich monitorowanych przez GUS grup produktów spożywczych, z wyjątkiem bananów i ziemniaków. Najbardziej, bo o 16,0% zwiększyły się ceny tłuszczów jadalnych, głównie za sprawą wzrostu cen masła o 31,0%. Jaja podrożały o 12,9%, a owoce o 8,0%, w tym jabłka o 21,6%. Ceny artykułów mleczarskich wzrosły o 4,9%, w tym jogurtów o 7,3%, śmietany o 7,0%, a serów dojrzewających o 6,8%. Wzrost cen mięsa i jego przetworów wyniósł 4,8% i był efektem wydatnego podrożenia wieprzowiny (o 8,6%). Droższe były również: cukier (o 5,5%), ryby i owoce morza (o 3,4%) oraz warzywa (o 2,9%). Więcej niż w 2016 r. płacono także za pieczywo i produkty zbożowe (o 2,1%), w tym za pieczywo o 2,7% oraz dżem, miód, czekoladę i wyroby cukiernicze o 1,9%. Średnie roczne ceny napojów bezalkoholowych zwiększyły się o 1,1%, w tym kakao i czekolady w proszku o 3,0%, kawy o 2,8%, a herbaty o 2,6%. Soki owocowe i warzywne podrożały o 0,8%, a wody mineralne i źródlane o 0,4%.

Wzrost inflacji hamujący tempo wzrostu realnych dochodów ludności nie wpłynął negatywnie na konsumpcję. Poprawa sytuacji na rynku pracy, wysoka dynamika wzrostu płac oraz świadczenia na dzieci z programu „Rodzina 500+” pozwoliły gospodarstwom domowym na zwiększenie konsumpcyjnych wydatków. W 2017 r. sprzedaż detaliczna ogółem, w cenach stałych (w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób) była o 7,3% większa niż w 2016 r., wobec wzrostu o 5,7% odpowiednio rok wcześniej. Najbardziej zwiększyła się sprzedaż tkanin, odzieży i obuwia (o 18,7%), leków i kosmetyków (o 12,8%) oraz mebli, sprzętu rtv i agd (o 9,8%). Realne podrożenie żywności osłabiło natomiast wzrostową tendencję popytu na żywność. W grudniu 2017 r., w porównaniu z grudniem 2016 r., sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w cenach stałych wzrosła o 2,8%, wobec wzrostu o 16,4% przed rokiem. W okresie styczeń-grudzień 2017 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r., wzrost sprzedaży żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w cenach stałych wyniósł 3,3%, wobec 6,4% odpowiednio rok wcześniej.

Według metodologii Eurostatu (HICP), w grudniu 2017 r., w porównaniu z grudniem 2016 r., inflacja w UE-28 wyniosła 1,7%, w strefie euro 1,4%, a w Polsce ukształtowała się na średnim unijnym poziomie. W UE-28 i w strefie euro żywność podrożała odpowiednio o 2,6% i 1,9%, a w Polsce o 4,8%. Wzrost cen żywności odnotowano w 25 krajach, w tym największy na Słowacji (o 6,4%), w Estonii (o 6,3%) i w Czechach (o 5,6%).

Według FAO, w grudniu 2017 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, światowe ceny żywności zmalały o 3,3%. Spadły ceny wszystkich monitorowanych jej grup, w tym produktów mlecznych o 9,7%, olejów roślinnych o 5,6%, cukru o 4,0%, mięsa o 0,6%, a zbóż o 0,3%. W efekcie w grudniu 2017 r. były one średnio o 0,3% niższe niż przed rokiem, podczas gdy miesiąc wcześniej przewyższały poziom sprzed roku o 2,3%. W grudniu 2017 r., w stosunku do grudnia 2016 r., światowe ceny cukru obniżyły się o 22,3%, olejów roślinnych o 11,1%, a produktów mlecznych o 4,3%. Wzrosły natomiast ceny mięsa (o 9,2%) i zbóż (o 7,4%).

Krystyna Świetlik

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu 2017 r.

Wyszczególnienie	XII 2017		I - XII 2017
	XI 2017=100	XII 2016=100	I - XII 2016 = 100
O G Ó Ł E M	100,2	102,1	102,0
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,5	105,4	104,2
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	99,9	100,9	101,0
Odzież i obuwie	98,6	95,2	94,8
Mieszkanie	100,1	102,1	101,6
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,1	102,6	101,9
w tym nośniki energii	100,1	102,6	101,6
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	99,9	100,1	100,3
Zdrowie	100,1	101,8	101,2
Transport	100,7	99,2	103,8
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	99,3	98,7	107,2
Łączność	100,0	101,5	100,7
Rekreacja i kultura	100,3	101,7	101,4
Edukacja	100,0	101,9	101,2
Restauracje i hotele	100,2	102,8	102,2
Inne towary i usługi	100,0	100,7	102,2

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w grudniu 2017 r.

Wyszczególnienie	XII 2017		I-XII 2017
	XI 2016=100	XII 2016=100	I-XII 2016=100
Żywność (bez napojów)	100,6	105,8	104,6
Pieczywo i produkty zbożowe	100,2	102,9	102,1
Pieczywo	100,5	103,9	102,7
Ryż	99,6	101,8	101,7
Makarony	99,7	103,3	102,0
Mięso i przetwory	100,0	104,8	104,8
Mięso wieprzowe	99,8	103,6	108,6
Mięso wołowe	100,8	104,0	102,9
Mięso drobiowe	99,6	108,7	102,1
Przetwory mięsne i wędliny	100,1	104,1	104,2
Ryby i owoce morza	99,6	101,4	103,4
Mleko, sery i jaja	100,9	111,4	105,9
Artykuły mleczarskie	100,2	105,6	104,9
Mleko	100,3	103,1	102,9
Sery twarogowe	99,7	102,7	102,2
Sery dojrzewające i topione	99,8	104,7	106,8
Jaja	104,4	148,5	112,9
Oleje i pozostałe tłuszcze	97,5	117,5	116,0
Masło	97,1	132,4	131,0
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	101,0	106,7	106,0
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	96,0	103,5	103,5
Oleje roślinne	99,5	101,6	102,2
Owoce	100,4	113,3	108,0
Jabłka	99,8	154,1	121,6
Owoce cytrusowe	90,2	110,0	103,6
Banany	102,0	105,3	96,6
Warzywa	106,6	104,9	102,9
Ziemniaki	101,2	115,3	94,4
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	98,6	98,5	102,5
Cukier	94,5	82,3	105,5
Napoje bezalkoholowe	99,7	101,4	101,1

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Lata	Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2014	101,5	99,8	99,7	99,5	99,6	99,7	98,9	98,4	100,1	99,8	99,9	100,0
	2015	100,7	100,0	99,9	100,6	99,8	100,1	98,9	99,3	100,6	100,4	99,7	99,9
	2016	101,0	100,3	100,4	100,3	99,9	100,2	99,0	99,5	99,8	100,5	100,4	101,2
	2017	101,8	101,0	99,6	100,0	100,8	100,1	99,8	99,4	100,4	100,9	101,0	100,5
Pieczywo i produkty zbożowe	2014	100,2	99,9	99,9	99,9	100,2	99,8	100,0	100,0	99,9	100,1	99,9	99,8
	2015	100,2	99,8	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	99,7	100,1
	2016	100,2	100,0	100,0	100,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1	100,4	100,1	100,0
	2017	100,4	100,2	100,2	100,0	100,3	100,1	100,5	100,3	100,1	100,3	100,3	100,2
Mięso	2014	100,4	99,5	99,2	99,8	100,3	100,4	100,3	99,9	99,4	99,0	99,2	99,5
	2015	99,9	99,4	99,9	100,1	99,4	100,2	99,9	100,3	100,4	99,5	99,4	99,1
	2016	100,4	99,3	100,1	99,9	100,5	100,6	101,1	101,0	100,2	99,9	100,1	99,8
	2017	100,6	99,9	100,4	100,9	101,3	100,5	101,0	100,2	100,3	99,6	100,2	100,0
Ryby i owoce morza	2014	100,7	100,4	99,6	100,0	99,8	99,8	99,9	99,8	99,7	100,1	99,8	99,4
	2015	100,9	99,9	100,0	100,1	99,9	99,9	100,0	99,9	100,1	100,2	100,1	100,0
	2016	100,6	100,6	101,0	100,1	100,3	100,3	100,9	100,4	100,1	100,6	100,8	99,5
	2017	100,8	100,7	99,9	99,6	100,4	100,1	100,6	99,9	99,8	99,9	100,2	99,6
Mleko, sery, jaja	2014	101,0	100,4	100,0	99,7	100,0	99,7	99,5	99,7	99,9	99,8	99,7	99,9
	2015	100,2	99,5	99,9	99,7	99,3	99,6	99,7	99,4	100,0	99,8	99,8	99,9
	2016	99,9	99,7	99,8	99,5	99,7	99,9	100,0	100,2	100,1	100,8	100,8	101,0
	2017	101,0	100,6	100,2	99,7	100,3	100,1	100,5	100,7	100,7	101,3	104,9	100,9
Tłuszcze	2014	100,6	100,1	99,5	98,8	100,6	99,1	100,0	99,3	99,5	99,7	99,1	98,5
	2015	100,2	99,8	99,1	99,7	99,4	98,1	99,1	99,4	99,6	99,8	99,9	99,3
	2016	100,6	100,0	99,2	100,4	99,5	100,1	100,3	101,1	101,4	102,3	102,0	101,0
	2017	101,6	100,7	100,1	98,1	102,7	100,5	104,0	105,0	103,5	101,9	101,0	97,5
Owoce	2014	107,3	101,0	103,1	100,7	102,0	97,1	96,0	94,2	99,9	97,8	97,6	100,2
	2015	103,1	100,4	101,5	105,8	107,2	100,4	98,2	96,8	98,4	99,7	97,3	100,5
	2016	104,0	104,3	102,3	100,2	100,1	102,3	98,3	96,8	96,5	96,7	98,8	104,3
	2017	107,7	102,5	100,3	99,1	105,8	100,8	99,1	96,0	99,0	102,5	99,8	100,4
Warzywa	2014	106,9	99,3	98,2	98,3	93,3	99,4	90,6	86,6	103,7	102,8	105,1	103,9
	2015	105,4	102,3	99,2	102,2	97,2	101,7	90,7	94,1	106,6	105,7	100,7	102,2
	2016	104,3	101,7	101,6	102,6	98,7	99,2	88,4	92,2	97,9	103,9	102,8	109,3
	2017	106,9	106,4	94,6	100,1	97,4	98,2	92,5	91,9	102,4	106,7	103,1	106,6
Cukier i wyroby cukiernicze	2014	100,2	99,0	99,3	97,8	100,0	99,4	99,5	99,4	99,9	99,9	99,5	99,5
	2015	100,1	100,2	100,0	100,5	99,9	100,0	100,8	101,1	100,5	100,8	100,3	99,2
	2016	100,7	100,9	100,7	100,6	99,9	99,8	100,5	101,0	101,2	100,5	100,0	99,8
	2017	100,8	99,8	99,6	100,3	100,7	99,9	100,6	100,1	99,1	99,6	99,3	98,6
Cukier	2014	98,0	96,2	96,5	92,2	97,9	96,3	96,8	96,5	97,6	98,5	96,8	97,8
	2015	98,7	101,1	102,3	101,2	100,2	98,8	104,1	104,5	104,2	101,6	99,9	100,2
	2016	101,0	104,6	104,3	101,5	100,6	100,7	100,2	105,7	104,8	101,4	100,0	100,2
	2017	100,3	100,3	100,0	99,6	100,2	99,4	99,4	97,8	97,1	98,2	94,2	94,5
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2014	100,1	100,1	100,1	100,0	99,9	100,0	99,8	99,6	100,0	100,0	99,8	99,7
	2015	99,8	99,9	100,2	100,4	100,0	100,0	99,9	99,6	99,7	100,1	99,9	99,8
	2016	99,5	99,9	100,1	100,3	100,1	100,2	99,7	99,8	100,0	100,5	100,1	100,7
	2017	100,4	100,3	99,9	100,3	100,0	99,8	99,8	99,9	100,4	100,5	100,5	100,2
III. Średnia płaca ^a	2014	90,1	101,3	104,2	99,0	97,5	101,7	100,6	98,2	100,2	102,1	100,6	109,4
	2015	90,0	101,0	105,8	97,8	97,1	100,9	101,4	98,3	100,9	101,3	101,3	108,4
	2016	90,8	100,9	105,2	99,1	96,6	102,1	100,9	98,2	100,1	101,0	101,7	107,1
	2017	92,3	100,6	106,3	98,1	97,8	102,7	99,9	99,8	99,6	102,3	100,8	107,9

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób
Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Lata	Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2014	101,6	101,6	101,2	100,3	99,2	99,1	98,3	97,9	98,0	97,8	97,5	96,8
	2015	96,1	98,4	96,5	97,5	97,8	98,3	98,3	99,3	99,8	100,4	100,1	99,9
	2016	100,0	100,4	100,8	100,6	100,8	100,9	101,0	101,2	100,4	100,4	101,2	100,8
	2017	103,3	103,9	103,1	102,8	103,7	103,7	104,4	104,3	105,0	105,8	106,0	105,4
Pieczywo i produkty zbozowe	2014	100,3	100,3	100,2	100,0	100,2	100,1	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9	99,7
	2015	99,6	99,4	99,5	99,7	99,5	99,6	99,7	99,6	99,7	99,7	99,5	99,9
	2016	99,9	100,1	100,1	100,2	100,2	100,3	100,3	100,3	100,4	100,8	101,1	101,0
Mięso	2014	100,5	100,8	99,5	99,4	99,8	99,7	99,3	98,9	97,2	97,2	97,2	97,1
	2015	96,7	96,5	97,2	97,5	96,7	96,5	96,0	96,4	97,4	97,8	97,9	97,5
	2016	98,0	97,9	98,1	97,9	99,0	99,4	100,7	101,3	101,2	101,6	102,3	103,1
	2017	103,2	103,8	104,1	105,1	105,9	105,8	105,7	104,8	104,9	104,6	104,6	104,8
Ryby i owoce morza	2014	101,1	101,4	100,9	100,6	100,2	100,0	99,9	99,5	99,0	99,0	99,0	99,0
	2015	99,1	98,7	99,1	99,3	99,4	99,5	99,6	99,6	100,0	100,2	100,5	101,2
	2016	100,8	101,4	102,4	102,4	102,8	101,8	104,1	104,7	104,7	105,1	105,8	105,3
	2017	105,2	105,6	104,5	103,9	104,0	103,9	103,6	103,0	102,7	102,0	101,4	101,4
Mleko, sery, jaja	2014	102,8	103,2	103,6	103,6	103,9	103,9	103,3	102,8	101,6	100,5	99,7	99,1
	2015	98,3	97,4	97,4	97,5	96,8	96,8	96,9	96,7	96,7	96,7	96,9	96,9
	2016	96,6	96,9	96,7	96,5	96,9	97,2	97,5	98,2	98,4	99,3	100,3	101,5
	2017	102,5	103,4	103,8	104,0	104,6	104,9	105,4	105,9	106,6	107,1	111,5	111,4
Tłuszcze	2014	102,8	103,1	103,1	102,0	102,1	100,6	100,2	98,6	97,4	96,6	95,7	94,8
	2015	94,4	94,1	93,7	94,5	93,4	93,5	92,6	92,7	92,8	93,0	93,7	94,4
	2016	94,6	94,9	95,0	95,7	95,8	96,8	98,1	99,8	101,6	104,2	106,4	108,1
	2017	109,6	110,4	111,4	108,9	112,3	112,8	116,9	121,5	123,9	123,2	121,9	117,5
Owoce	2014	99,7	100,1	105,6	103,4	99,2	92,2	90,6	89,8	95,8	98,7	96,8	96,5
	2015	92,4	91,7	90,3	94,8	99,7	103,4	106,3	109,7	108,4	110,0	109,1	109,0
	2016	109,3	113,6	114,5	108,6	101,9	104,1	104,6	104,6	102,3	98,9	100,4	104,1
	2017	107,4	105,6	103,7	102,4	108,1	106,2	106,6	105,3	107,9	114,4	116,3	113,3
Warzywa	2014	111,3	110,6	106,3	102,3	91,4	95,6	90,1	87,2	91,6	90,4	91,0	86,8
	2015	86,1	88,8	89,7	93,3	97,6	100,0	99,6	108,3	111,1	114,1	109,0	107,0
	2016	105,2	104,4	106,9	107,9	110,1	107,9	105,2	102,8	94,3	92,5	94,4	100,9
	2017	104,1	108,7	101,3	99,0	97,8	98,0	101,6	100,8	105,2	107,6	108,0	104,9
Cukier i wyroby cukiernicze	2014	95,5	95,1	94,8	92,7	92,9	92,6	92,7	92,8	92,9	93,2	92,9	93,5
	2015	93,5	94,7	95,3	97,9	97,8	98,4	99,7	101,3	101,8	102,8	103,6	103,3
	2016	103,7	104,4	105,1	105,2	105,2	105,1	104,8	104,8	105,5	105,2	104,9	105,6
	2017	105,2	104,2	103,2	103,0	103,8	103,9	104,1	103,4	101,3	100,4	99,7	98,5
Cukier	2014	80,9	78,7	76,7	71,1	70,1	68,4	68,8	68,3	67,4	67,2	66,4	67,2
	2015	67,7	71,2	75,4	82,8	84,7	86,9	93,5	101,3	108,2	111,6	115,2	118,0
	2016	120,6	124,8	127,2	127,6	128,2	130,6	125,7	127,2	127,8	127,5	127,6	127,7
	2017	126,8	121,6	116,6	114,4	113,8	112,4	111,5	103,3	95,7	92,7	87,3	82,3
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2014	100,5	100,7	100,7	100,3	100,2	100,3	99,8	99,7	99,7	99,4	99,4	99,0
	2015	98,6	98,4	98,5	98,9	99,1	99,2	99,3	99,4	99,2	99,3	99,4	99,5
	2016	99,1	99,2	99,1	98,9	99,1	99,2	99,1	99,2	99,5	99,8	100,0	100,8
	2017	101,7	102,2	102,0	102,0	101,9	101,5	101,7	101,8	102,2	102,1	102,5	102,1
III. Średnia płaca ^a	2014	103,4	104,0	104,8	103,8	104,8	103,5	103,5	103,4	104,1	103,3	104,0	103,7
	2015	103,6	103,2	104,9	103,7	103,2	102,5	103,3	103,4	104,1	103,3	104,0	103,1
	2016	104,0	103,9	103,3	104,6	104,1	105,3	104,8	104,7	103,9	103,6	104,0	102,7
	2017	104,3	104,0	105,2	104,1	105,4	106,0	104,9	106,6	106,0	107,4	106,5	107,3

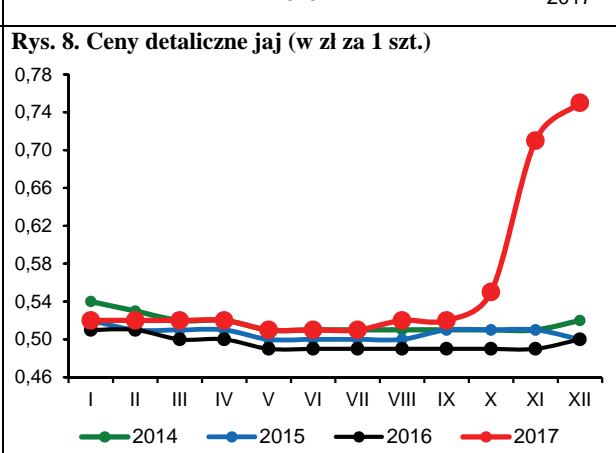
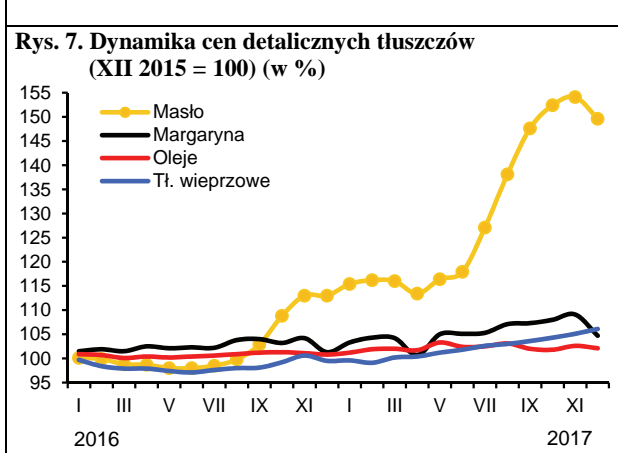
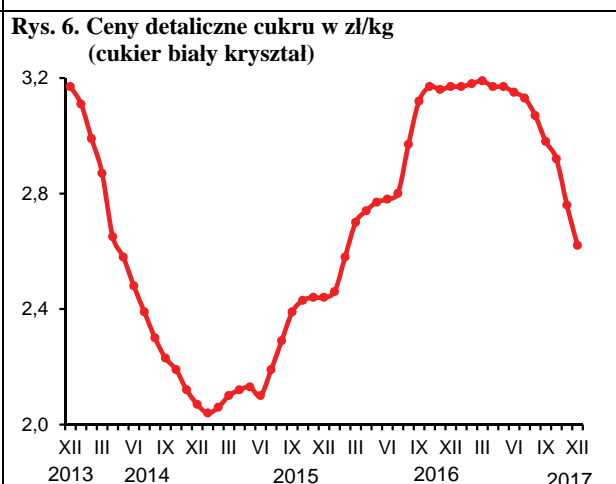
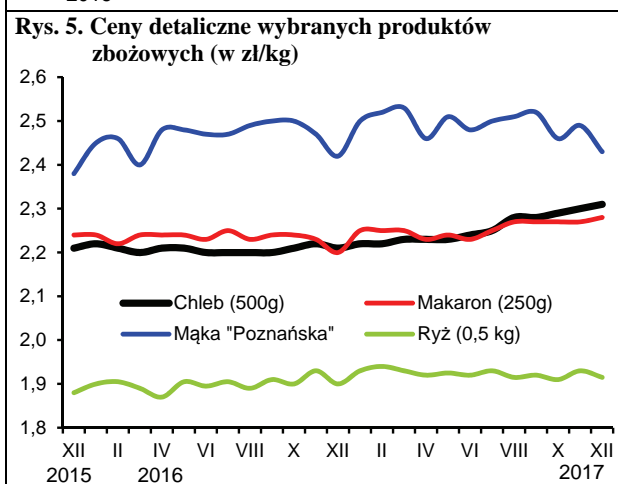
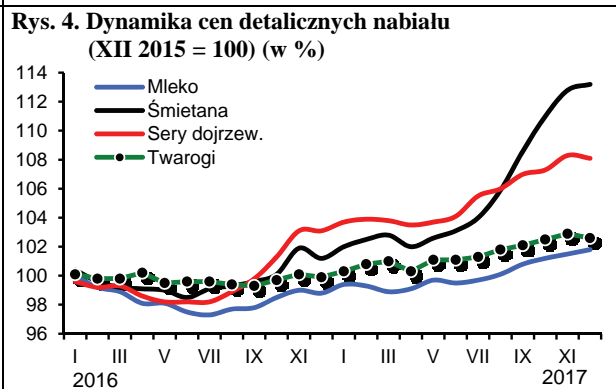
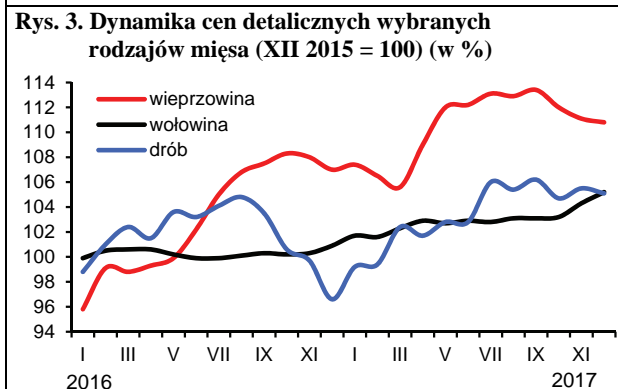
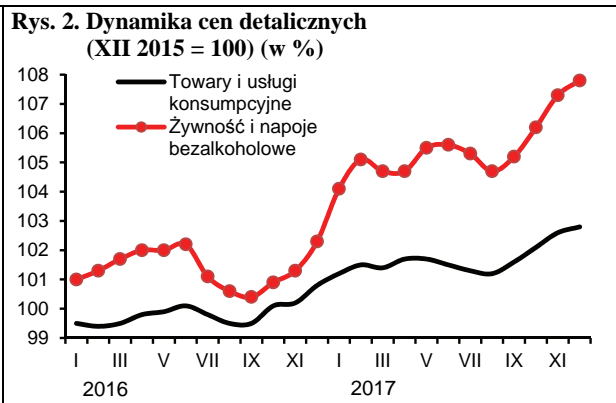
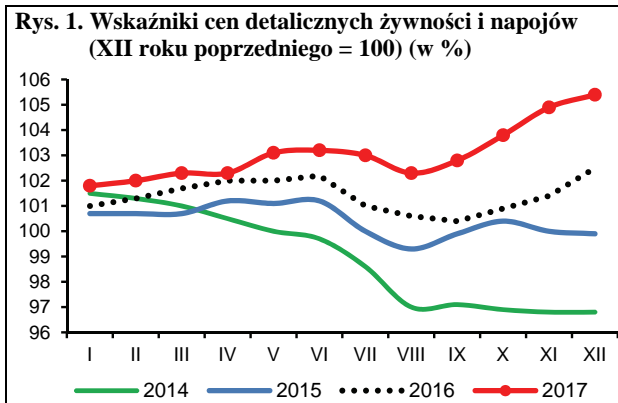
^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

Wyszczególnienie a – 2016 r. b – 2017 r.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
	w złotych												
Ryż – 1 kg	a	3,80	3,81	3,78	3,74	3,81	3,79	3,81	3,78	3,82	3,80	3,86	3,80
	b	3,86	3,88	3,86	3,84	3,85	3,84	3,86	3,83	3,84	3,82	3,86	3,83
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	2,22	2,21	2,20	2,21	2,21	2,20	2,20	2,20	2,21	2,22	2,21	2,21
	b	2,22	2,22	2,23	2,23	2,23	2,24	2,25	2,28	2,28	2,29	2,30	2,31
Makaron – 250 g	a	2,24	2,22	2,24	2,24	2,24	2,23	2,25	2,23	2,24	2,24	2,23	2,20
	b	2,25	2,25	2,25	2,23	2,24	2,23	2,25	2,27	2,27	2,27	2,27	2,28
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	2,45	2,46	2,40	2,48	2,48	2,47	2,47	2,49	2,50	2,50	2,47	2,42
	b	2,50	2,52	2,53	2,46	2,51	2,48	2,50	2,51	2,52	2,46	2,49	2,43
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	26,03	26,06	26,21	26,03	25,93	25,94	26,12	26,18	26,24	26,32	26,33	26,20
	b	26,81	27,00	26,95	27,04	27,05	27,12	27,16	27,27	27,42	27,59	27,71	27,98
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	32,68	32,57	32,61	32,59	32,59	32,47	32,44	32,55	32,56	32,38	32,17	32,53
	b	32,88	32,56	32,91	33,24	33,20	33,30	33,22	33,30	33,16	33,21	33,39	33,63
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg ^a	a	13,69	13,65	13,49	13,55	13,62	13,89	14,25	14,46	14,50	14,57	14,41	14,61
	b	17,39	16,80	16,55	17,32	18,13	17,91	18,01	17,88	18,02	17,65	17,36	17,30
Kurczę patroszone – 1 kg	a	6,83	6,64	6,84	6,67	7,05	6,96	7,12	7,23	7,06	6,74	6,67	6,50
	b	6,60	6,66	6,94	6,89	6,88	6,94	7,25	7,26	7,27	7,15	7,17	7,11
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	23,92	24,08	24,09	24,12	24,04	24,43	24,65	24,92	24,86	25,04	25,08	24,96
	b	25,01	25,16	24,97	25,12	25,25	25,41	25,60	25,75	25,93	26,15	26,15	26,26
Kiełbasa „Toruńska” – 1kg ^b	a	15,37	15,27	15,26	15,20	15,09	15,31	15,10	15,53	15,59	15,64	15,93	15,83
	b	17,34	17,37	17,18	17,35	17,45	17,75	17,58	17,77	17,89	17,92	18,05	18,16
Filety mrożone z morszczuka, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	23,71	23,86	23,92	24,13	24,09	24,19	24,09	24,15	24,09	24,15	24,36	24,40
	b	24,58	24,54	24,65	24,45	24,80	24,76	24,71	24,67	24,73	24,78	24,57	24,63
Mleko 3,2-3,5% tł., sterylizowane (UHT), w kartonie – 1 l	a	2,80	2,76	2,75	2,71	2,72	2,69	2,69	2,70	2,70	2,70	2,74	2,78
	b	2,79	2,78	2,73	2,73	2,77	2,75	2,76	2,76	2,80	2,80	2,77	2,78
Jogurt naturalny – 150 g	a	1,05	1,05	1,05	1,04	1,05	1,04	1,04	1,04	1,04	1,04	1,04	1,05
	b	1,06	1,06	1,06	1,07	1,07	1,06	1,07	1,08	1,10	1,12	1,13	1,14
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	13,16	13,14	13,21	13,23	13,16	13,32	13,20	13,24	13,21	13,24	13,32	13,31
	b	13,41	13,37	13,30	13,21	13,33	13,38	13,41	13,43	13,41	13,45	13,45	13,36
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	17,85	17,80	17,53	17,33	17,11	17,02	17,32	17,75	18,45	19,17	20,08	20,55
	b	20,99	20,89	20,61	20,55	20,51	20,62	20,93	21,32	21,36	21,38	21,49	21,52
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 0,5l	a	5,78	5,77	5,75	5,73	5,68	5,68	5,72	5,76	5,80	5,85	5,99	6,02
	b	6,07	6,13	6,10	6,03	6,11	3,13	6,22	6,35	6,46	6,61	6,80	6,83
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,51	0,51	0,50	0,50	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49	0,50
	b	0,52	0,52	0,52	0,52	0,51	0,51	0,51	0,52	0,52	0,55	0,71	0,75
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,96	3,96	3,90	3,84	3,82	3,83	3,89	4,03	4,19	4,51	4,70	4,90
	b	5,02	5,03	4,99	4,98	5,03	5,12	5,78	6,37	6,80	7,08	7,00	6,75
Margaryna do smarowania pieczywa (np. „Rama”) – 400 g	a	3,87	3,86	3,92	3,96	3,98	3,90	3,88	3,95	3,85	3,76	3,95	3,88
	b	3,87	3,86	3,87	3,91	3,94	3,88	3,84	3,90	3,89	3,90	3,94	3,90
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	5,90	5,82	5,76	5,81	5,79	5,81	5,82	5,83	5,90	5,91	5,88	5,88
	b	5,95	6,10	6,18	6,07	6,21	6,11	6,09	6,16	6,07	6,12	6,14	6,03
Słonina – 1 kg	a	5,47	5,39	5,38	5,36	5,30	5,31	5,39	5,45	5,48	5,53	5,61	5,68
	b	5,68	5,67	5,72	5,78	5,87	5,90	5,96	5,99	6,03	6,05	6,07	6,08
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,68	1,66	1,66	1,65	1,66	1,63	1,62	1,62	1,62	1,64	1,65	1,66
	b	1,66	1,63	1,65	1,65	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67	1,69	1,70	1,75
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	2,46	2,58	2,70	2,74	2,77	2,78	2,80	2,97	3,12	3,17	3,16	3,17
	b	3,17	3,18	3,19	3,17	3,17	3,15	3,13	3,07	2,98	2,92	2,76	2,62
Jabłka – 1 kg	a	2,64	2,65	2,62	2,60	2,58	2,62	2,76	2,78	2,52	2,32	2,35	2,36
	b	2,37	2,36	2,43	2,49	2,78	3,23	3,47	3,55	3,56	3,53	3,58	3,59

^a od 2017 r. - bez kości, ^b od 2017 r. - „Podwawelska”. Źródło: Dane GUS

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

W grudniu 2017 r. obserwowany od sierpnia systematyczny wzrost cen środków produkcji dla rolnictwa został zahamowany. Ceny większości środków produkcji pozostały na poziomie poprzedniego miesiąca. Umiarkowany wzrost cen wystąpił na rynku materiałów budowlanych, gdzie od kilkunastu miesięcy obserwuje się wyraźny wzrost inwestycji. Ceny środków produkcji w grudniu 2017 r. były jednak wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim. Wyjątkiem były nawozy mineralne, których ceny, pod wpływem taniejących nawozów w handlu światowym, obniżyły się. Relacje cen większości środków produkcji do cen zbóż w grudniu 2017 r. były bardziej korzystne niż rok wcześniej. Pogorszenie relacji odnotowano z kolei w relacji do cen skupu żywca wieprzowego.

Średnioroczne ceny większości środków produkcji dla rolnictwa w 2017 r. również były wyższe niż rok wcześniej. Wyraźny wzrost cen w tym okresie dotyczył przede wszystkim rynku nośników energii oraz maszyn rolniczych. Podwyżki cen materiałów budowlanych i środków ochrony roślin były stosunkowo niewielkie. Niższe ceny w porównaniu z 2016 r. obserwowano natomiast na rynku nawozów mineralnych. Średnioroczne relacje cen środków produkcji do cen większości podstawowych produktów rolnych były w 2017 r. wyraźnie lepsze dla producentów rolnych niż rok wcześniej. Według GUS w 2017 r. wskaźnik relacji cen („nożyc cen”) po raz pierwszy od 2011 r. był korzystny dla rolnictwa i wyniósł 110,0 wobec 99,1 w latach 2015-2016. W 2017 r. ceny produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne wzrosły o 12,0%, podczas gdy przeciętny wzrost cen towarów i usług zakupowanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i na cele inwestycyjne wyniósł 1,8%.

W grudniu odnotowano wzrost popytu na nawozy mineralne, w tym głównie na nawozy azotowe, co skutkowało wzrostem ich cen. Podwyżki cen nawozów azotowych (średnio o 0,4%) zostały jednak skompensowane spadkiem cen nawozów potasowych i fosforowych. W rezultacie średnie ceny nawozów mineralnych nie zmieniły się w porównaniu z poprzednim miesiącem. Ceny w grudniu 2017 r. nadal pozostawały na poziomie niższym niż rok wcześniej, jednak warto podkreślić, że od kilku miesięcy systematycznie zmniejsza się roczna dynamika cen. Nawozy mineralne były w grudniu 2017 r. średnio o 2,2% tańsze niż rok wcześniej. Obniżki cen w tym okresie dotyczyły większości grup nawozów, za wyjątkiem nawozów azotowych, których ceny wzrosły przeciętnie o 1,7%. W kolejnych miesiącach popyt na nawozy mineralne, w tym głównie na nawozy azotowe będzie się nasilał, co może skutkować sezonowym wzrostem cen. Podwyżkom cen będzie ponadto sprzyjała stopniowa poprawa koniunktury na podstawowych rynkach rolnych. W przeciwnym kierunku będzie jednak działał niski poziom cen nawozów mineralnych w handlu światowym.

Relacje cen nawozów mineralnych do cen zbóż nieznacznie poprawiły się w porównaniu z poprzednim miesiącem. Na zakup 1 kg NPK należało w grudniu 2017 r. przeznaczyć równowartość 5,1 kg pszenicy, tj. o 0,1 kg mniej niż w miesiącu poprzednim oraz o 0,4 kg mniej niż rok wcześniej. Relatywnie najtańszym nawozem mineralnym w grudniu 2017 r. pozostawała sól potasowa (równowartość 3,8 kg pszenicy), a najdroższym superfosfat prosty (6,3 kg pszenicy). Relacje cen nawozów do cen skupu trzody chlewnej były natomiast gorsze od tych, jakie odnotowano w listopadzie. Na zakup 1 dt NPK należało przeznaczyć równowartość 75 kg żywca wieprzowego, tj. o 2 kg więcej niż miesiąc wcześniej i 6 kg więcej niż rok wcześniej.

Ceny nawozów mineralnych w handlu światowym od kilku lat stopniowo maleją. W grudniu 2017 r. ceny spadły o kolejne 5,0%¹ w porównaniu z miesiącem poprzednim, głównie z powodu wyraźnego spadku cen mocznika (o 11,0%)². Ceny nawozów mineralnych na światowym rynku w grudniu 2017 r. były przeciętnie o 2,1% niższe niż rok wcześniej. W ciągu 5 lat, tj. w stosunku do grudnia 2012 r. przeciętny spadek światowych cen nawozów wyniósł już blisko 45%. W kolejnych miesiącach ceny nawozów mineralnych w handlu światowym prawdopodobnie nie zmienią się istotnie i nadal będą pozostawały na stosunkowo niskim poziomie. Wzrost kosztów produkcji w związku z drożejącymi surowcami energetycznymi będzie sprzyjał podwyżkom cen nawozów, w tym głównie nawozów azotowych.

W przeciwnym kierunku będzie jednak działało zwiększenie podaży nawozów pod wpływem wzrostu mocy produkcyjnych w związku z zakończeniem inwestycji zapoczątkowanych w latach 2010-2011 tj. w okresie dobrej koniunktury na rynku nawozowym.

W grudniu 2017 r. trwający od sierpnia systematyczny wzrost cen nośników energii został zahamowany. Średnie ceny w grudniu 2017 r. pozostały na poziomie poprzedniego miesiąca. Wprawdzie umiarkowanie podrożały paliwa stałe, jednak podwyżki te zostały zniwelowane niższymi cenami gazu ziemnego oraz paliw ropopochodnych. Bezpośrednie nośniki energii były w grudniu 2017 r. średnio o 3,0% droższe niż rok wcześniej. Wyraźny wzrost cen odnotowano w przypadku węgla kamiennego (o 18,3%) oraz ekogroszku (o 11,0%). Dynamiczny wzrost cen węgla można wiązać ze stosunkowo mniejszym wydobyciem krajowym, ale też wzrostem cen w handlu światowym. Umiarkowanie podrożała energia elektryczna. Ceny paliw ropopochodnych w ciągu 12 miesięcy nie zmieniły się istotnie. Odnotowano natomiast wyraźny spadek cen gazu propan-butan.

W grudniu 2017 r. ceny na światowym rynku surowców energetycznych wzrosły o kolejne 2,1%³. O wroście cen zadecydowały podwyżki cen ropy naftowej, w tym ropy Brent o 2,6%. W ciągu 12 miesięcy Ropa Brent podrożała o 18,8%. Wyższe ceny w porównaniu z rokiem poprzednim są m.in. konsekwencją porozumienia krajów zrzeszonych w OPEC w sprawie ograniczenia wydobycia surowca oraz stopniowym wzrostem popytu w Europie i w Chinach. Rosnącym cenom ropy naftowej towarzyszył wzrost cen węgla kamiennego. W ciągu 12 miesięcy podrożał on o 9,7%⁴.

Pomimo relatywnie niskiego poziomu wsparcia zewnętrznego z powodu opóźnień we wdrażaniu działań modernizacyjnych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 popyt na maszyny rolnicze w 2017 r. był większy w porównaniu z bardzo słabym pod tym względem 2016 r. O wroście popytu prawdopodobnie zadecydowała stopniowa poprawa koniunktury na podstawowych rynkach rolnych. W okresie styczeń-grudzień 2017 r. liczba rejestracji nowych ciągników rolniczych wzrosła o 22,4% w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r.⁵ Wciąż jednak była wyraźnie mniejsza w porównaniu z latami 2012-2015. Przypuszcza się, że tendencje w sprzedaży większości innych środków mechanizacji rolnictwa mogły być podobne. Większej sprzedaży maszyn w 2017 r. towarzyszył systematyczny wzrost cen. Maszyny rolnicze były pod koniec 2017 r. przeciętnie o 3,7% droższe niż rok wcześniej.

W grudniu 2017 r. średnie ceny materiałów budowlanych wzrosły o kolejne 0,4%. Ceny środków ochrony roślin nie zmieniły się. W ciągu 12 miesięcy ceny materiałów budowlanych pod wpływem m.in. zwiększenia inwestycji wzrosły przeciętnie o 5,1%. Najbardziej podwyższono ceny płyt OSB, płyt styropianowych oraz materiałów stalowych. Środki ochrony roślin podrożały w porównaniu z grudniem 2016 r. o 1,3%.

1. Na podstawie indeksu zmian cen nawozów mineralnych obliczanego przez Bank Światowy.
2. Notowania fob Yuzhnyy
3. Na podstawie indeksu zmian cen surowców energetycznych obliczanego przez Bank Światowy
4. Notowania fob Richards Bay.
5. Informacje Polskiego Związku Przemysłu Motoryzacyjnego (PZPM) na podstawie danych CEPIK.

Arkadiusz
Zalewski

Tab. 1. Ceny nawozów mineralnych i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		XII 2016	XII 2017	XII 2017 XI 2017	XII 2017 XII 2016	I-XII 2017 I-XII 2016	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	1 dt	106,96	107,16	100,4	100,2	95,2	5,69	0,84
Saletra amonowa 34%N	1 dt	121,84	123,16	100,4	101,1	95,0	5,38	0,79
Mocznik 46%N	1 dt	142,00	147,24	100,3	103,7	100,0	4,76	0,70
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	1 dt	90,44	85,12	99,8	94,1	95,3	6,32	0,93
Superfosfat potrójny 40% P ₂ O ₅	1 dt	156,04	149,80	99,7	96,0	95,0	5,56	0,82
Fosforan amonu 18%N, 46% P ₂ O ₅	1 dt	204,56	194,80	99,9	95,2	91,2	4,52	0,67
Sól potasowa 60% K ₂ O	1 dt	159,04	152,64	99,2	96,0	93,4	3,78	0,56
Polifoska 8% N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	1 dt	176,32	169,56	100,1	96,2	91,7	4,50	0,66

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		XII 2016	XII 2017	XII 2017 XI 2017	XII 2017 XII 2016	I-XII 2017 I-XII 2016	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Mospilan 20 SP	80 g	45,02	45,14	99,7	100,3	101,1	67,06	9,90
Dursban 480 EC	1 l	51,25	48,62	99,9	94,9	95,6	72,23	10,66
Decis Mega 50 EW	250 ml	36,30	36,65	100,1	101,0	100,6	54,45	8,04
Zaprawa nasienna „T75 DS/WS”	0,8 kg	40,50	41,78	99,8	103,2	103,3	62,07	9,16
Gwarant 500 SC	1 l	53,74	53,04	100,1	98,7	99,8	78,80	11,63
Miedzian 50 WP	1,5 kg	66,28	66,41	99,9	100,2	100,6	98,66	14,56
Roundup	1 l	36,18	37,46	100,2	103,5	102,5	55,65	8,21
Acrobat MZ 69 WG	1 kg	79,64	84,42	100,1	106,0	104,6	125,42	18,51
Fusilade Forte	1 l	133,38	137,58	99,8	103,1	102,4	204,40	30,17
Chwastox Extra 300 SL	1 l	19,17	19,59	99,7	102,2	103,2	29,10	4,30
Środek gryzoniobójczy	1 kg	34,29	34,73	100,3	101,3	100,2	51,60	7,62

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny nośników energii i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		XII 2016	XII 2017	XII 2017 XI 2017	XII 2017 XII 2016	I-XII 2017 I-XII 2016	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	1 t	771,86	913,08	100,5	118,3	110,9	1356,53	200,24
Ekogroszek	1 t	790,97	878,12	100,7	111,0	104,5	1304,59	192,57
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	4,73	4,70	99,2	99,4	105,9	6,98	1,03
Olej napędowy	1 l	4,62	4,59	99,6	99,4	107,9	6,82	1,01
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	3,01	3,04	100,3	101,0	111,5	4,52	0,67
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	2,30	2,16	99,1	93,9	116,0	3,21	0,47
Olej silnikowy „Castrol Magnatec 10W/40”	1 l	32,34	32,57	99,5	100,7	100,7	48,39	7,14
Płyn do chłodziw „Pettygo”	1 l	12,77	12,98	99,5	101,6	102,2	19,28	2,85
Energia elektryczna (taryfa G-11)	1 kWh	0,64	0,65	100,0	101,6	101,6	0,97	0,14

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny materiałów budowlanych i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		XII 2016	XII 2017	XII 2017 XI 2017	XII 2017 XII 2016	I-XII 2017 I-XII 2016	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Cement	50 kg	20,90	21,10	100,0	101,0	99,7	31,35	4,63
Wapno	1 t	584,96	604,40	100,3	103,3	102,1	897,93	132,54
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	152,27	172,88	100,6	113,5	106,6	256,84	37,91
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3373,88	3645,97	101,1	108,1	104,4	5416,68	799,55
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	13,09	14,03	100,7	107,2	104,2	20,84	3,08
Dwuteownik gruby	1 t	3414,88	3556,03	100,3	104,1	102,6	5283,06	779,83
Blacha dachowa	1 m ²	28,71	30,09	99,9	104,8	104,7	44,70	6,60
Tynk „Atlas”	25 kg	50,59	49,79	100,0	98,4	97,4	73,97	10,92
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,13	1,16	100,9	102,7	100,0	1,72	0,25
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklone	1 szt.	701,22	728,31	100,6	103,9	102,7	1082,02	159,72
Tarcica iglasta, obrzynana	1 m ³	733,88	742,06	100,2	101,1	101,5	1102,45	162,73
Płyta OSB3 18mm 1,25x1,5m	1 szt.	66,01	77,54	101,9	117,5	100,2	115,20	17,00
Okno drewniane szklone	1 szt.	1841,47	1927,52	100,4	104,7	104,3	2863,65	422,70
Drzwi płytowe zewnętrzne 2000x800 mm	1 szt.	1630,72	1660,81	99,5	101,8	99,7	2467,40	364,21

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 5. Ceny maszyn i narzędzi rolniczych oraz ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

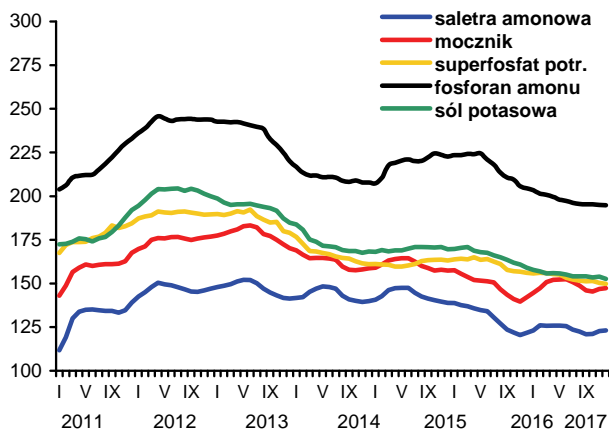
Rodzaj środka	Ceny w zł		Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	XII 2016	XII 2017	XII 2017 XI 2017	XII 2017 XII 2016	I-XII 2017 I-XII 2016	pszenicy dt	żyw. wiep. dt
Kombajn zbożowy TC-5.80	560666,7	562537,3	100,0	100,3	100,3	8357,41	1233,63
Kombajn do ziemniaków	85208,9	88064,3	100,0	103,4	103,0	1308,34	193,12
Samochód dostawczy	105162,8	105593,6	98,1	100,4	105,0	1568,77	231,56
Rozrzutnik obornika 2-osiowy	52545,1	56065,1	100,0	106,7	103,9	832,94	122,95
Siewnik poplonów	3409,0	3497,7	100,1	102,6	101,0	51,96	7,67
Ciągnik Ursus 11054	175900,1	179585,5	100,0	102,1	102,3	2668,04	393,83
Ciągnik 90 kW	218018,7	228074,9	100,1	104,6	106,0	3388,42	500,16
Przyczepa do ciągnika samowładowcza	39381,7	40172,4	100,0	102,0	104,0	596,83	88,10
Kopaczka elewatorowa	15801,9	16312,8	100,0	103,2	103,6	242,35	35,77
Zestaw uprawowo-siewny	53318,8	55683,0	100,2	104,4	103,6	827,26	122,11
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	7728,9	8305,6	100,0	107,5	106,9	123,39	18,21
Prasa zwijająca, stałokomorowa	65234,9	67087,7	99,9	102,8	102,6	996,70	147,12
Opryskiwacz 400 l	5752,3	6311,9	100,0	109,7	112,9	93,77	13,84
Agregat uprawowy (kultywator i wał strunowy)	8496,3	8580,0	100,0	101,0	99,0	127,47	18,82
Sadzarka 2 rzędowa „Kora-2”	14880,9	15347,4	100,1	103,1	101,6	228,01	33,66
Pług 4-skibowy	12730,9	13521,1	101,2	106,2	99,4	200,88	29,65
Kultywator 2,1-2,8 m	4579,5	5073,4	101,8	110,8	111,9	75,37	11,13
Glebogryzarka	5982,5	6079,9	100,1	101,6	99,8	90,33	13,33
Rozsiewacz nawozów zawieszany	5786,8	6085,7	96,3	105,2	109,3	90,41	13,35
Dojarka 2 konwie ^a	7096,4	7150,1	102,7	100,8	95,4	106,23	46,89
Dojarka z rurociągiem ^a	41644,8	41842,2	100,0	100,5	100,4	621,63	274,39
Schładzarka do mleka 500 l ^a	18638,5	19224,2	101,3	103,1	102,3	285,61	126,07

^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl

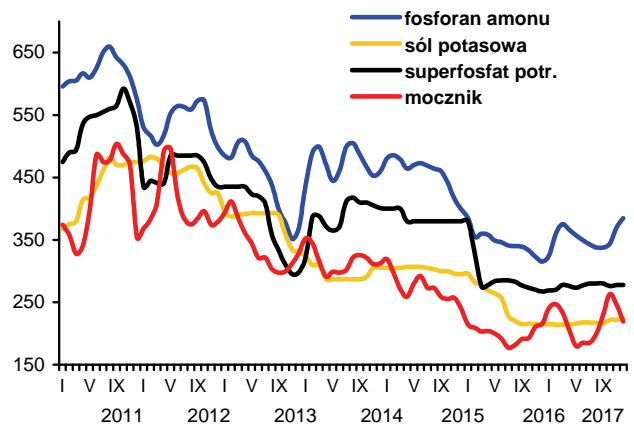
Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

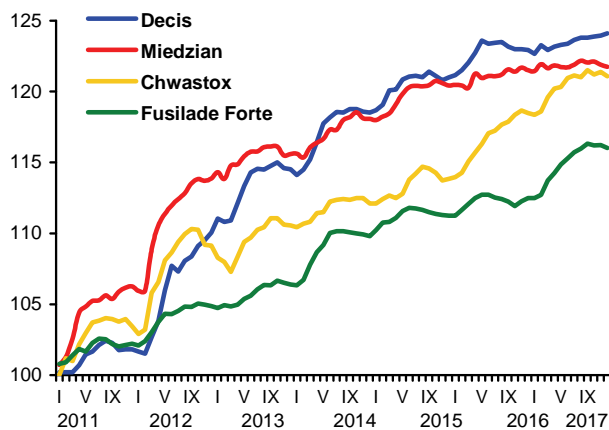
Rys. 1. Ceny wybranych nawozów mineralnych (zł/dt)

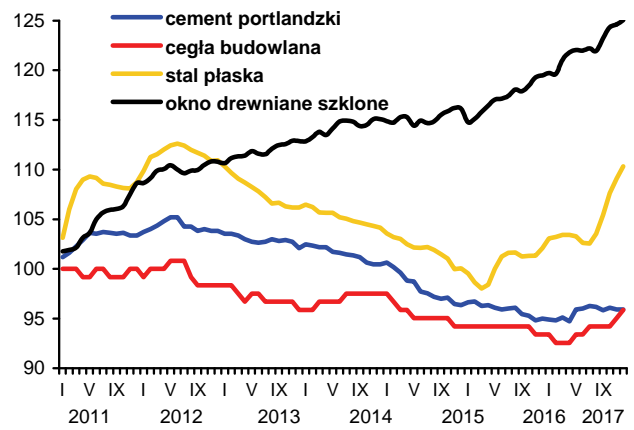
Rys. 2. Ceny nawozów mineralnych w handlu światowym (USD/t)

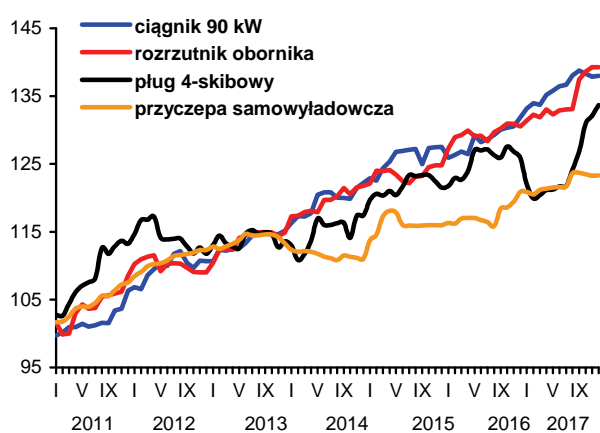
Rys. 3. Dynamika cen wybranych środków ochrony roślin (XII 2010=100)

Rys. 4. Dynamika cen wybranych materiałów budowlanych (XII 2010=100)

Rys. 5. Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych (XII 2010=100)

Rys. 6. Ceny oleju napędowego i benzyny E95 w Polsce oraz światowe ceny ropy naftowej

